

9-1|229-230|

ZIELONA GÓRA grudzień 2015-styczeń 2016

UNIwersYTET ZIELONOGÓRSKI

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNOŚCI AKADEMICKIEJ

ISSN 1644-7867

DO 30.11.2015

Powołanie

Uczelnianej Komisji Wyborczej

DO 13.01.2016

Uchwalenie

Regulaminu wyborczego i Kalendarza wyborczego

DO 20.01.2016

Powołanie

Komisji Wyborczych

DO 29.01.2016

Zgłaszanie

kandydatów do Kolegium Elektorów spośród pracowników niebędących nauczycielami akademickimi

15.02.2016

Wybory

przedstawicieli do Kolegium Elektorów spośród pracowników niebędących nauczycielami akademickimi

22.02.2016

Wybory

przedstawicieli nauczycieli akademickich do Kolegium Elektorów na wydziałach, w jednostkach pozawydziałowych oraz studentów i doktorantów

29.02.2016

Posiedzenie

Kolegium Elektorów – posiedzenie indykacyjne

14.03.2016

WYBÓR REKTORA

DO 20.03.2016

Wybory

Prorektorów

DO 25.04.2016

Wybory

Dziekanów i Prodziekanów

DO 9.05.2016

Wybory

członków Senatu

„Koleśdowa nocko śpiewaj...”

Koncert koled i pastorałek w jazzowych aranżacjach

Na scenie wystąpili:
 Soliści: Paulina Golebiewska, Emilia Lech, Jarosław Szustka, Magda Janicka, Patrycja Kamóla, Weronika Gałek-Fłasinska, Joanna Witek, Małgorzata Schmidt, Joachim Ryczek, Ireneusz Lutz
 Chór Instytutu Muzyki p/d Lucji Nowak
 Bartłomiej Stankowiak - fortepian
 Warsztat wokalny opieka art. Paulina Golebiewska
 Warsztat instrumentalny opieka art. Bartosz Pernal
 Przygotowanie solistów Paulina Golebiewska, Bogumiła Tarasiewicz
 Big Band Uniwersytetu Zielonogórskiego p/d Jerzego Szymaniuka
 Kierownik artystyczny koncertu prof. Jerzy Szymaniuk

WYBORY 2016

W numerze:

- 4** DARIA KORONA / Z obrad Senatu
- 5** DARIA KORONA / Zarządzenia JM Rektora
- 7** EWA Sapeńko / *Skończył się dla nas najtrudniejszy czas*
Rozmowa z JM Rektorem prof. Tadeuszem Kuczyńskim
- SUKCESY NASZYCH PRACOWNIKÓW
- NOWA HABILITACJA:
- 11** Dr hab. Ewa Bochno
- 13** PRACOWNICY UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO
CZŁONKAMI KOMITETÓW POLSKIEJ AKADEMII NAUK:
Prof. dr hab. inż. Józef Korbicz
Prof. dr hab. inż. Marcin Witczak
Prof. dr hab. inż. Dariusz Uciński
Dr hab. inż. Sebastian Saniuk, prof. UZ
Dr hab. inż. Wiesław Miczulski, prof. UZ
Prof. zw. dr hab. Czesław Osękowski
Prof. dr hab. Andrzej Radzewicz-Winnicki
Dr hab. Mirosław Kowalski
Prof. dr hab. Bogusław Banaszak
- 17** Prof. Dariusz Dolański w Polskiej Komisji Akredytacyjnej
- 18** Odznaczenie dla prof. Wiesława Hładkiewicza
- 19** Kamila Gieba laureatką konkursu PRELUDIUM oraz laureatką
stypendium Fundacji M. Mochnackiego
- 20** JUSTYNA MAGDA / DOCTOREM HABILITATUM TE CREO
- 24** EWA TWOROWSKA-CHWALIBÓG / „Umarłych wieczność dotąd
trwa, dokąd pamięcią się im płaci”
- 26** ELŻBIETA CZARNECKA, MAJA CHOCIANOWSKA-SIDORUK /
Deskryptory Biblioteki Narodowej jako nowy język opracowania
dokumentów
- 28** JAROSŁAW WNOROWSKI / Centrum Przyrodnicze
- 29** EWA Sapeńko / Nowa płyta BB UZ
- 30** DANUTA NOWAK, WIESŁAW HŁADKIEWICZ / Uniwersytety
Świata: Europa-Universität Viadrina in Frankfurt (Oder)
- WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE
- 31** Wydział Artystyczny
- 44** Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska
- 52** Wydział Ekonomii i Zarządzania
- 52** Wydział Humanistyczny
- 59** Wydział Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki
- 61** Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii
- 63** Wydział Mechaniczny
- 65** Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii
- 67** Wydział Prawa i Administracji
- 70** MONIKA RUTKOWSKA / Światowy Tydzień
Przedsiębiorczości na UZ
- 71** EWA POPIŁKA / Nowości Wydawnicze
- 76** WYBORY 2016 / Kalendarz wyborczy

Kalendarz wyborczy został już opublikowany (czytelnicy znajdą go także na naszych stronach). Do 22 lutego wszystkie grupy pracowników, doktoranci i studenci wybiorą swoich przedstawicieli do Kolegium Elektorów, 29 lutego odbędzie się posiedzenie indykacyjne, a najważniejszy dzień w kalendarzu wyborczym, to

14 marca – wybór Rektora.

W związku z mijającą drugą kadencją sprawowania funkcji dziekana, na pewno nastąpią zmiany na trzech wydziałach: Artystycznym, Nauk Biologicznych oraz Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska. Pozostali dziekani mogą starać się o reelekcję.

W sumie cała wyborcza procedura zakończy się w maju wyborami członków Senatu.

W numerze polecamy rozmowę z Rektorem UZ prof. dr hab. inż. Tadeuszem Kuczyńskim, który podsumowuje swoją, mijającą już, pierwszą kadencję i zapowiada start w wyborach na kadencję 2016-2020.

esa

REDAKTOR NACZELNA
Ewa Sapeńko

WSPÓŁPRACA
Anetta Barska, Tomasz Belica, Marek Dankowski,
Renata Grochowalska, Dorota Hebisz, Daria Korona,
Pola Kuleczka, Katarzyna Kwiecień-Długosz,
Alicja Lewicka-Szczegóła, Joanna Markiewicz-Stanny, Marcin
Mrugalski, Magdalena Steciąg, Joachim Syga, Janina Wallis

PROJEKT GRAFICZNY
Lucyna Andrzejewska

ŁAMANIE KOMPUTEROWE
Lucyna Andrzejewska, Mamert Janion

WYDANIE INTERNETOWE
<http://www.uz.zgora.pl/miesiecznikUZ.html>
opr. Krzysztof Jarosiński

ZDJĘCIA
Kazimierz Adamczewski

Wyrażone opinie są osobistymi przekonaniem autorów i nie zawsze są zgodne ze stanowiskiem kolegium, zespołu redakcyjnego i kierownictwa uczelni. Zachęcamy do wypowiedzi polemicznych. Redakcja zastrzega sobie prawo nadawania tekstom własnych tytułów, ich skracania i adiustacji; materiałów nie zamówionych nie zwracamy. Za zamieszczane informacje odpowiedzialność ponoszą ich autorzy.

Oddano do druku w styczniu 2016 r.

Nakład: 800 egz.

Druk: Zakład Poligrafii Uniwersytetu Zielonogórskiego

UNIWERSYTET
ZIELONOGÓRSKI

REDAKCJA
ul. Licealna 9
65-417 Zielona Góra
tel. 68 328 2593, ~2592
miesiecznikUZ@uz.zgora.pl

Z OBRAD SENATU

Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego na zwyczajnym posiedzeniu w dniu 28 października 2015 r. podjął następujące uchwały:

Nr 505 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Uniwersytetu Zielonogórskiego w roku akademickim 2014/2015

Senat jednogłośnie podjął uchwałę.

Nr 506 w sprawie oceny działalności Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego w roku akademickim 2014/2015

Senat w głosowaniu tajnym pozytywnie ocenił działalność Rektora.

Nr 507 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego w roku akademickim 2014/2015

Senat jednogłośnie podjął uchwałę.

Nr 508 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności komisji ds. kształcenia

Senat przyjął sprawozdanie z działalności komisji do spraw kształcenia.

Nr 509 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności komisji ds. studenckich

Senat przyjął sprawozdanie z działalności komisji do spraw studenckich.

Nr 510 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności komisji ds. budżetu i finansów

Senat przyjął sprawozdanie z działalności komisji do spraw budżetu i finansów.

Nr 511 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności komisji ds. nauki

Senat przyjął sprawozdanie z działalności komisji do spraw nauki.

Nr 512 w sprawie przyjęcia ramowego programu prac senatu

Senat przyjął ramowy program prac Senatu na rok akademicki 2015/2016.

Nr 513 w sprawie utworzenia na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii studiów podyplomowych *Coaching w życiu i biznesie* i określenia efektów kształcenia dla tych studiów

Senat określił efekty kształcenia dla w/w studiów podyplomowych.

Nr 514 w sprawie utworzenia na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii studiów podyplomowych *Organizacja i zarządzanie oświatą* i określenia efektów kształcenia dla tych studiów

Senat określił efekty kształcenia dla w/w studiów podyplomowych.

Nr 515 w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Wydziału Fizyki i Astronomii

Senat zatwierdził regulamin organizacyjny Wydziału Fizyki i Astronomii.

Nr 516 w sprawie uprawnień do prowadzenia studiów podyplomowych

Senat ustalił, że na Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii utworzony w wyniku podziału Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu przechodzą uprawnienia do prowadzenia kształcenia na studiach podyplomowych.

Nr 517 zmieniająca uchwałę nr 27 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie powołania komisji ds. budżetu i finansów

Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego na zwyczajnym posiedzeniu w dniu 25 listopada 2015 r. podjął następujące uchwały:

Nr 518 w sprawie zatwierdzenia wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Uniwersytetu Zielonogórskiego za okres 01.01.2015 r.-31.12.2015 r.

*Z ogromnym żalem i smutkiem przyjęliśmy wiadomość,
że 18 grudnia 2015 r., po ciężkiej chorobie zmarła*

prof. dr hab. inż. Elżbieta Krasicka-Cydzik,

*wybitny naukowiec mający wielkie zasługi dla rozwoju zielonogórskiego środowiska akademickiego,
z którym była związana niemal od początku swojej pracy naukowej,
twórczyni inżynierii biomedycznej na naszej Uczelni, kierownik Zakładu Inżynierii Biomedycznej w Instytucie
Budowy i Eksploatacji Maszyn na Wydziale Mechanicznym Uniwersytetu Zielonogórskiego.*

Będzie nam brakowało Jej wiedzy, doświadczenia, wsparcia i ogromnej serdeczności.

Rodzinie i bliskim składamy wyrazy głębokiego współczucia

Rektor, Senat

oraz pracownicy i studenci Uniwersytetu Zielonogórskiego

Senat jednogłośnie zatwierdził wybór Firmy Auxilium Audyt Spółka z o.o. Sp.K. z Krakowa.

Nr 519 w sprawie powołania przewodniczącego Uczelnianej Komisji Wyborczej

Senat powołał prof. dr hab. inż. Zofię Sadecką na przewodniczącego Uczelnianej Komisji Wyborczej.

Nr 520 w sprawie powołania zastępcy przewodniczącego Uczelnianej Komisji Wyborczej

Senat powołał dr. hab. Marię Przybylską, prof. UZ na zastępcę przewodniczącego Uczelnianej Komisji Wyborczej.

Nr 521 w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Wyborczej
Senat powołał Uczelnianą Komisję Wyborczą w następującym składzie:

- 1) prof. dr hab. inż. Zofia Sadecka - Przewodniczący - Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska,
- 2) dr hab. Maria Przybylska, prof. UZ - Zastępca Przewodniczącego - Wydział Fizyki i Astronomii,
- 3) prof. dr hab. Jerzy Motyl - Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii,
- 4) dr hab. Jerzy Markiewicz, prof. UZ - Wydział Artystyczny,
- 5) dr hab. Robert Skobelski, prof. UZ - Wydział Humanistyczny,
- 6) dr hab. inż. Andrzej Janczak, prof. UZ - Wydział Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki,
- 7) dr hab. Ryszard Asienkiewicz, prof. UZ - Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu,
- 8) dr hab. Józef Tatarczuk, prof. UZ - Wydział Nauk Biologicznych,
- 9) dr hab. Mariusz Kwiatkowski, prof. UZ - Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii,
- 10) dr Bartosz Seiler - Wydział Ekonomii i Zarządzania,
- 11) dr inż. Piotr Gawłowicz - Wydział Mechaniczny,
- 12) dr Piotr Kapusta - Wydział Prawa i Administracji,
- 13) Małgorzata Górecka - studentka.

Nr 522 w sprawie utworzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku „pedagogika specjalna” i określenia efektów kształcenia dla tego kierunku

Senat określił efekty kształcenia dla w/w studiów.

Nr 523 w sprawie przyjęcia efektów kształcenia dla studiów podyplomowych prowadzonych na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii „Terapia pedagogiczna i pedagogika zdolności” w związku ze zmianą programu kształcenia
Senat określił efekty kształcenia dla w/w studiów podyplomowych.

Nr 524 zmieniająca uchwałę nr 26 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie powołania Komisji ds. kształcenia

Treść zmieniającej uchwały dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 525 zmieniająca uchwałę nr 28 Senatu Uniwersytetu

Zielonogórskiego z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie powołania Komisji ds. studenckich

Treść zmieniającej uchwały dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 526 zmieniająca uchwałę nr 25 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie powołania Komisji ds. nauki

Treść zmieniającej uchwały dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 527 zmieniająca uchwałę nr 27 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie powołania Komisji ds. budżetu i finansów

Treść zmieniającej uchwały dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 528 w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem akademickim mianowanym na czas nieokreślony

Senat wyraził pozytywną opinię dotyczącą rozwiązania stosunku pracy z mgr Karoliną Bazydło-Stodolną - nauczycielem akademickim mianowanym na czas nieokreślony, na podstawie art. 125 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz § 116 ust. 2 i § 202 ust. 3 Statutu Uniwersytetu Zielonogórskiego przyjętego uchwałą nr 419 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 28 września 2011 r. w związku z § 121 ust. 3 i § 205 ust. 3 Statutu Uniwersytetu Zielonogórskiego przyjętego uchwałą nr 111 Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 31 maja 2006 r.

Nr 529 w sprawie opinii dotyczącej zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii
Senat pozytywnie zaopiniował wniosek Rady Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii dotyczący zniesienia w Instytucie Psychologii Pracowni Psychologii Rozwoju Człowieka oraz powołania:

- 1) Zakładu Psychologii Rozwoju Człowieka,
- 2) Pracowni Psychologii Społecznej.

Nr 530 w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Wydziału Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki
Senat zatwierdził regulamin organizacyjny Wydziału Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki.

Nr 531 w sprawie opinii dotyczącej zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska

Senat pozytywnie zaopiniował wniosek Rady Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska dotyczący zniesienia w Katedrze Architektury i Urbanistyki:

- 1) Zakładu Teorii i Projektowania Architektonicznego,
- 2) Zakładu Sztuk Plastycznych i Wizualnych

oraz powołania:

- 1) Zakładu Teorii, Projektowania Architektonicznego i Sztuk Plastycznych,
- 2) Zakładu Urbanistyki i Planowania Przestrzennego.

ZARZĄDZENIA JM REKTORA

JM Rektor wydał następujące zarządzenia:

Nr 77 z dnia 12 października 2015 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska na rok akademicki 2015/2016

Nr 78 z dnia 27 października 2015 r. zmieniające zarządzenie nr 77 Rektora UZ z dnia 12 października 2015 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska na rok akademicki 2015/2016

Nr 79 z dnia 27 października 2015 r. w sprawie powo-

łania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii na rok akademicki 2015/2016

Nr 80 z dnia 27 października 2015 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Nauk Biologicznych na rok akademicki 2015/2016

Nr 81 z dnia 27 października 2015 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii na rok akademicki 2015/2016

Nr 82 z dnia 27 października 2015 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki na rok akademicki 2015/2016

Nr 83 z dnia 28 października 2015 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Mechanicznym na rok akademicki 2015/2016

Nr 84 z dnia 29 października 2015 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Humanistycznym na rok akademicki 2015/2016

Nr 85 z dnia 29 października 2015 r. w sprawie powołania Dziekańskiej Komisji Stypendiów Doktoranckich na Wydziale Fizyki i Astronomii na rok akademicki 2015/2016

Nr 86 zmieniające zarządzenie nr 51 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 19 sierpnia 2010 r. w sprawie powołania Zespołu ds. analizy zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu Zielonogórskiego
Treść zarządzenia dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 87 w sprawie wprowadzenia regulaminu przyznawania wsparcia oraz dysponowania środkami dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia na Uniwersytecie Zielonogórskim

Treść zarządzenia dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 88 zmieniające zarządzenie nr 74 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 27 sierpnia 2013r. w sprawie zasad zakwaterowania osób w pokojach gościnnych Uniwersytetu Zielonogórskiego

Treść zarządzenia dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 89 w sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia licytacji w postępowaniu dotyczącym sprzedaży sprzętu rolniczego stanowiącego własność Uniwersytetu Zielonogórskiego

Treść zarządzenia dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 90 zmieniające zarządzenie nr 54 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie utworzenia Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii oraz Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu

Treść zarządzenia dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 91 zmieniające zarządzenie nr 75 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 2 października 2015 r. w sprawie wprowadzenia regulaminów dotyczących przyznawania w roku akademickim 2015/2016 stypendiów dla studentów niektórych kierunków studiów na Uniwersytecie Zielonogórskim i środków na działalność kół naukowych studentów i doktorantów zarejestrowanych w Uniwersytecie Zielonogórskim, ufundowanych przez Klub Radnych Zielona Razem

Treść zarządzenia dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Nr 92 w sprawie struktury organizacyjnej Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska oraz zmiany regulaminu organizacyjnego Uniwersytetu Zielonogórskiego

W strukturze organizacyjnej Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska w Katedrze Architektury i Urbanistyki znosi się:

- 1) Zakład Teorii i Projektowania Architektonicznego,
- 2) Zakład Sztuk Plastycznych i Wizualnych

oraz powołuje się:

- 1) Zakład Teorii, Projektowania Architektonicznego i Sztuk Plastycznych,
- 2) Zakład Urbanistyki i Planowania Przestrzennego.

Nr 93 w sprawie dotyczącej struktury Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii

W strukturze organizacyjnej Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii w Instytucie Psychologii znosi się Pracownię Psychologii Rozwoju Człowieka oraz powołuje się:

- 1) Zakład Psychologii Rozwoju Człowieka,
- 2) Pracownię Psychologii Społecznej.

Nr 94 zmieniające zarządzenie nr 90 Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego z dnia 8 października 2012 r. w sprawie powołania Komisji ds. opracowania Statutu Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz projektów uchwał okołostatutowych

Treść zarządzenia dostępna na stronie internetowej UZ pod adresem: <http://www.uz.zgora.pl/ap/>

Daria Korona
Biuro Prawne

mgr Edycie Wysockiej

*wyrazy głębokiego współczucia
i słowa otuchy z powodu odejścia Mamy*

składa

*Prorektor i koleżanki z Pionu Prrektora ds. Jakości
Kształcenia*

mgr Weronice Wojciechowskiej

*wyrazy głębokiego współczucia i słowa otuchy
z powodu odejścia Taty*

składa

*Prorektor i koleżanki z Pionu Prrektora ds. Jakości
Kształcenia*

SKOŃCZYŁ SIĘ DLA NAS NAJTRUDNIEJSZY CZAS

**__Z REKTOREM UNIWERSYTETU
ZIELONOGÓRSKIEGO
PROF. DR. HAB. INŻ. TADEUSZEM KUCZYŃSKIM
ROZMAWIA EWA SAPENKO**

__Panie Rektorze, rok 2016 jest w uczelniach akademickich rokiem wyborczym i dlatego zasadnicze pytanie - czy będzie Pan kandydował w wyborach na drugą kadencję obejmującą lata 2016-2020?

Tak. Przede wszystkim dlatego, że czuję się odpowiedzialny za doprowadzenie działań podjętych w obecnej kadencji do końca, aż do pełnego uzyskania założonych efektów strategii, którą konsekwentnie realizuję wspólnie z prorektorami, dziekanami, dyrektorami instytutów, kanclerzem i pracownikami UZ. Strategię tę zaczęliśmy wprowadzać w życie 3 lata temu i dzisiaj, z satysfakcją mogę powiedzieć, że jej rezultaty są już wyraźnie widoczne. Sytuacja finansowa Uczelni uległa znaczącej poprawie i jest stabilna. Aktualnie już cztery wydziały generują wynik dodatni. Na większości z pozostałych udało się obniżyć deficyt, rozumiany jako różnicę między dotacją, a kosztami funkcjonowania wydziału, z kilkudziesięciu do zaledwie kilku procent, np. Wydział Humanistyczny jeszcze trzy lata temu miał prawie trzy milionowy deficyt, a dzisiaj przekracza on nieco 400 tys. zł., co stanowi 3,7 proc. zadłużenia. Takich pozytywnych przykładów mógłbym przytoczyć więcej. Chciałbym podkreślić, że najbardziej cieszy mnie fakt, że tak wielu pracowników Uczelni ze zrozumieniem współuczestniczy w tym zbiorowym wysiłku i korzystając z okazji chce wszystkim Państwu za to serdecznie podziękować.

__Program oszczędnościowy był bardzo drastyczny...

Zdaję sobie sprawę, że przyjęty przez Senat program naprawczy był trudny i nieraz wręcz „bolesny”, ale mu-

sialiśmy być konsekwentni w jego realizacji. Właśnie ta konsekwencja spowodowała, że w 2014 r. po stronie przychodów udało się go zrealizować w 130 procentach, a po stronie redukcji kosztów w 114 procentach. Miniony 2015 rok, jest wprawdzie trochę gorszy niż zakładaliśmy, zwłaszcza jeżeli chodzi o zaplanowane przychody. Wynika to, m.in. z niższej niż planowana sprzedaży gruntów, będącej konsekwencją protestów mieszkańców naszego miasta. Dotyczyły one nie tylko nieruchomości gruntowych UZ, ale sprzedaży gruntów w całym mieście. Transakcje zostały mocno ograniczone i tym samym nasz planowany przychód też nieco się zmniejszył, ale i tak wyniki w obszarze zwiększenia przychodów są nienajgorsze i osiągają 85 proc. zaplanowanych. Jeżeli chodzi o oszczędności, nieporównanie ważniejsze niż jednorazowe dochody ze sprzedaży, w 2015 r. zaoszczędziliśmy 16 mln zł w stosunku do planowanej kwoty 17 milionów. Tak więc zrealizowaliśmy plan oszczędnościowy prawie w 95 proc.

W ostatnich latach ważną pozycją w rubryce „redukcja kosztów” było obniżenie liczby nadgodzin realizowanych na studiach stacjonarnych. Wpłaty za nadgodziny w 2013 r. wynosiły 4,4 mln zł, rok później w 2014 r. - 3,6 mln zł, a w roku 2015 już tylko ok. 1,5 mln zł. Wydaje mi się, że obecnie liczba godzin ponadwymiarowych osiągnęła już „rozsądny” poziom i dalsze oszczędności w tym obszarze są raczej niemożliwe. Relatywnie duża liczba nadgodzin jest jeszcze realizowana tylko na tych wydzia-

łach gdzie jest dużo studentów i brakuje pracowników, na przykład na Wydziale Ekonomii i Zarządzania. Ale mamy też świadomość, że nadgodziny tam realizowane są dla nas tańsze niż nowe zatrudnienia.

Chcę podkreślić, że nie tylko ostre ograniczenia, takie jak np. zwiększenie liczebności grup i zwiększenie pensum samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych przyczyniło się do poprawy naszego budżetu. Na poprawę sytuacji finansowej UZ, zwłaszcza w dłuższej perspektywie czasu, największy wpływ ma uruchomienie nowych, atrakcyjnych dla kandydatów kierunków studiów, które już poprawiły i w ciągu najbliższych kilku lat, będą dalej poprawiać parametr studencki w dotacji. Obawialiśmy się, że negatywnym skutkiem może być duży wzrost zatrudnienia i tym samym obciążenie funduszu płac. Tak się jednak nie stało, przede wszystkim dzięki racjonalnemu zagospodarowaniu kadry naukowo-dydaktycznej już zatrudnionej na naszym uniwersytecie. W 2014 r. na nowych kierunkach uzyskaliśmy 30 etatów dla naszych dotychczasowych pracowników; w 2015 r. było to już 70 etatów. Gdybyśmy nie stworzyli tej dodatkowej oferty kształcenia musielibyśmy tyłu właśnie pracowników zwolnić, a to z kolei wpłynęłoby w kolejnych latach na zmniejszenie dotacji, wszak wskaźnik kadrowy stanowi 35 proc. jej udziału.

Jeśli już jesteśmy przy nowych kierunkach, chciałbym podkreślić jeszcze jedną ważną rzecz - utrzymanie szerokiej oferty kształcenia jest możliwe dzięki zintegrowaniu siatek na kierunkach zbliżonych programowo. Prekursorem takich działań był Instytut Historii, który oprócz kierunku *historia* wzbogacił ofertę kształcenia o *europaistykę i stosunki transgraniczne* oraz *ochronę i bezpieczeństwo dziedzictwa kulturowego*. Na Wydziale Humanistycznym takich zintegrowanych kierunków kształcenia jest obecnie więcej. W Instytucie Filozofii mamy także rozszerzoną ofertę, oprócz klasycznej *filozofii* jest także *kulturoznawstwo*, *coaching* i *doradztwo filozoficzne*, a Instytut Filologii Polskiej w ramach zintegrowanego systemu kształcenia oferuje takie kierunki, jak: *filologia polska*, *dziennikarstwo*, *filologiczna obsługa internetu* i *e-edytorstwo*, *literatura popularna* i *kreacje światów gier*. Wprowadzenie i utrzymanie tak szerokiej oferty kształcenia nie byłoby możliwe, gdyby pracownicy odpowiedzialni za poszczególne kierunki nie podjęli często bardzo dużego trudu zintegrowania siatek programowych. Jest jeszcze jedna wymierna korzyść, przy tak racjonalnie zaprojektowanych siatkach programowych można elastycznie podchodzić do limitów przyjęć na poszczególne kierunki.

__No tak, trudno sobie wyobrazić uniwersytet klasyczny bez takich kierunków jak wspomniana właśnie filozofia, filologia polska, historia czy fizyka...

Ja też sobie tego nie wyobrażam, zwłaszcza kiedy wydziały, a nawet instytuty realizujące te kierunki, posiadają uprawnienia do doktoryzowania i habilitowania. Najtrudniej jest z takimi kierunkami jak *fizyka* czy *astronomia*, gdzie kandydatów jest bardzo mało. Bardzo obiecująco w tym kontekście wygląda nasza współpraca z Wietnamem, skąd przyjeżdżają do nas studenci na kierunku, na których odczuwamy ich deficyt, głównie na fi-

zykę, ale także na matematykę, ochronę środowiska, czy kierunki artystyczne. W chwili obecnej studiuje u nas około 30 studentów z Wietnamu, na kolejny rok akademicki zakwalifikowanych zostało 15 nowych, jednocześnie oczekujemy na 20 studentów z uczelni wietnamskich w ramach programu Erasmus Plus. Jesteśmy uważani za najważniejszego partnera Wietnamu spośród wszystkich uczelni polskich. Ta sytuacja, to przede wszystkim wynik osobistego zaangażowania profesora Van Cao Longa, a także pracowników Wydziału Fizyki i Astronomii i Wydziału Artystycznego

__Ale Wydział Fizyki i Astronomii świetnie sobie radzi pomimo braku studentów...

Tak, finansowo radzi sobie świetnie, bo realizuje dużo grantów. Nawet moglibyśmy się zastanowić, czy nie przekształcić tego wydziału w jednostkę naukowo-badawczą, ale po co? Przecież pracownicy WFiA i tak muszą prowadzić zajęcia z fizyki na wielu kierunkach innych wydziałów. Tak więc godzin dydaktycznych pracownikom nie brakuje.

__Ale w algorytmie, według którego wyliczana jest dotacja, parametr studencki jest bardzo ważny...

Tak, jak chyba większość rektorów polskich uczelni uważam, że udział parametru studenckiego w algorytmie dotacji, w dobie obecnego niżu demograficznego, jest zdecydowanie przeszacowany. Uczelnie coraz ostrzej konkurują między sobą o pozyskanie jak największej liczby studentów, co w praktyce prowadzi do tego, że nawet na tych najbardziej prestiżowych przyjmuje się wszystkich kandydatów, nie zawsze uwzględniając poziom ich wiedzy. Taka sytuacja nigdy do tej pory nie miała miejsca. Odbija się to negatywnie przede wszystkim na mniejszych uczelniach, takich jak nasz Uniwersytet. Wielu młodych ludzi wybiera studiowanie w większych ośrodkach. Są oni przekonani, że duże miasta oferują także większy rynek pracy i to często przesądza o wyborze uczelni. Do mniejszych ośrodków akademickich i mniejszych miast młodzi ludzie raczej nie lgną, gdyż obawiają się, że po ukończeniu studiów nie znajdą satysfakcjonujących miejsc pracy. Ale rzeczywistość jest inna. Z informacji uzyskanej od pracodawców lubuskich wynika, że np. na kierunkach technicznych jest w naszym regionie znacznie więcej ofert pracy niż absolwentów UZ. Doszło już nawet do tego, że rozmawiamy z firmami o podjęciu wspólnych działań promocyjnych na poziomie szkół średnich. Z jednej strony bardzo nas cieszy fakt, że nasi absolwenci są niemal natychmiast „zagospodarowywani” na rynku pracy, ale z drugiej mamy świadomość, że gdyby było ich więcej, to również zostaliby „wchłonięci” przez lubuskie firmy. Musimy ich tylko namówić, żeby przyszli studiować do nas. Moim zdaniem powinniśmy bardziej ekspansywnie prowadzić promocję naszej oferty edukacyjnej także w szkołach w województwie wielkopolskim, w takich miastach jak chociażby Wolsztyn, Zbąszyń, Zbąszynek i kilka innych położonych na obrzeżach naszego województwa. Tak jak sięgamy w województwie dolnośląskim do takich miast jak Bolestawiec czy Jelenia Góra, aż po granicę cze-

ską - do Dusznik i Kudowy. W tym zakresie mamy jeszcze trochę do nadrobienia.

Niezależnie więc od tego, co osobiście myślę o wadze parametru studenckiego w algorytmie dotacji, na razie on jest i musimy nauczyć się skutecznego konkurowania z innymi uczelniami o kandydatów. Tak, jak już to wspomniałem, bardzo ważna jest tutaj współpraca z pracodawcami, a oni wolą takiej współpracy deklarują.

__Skoro już jesteśmy przy studentach, to czy planujemy uruchomienie nowych kierunków?

Moim zdaniem należy ofertę kształcenia uatrakcyjnić permanentnie „wstuchując” się w rynek pracodawców i jego zapotrzebowanie. Nasza oferta jest już bardzo atrakcyjna, być może nawet najbardziej atrakcyjna w całym kraju. Niewiele jest uczelni, które mogą pochwalić się tak szeroką ofertą kierunków. W kolejnym roku powinniśmy się przede wszystkim skoncentrować na wspieraniu kierunków otwartych w ostatnich latach, które cieszyły się tak wielkim powodzeniem. W nowym roku akademickim planujemy m.in. *energetykę komunalną* na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska. Do tej pory kierunek taki istnieje tylko na Politechnice Śląskiej i cieszy się wielkim powodzeniem.

__Posiadanie uprawnień do habilitowania upraszcza procedury związane z uruchamianiem nowych kierunków...

Oczywiście, ale chciałbym podkreślić, że powodzeniem zakończyły się również wszystkie wnioski aplikacyjne, które były procedowane „wydłużonym” trybem i wymagały pozytywnej opinii PKA i MNiSW, a to potwierdza, że składamy wnioski wysokiej jakości i dobrze uzasadnione. Z drugiej strony, jak już powiedziałem wcześniej, jeżeli w przyszłym roku nasza aktywność w zakresie powoływania nowych kierunków nie będzie tak duża jak dotychczas, to nie będziemy się tym martwić. Musimy rozwijać te, które już mamy, np. kierunek lekarski, który w tym roku „pobił” wszelkie dotychczasowe rekordy zainteresowania (32 osoby na jedno miejsce). Mając na uwadze to ogromne zainteresowanie studiowaniem na kierunku lekarskim zamierzamy uruchomić w roku akademickim 2016/2017 także studia płatne oraz docelowo kształcenie w języku angielskim. Zamierzamy nadal rozwijać logistykę, psychologię, prawo czy administrację. Trzeba tu wyraźnie podkreślić, że na tych kierunkach studiuje już prawie 25 procent naszych studentów. To świadczy, że nasza oferta trafiła w oczekiwania kandydatów.

__Panie Rektorze, zmienimy może temat i wróćmy do pracowników i pieniędzy. Mówi Pan, że sytuacja finansowa Uniwersytetu jest coraz lepsza, oszczędności przynoszą oczekiwane rezultaty. W takim razie proszę powiedzieć kiedy, i czy w ogóle, przyjdzie taki czas, że wrócimy do nagród, premii?

Nie mogę w tej chwili podać jednoznacznej daty przywrócenia premii i nagród. Są przesłanki, że będzie to możliwe w niedalekiej przyszłości, gdyż nasz wynik finansowy w 2014 r. był dodatni, spodziewamy się że będzie on

dodatni i za rok 2015. Bardzo pomaga nam Miasto Zielona Góra, ale nie może ono zasilać naszego budżetu ot tak, po prostu. Dlatego dążąc do poprawy naszej sytuacji finansowej proponujemy Miastu odkupienie zbędnych dla nas nieruchomości. Nie możemy przekazywać ich za darmo, bo nie jest tak, jak mówią niektórzy zielonogórcy radni, że dostaliśmy kiedyś te działki w prezencie od miasta, a teraz wystawiamy je na sprzedaż. To nie jest prawda. Na przykład za teren przy ul. Wyspiańskiego przekazaliśmy kiedyś miastu budynki na Placu Słowiańskim. Skoro więc nie dostaliśmy nieruchomości za darmo, to za darmo nie możemy ich też obecnie oddać. Możemy ewentualnie negocjować cenę, mając na uwadze interes społeczny mieszkańców miasta.

Musimy się też zastanowić nad zwiększeniem naszych przychodów poprzez sprzedaż działek w Nowym Kisielinie. Obecnie jest taka sytuacja, że kiedy zgłasza się inwestor, często okazuje się, że ziemia, którą jest zainteresowany należy i do Miasta i do UZ. Rozwiązaniem byłoby odsprzedażanie Miastu naszej części ziemi, żeby dysponował nią tylko jeden właściciel.

W moim odczuciu najtrudniejszy okres już przetrwaliliśmy. Teraz może być tylko lepiej. Do nagród wrócimy na pewno, ale zmienimy zasady ich przyznawania. Na pewno będzie ich mniej i będziemy przywracać je stopniowo. Bardzo bym chciał przywrócić je już w 2016 r. na poziomie jednak nie większym niż 30 proc. stanu przed ich redukcją. Przede wszystkim chciałbym, żeby nagradzane były te osoby, które pracują efektywnie naukowo oraz pracownicy którzy uzyskują tytuł profesora, będący zwieńczeniem kariery naukowej. Chciałbym, żeby wróciły też premie dla pracowników administracyjnych, ale musimy się zastanowić w jakiej wysokości. Może to być np. 10 proc., ale tylko dla pracowników, którzy rzeczywiście wyróżniają się swoją pracą.

__Mówiliśmy o studentach, pracownikach administracji i ich premiach, a pracownicy naukowo-dydaktyczni? Wzrost płac...

Dla mnie była ważna jedna zasada - aby wszystkie środki, które otrzymaliśmy dodatkowo w ciągu ostatnich trzech lat z przeznaczeniem na zwiększenie wynagrodzeń, w pełni na ten cel wykorzystać. Muszę jednak wyjaśnić, że pomimo przyznawania dodatkowych kwot na wzrost wynagrodzeń w latach 2013-2015, nasza podstawowa dotacja w tym czasie systematycznie się zmniejszała, obniżając się o ponad 7 mln zł. W tej sytuacji, w poczuciu odpowiedzialności za budżet kolejnego roku, nie mogłem przyznać ostatniej transzy podwyżki samodzielny pracownikom naukowo-dydaktycznym na stałe i zdecydowałem się, podobnie jak rektorzy wielu innych uczelni, nadać jej charakter czasowy, z możliwością przywrócenia jej stałego charakteru po otrzymaniu niezmnieszonej dotacji w 2016 r. Boleję nad tym, ale niestety nie miałem innego wyjścia.

Jedyna grupa pracowników naukowo-dydaktycznych, której podwyżki nie miały charakteru czasowego to asystenci i adiunkci. Wzrost ich pensji w stosunku do 2012 r. wyniósł średnio 30 procent, a trwały charakter podwyżki wynika z obowiązku zagwarantowania im płacy na mini-

malnym poziomie określonym w rozporządzeniu. Stałe wynagrodzenie samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych wzrosło o ok. 19 proc., ale też to właśnie oni będą mieli mieć największe szanse na przekwalifikowanie ich czasowego wzrostu płac za rok 2015 na stałe podwyżki wynagrodzeń.

__A czy pracownicy samodzielni mogą w takim razie liczyć na jakąś rekompensatę?

Będę się starał tej grupie to zrekompensować, bo mam świadomość, że to właśnie samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni stanowią „trzon” uczelni. Wszystko zależy od sytuacji finansowej, ale jak już powiedziałem ona systematycznie się poprawia. W ciągu dwóch minionych lat uruchomiliśmy dwa nowe wydziały, a nasz deficyt wynosi „tylko” 3 mln zł. Jeszcze 3 lata temu, przy mniejszej liczbie wydziałów, deficyt był aż czterokrotnie większy i wynosił 12 milionów. Jeśli nasza dotacja będzie się zwiększała, to będziemy mieli coraz więcej możliwości. Myślę także, że już w 2017 r. będzie nas stać na to, żeby kilkaset tysięcy zł przeznaczyć na podwyżki - oczywiście mówię tu o podwyżkach indywidualnych.

__Panie Rektorze, już dwa razy w tym roku akademickim na Uniwersytecie Zielonogórskim był z wizytą prof. Krzysztof Kurzydłowski - dyrektor NCBiR. Również osobiście jeździł Pan do NCBiR - jakich efektów tych wizyt możemy się spodziewać?

Pierwszy raz profesor Kurzydłowski gościł na UZ w czerwcu 2015 r. . Miesiąc później był u nas drugi raz - to o czymś świadczy. Sądzę, że zaprezentowaliśmy się w bardzo dobrym świetle - zorganizowaliśmy spotkanie, na którym przedstawiliśmy wszystkie nasze wydziały techniczne. Prof. Kurzydłowski zwiedził Uniwersytet, był pod wrażeniem Parku Naukowo-Technologicznego i powiedział: przyjeżdżajcie i składajcie projekty. Efekty tej zachęty już są, np dwa projekty przygotowywane przez Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska - jeden energetyczny, związany z oszczędzaniem energii w budynkach, a drugi związany z mostownictwem i drogownictwem. To są projekty procedowane już od jakiegoś czasu, a mogą mieć one wartość nawet 20-30 mln zł. Jeżeli ich realizacja dojdzie do skutku, będą one współrealizowane z innymi uczelniami, ale nasza Uczelnia będzie liderem. Realizacja takich dużych projektów w NCBiR bardzo by nam poprawiła sytuację finansową. Liczymy na to, że się uda. Pan Prof. Kurzydłowski jest przychylnie nastawiony do naszych propozycji, a ja zauważyłem jedną ważną rzecz - on rozumie sytuację mniejszych uczelni. I to dobrze dla nas rokuje na przyszłość.

__A poza NCBiR?

No cóż, w NCN nie mamy spektakularnych sukcesów. Tam jesteśmy traktowani jak wszystkie mniejsze uczelnie, a wiemy, że w NCN liczą się najwięksi. Nasz wskaźnik „sukcesów” w składanych do NCN grantach wynosi około 10 proc. To jest bardzo mało, a ta mała efektywność w aplikowaniu o środki z NCN zniechęca autorów potencjalnych pro-

jektów. Mamy pracowników, którzy wielokrotnie przedstawiali, świetnie zresztą ocenione, projekty i nie otrzymali finansowania. W NCN jest tak, że składając projekt trzeba z góry wykazać się poważnymi osiągnięciami naukowymi, ale przecież najpierw trzeba zdobyć pieniądze na realizację grantu, żeby ten sukces osiągnąć. Kręcimy się więc w takim zamkniętym kole.

Ale mamy inne projekty - międzynarodowe, z MNiSW, więc ogólnie nie jest tak źle.

__Zostaje Pan rektorem na kolejne 4 lata i...?

Jeżeli Kolegium Elektorów wybierze mnie na rektora, to czekają mnie kolejne 4 lata ciężkiej pracy. Przede wszystkim po zakończeniu tego roku finansowego trzeba będzie bardzo dokładnie przeanalizować stan naszych finansów i zweryfikować plan oszczędnościowy na kolejne lata.

W kolejnej kadencji ważny będzie rozwój Parku Naukowo-Technologicznego, powinny się tam rozwijać firmy, ale trzeba zwiększyć też nacisk na prowadzenie proinnowacyjnych prac naukowo-badawczych.

W 2015 r. otrzymaliśmy dodatkowo 5 mln zł na wyposażenie Wydziału Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki, będziemy się starali o takie środki także dla Wydziału Mechanicznego. To jest wydział, który ma najbardziej przestarzałą bazę aparaturową, a jednocześnie jego pracownicy doprowadzili w ostatnich latach do jego dużego rozwoju - uzyskali drugie uprawnienie do doktoryzowania z zarządzania i inżynierii produkcji, uruchomili studia doktoranckie, na których mają kilkudziesięciu doktorantów, utrzymują wysoką liczbę studentów na studiach I i II stopnia, także finansowo wydział generuje wynik dodatni - należy im się więc teraz trochę więcej uwagi ze strony władz uczelni. Na ten cel będziemy się starali o środki z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Oczywiście będziemy starać się o zapewnienie lepszych warunków wszystkim wydziałom - myślę tutaj o drobnych remontach, bo duże na razie są poza naszymi możliwościami finansowymi, ale nie możemy o nich zapominać. W szczególności chciałbym zrewanżować się wydziałom: Ekonomii i Zarządzania oraz Pedagogiki, Psychologii i Socjologii, które poniosły i dalej ponoszą koszty i niedogodności związane z tworzeniem Wydziału Prawa i Administracji oraz Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu.

W tej chwili patrzę w przyszłość optymistycznie, jestem przekonany, że skończył się dla nas najtrudniejszy czas i jeżeli nie nastąpi jakaś zupełnie nieoczekiwana zmiana, to nawet przy tak trudnej sytuacji uczelni wyższych jaka jest obecnie, widzę stabilne możliwości rozwoju i utrzymania pełnej równowagi finansowej.

__Dziękuję bardzo za rozmowę i życzę realizacji tych wszystkich zamierzeń.

NOWA HABILITACJA

DR HAB. EWA BOCHNO

Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii

13 października 2015 r. Rada Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu podjęła uchwałę o nadaniu dr Ewie Bochno stopnia naukowego doktora habilitowanego. Podstawą przeprowadzenia procedury habilitacyjnej był cykl rozpraw naukowych zatytułowany: *Zespołowość w środowisku uczniowskim i akademickim. Stan i perspektywy*. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. zw. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak z Uniwersytetu Szczecińskiego, prof. zw. dr hab. Beata Przyborowska z Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, prof. zw. dr hab. Stanisław Dylak z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, a przewodniczącym komisji habilitacyjnej prof. zw. dr hab. Bogustaw Śliwerski z Uniwersytetu Łódzkiego.

Red.

Z autoreferatu Ewy Bochno...¹

1. Wprowadzenie

(...) Cykl habilitacyjny zatytułowany *Zespołowość w środowisku uczniowskim i akademickim. Stan i perspektywy* tworzą 23 rozprawy naukowe. (...)

Układają się one w dwa wiodące tematycznie obszary:

- 1) *Szkoły trzech szczebli kształcenia jako miejsca doświadczania, tworzenia i pomnażania zasobów zespołowości uczniów,*
- 2) *Wspólnotowość uniwersytetu/w uniwersytecie - specyfika, możliwości, funkcjonowanie i ewoluowanie zasobów wybranych grup akademickich.*

Celem projektu jest próba zdiagnozowania, opisanie i zinterpretowania specyfiki i możliwości działań zespołowych uczniów w szkołach trzech szczebli kształcenia (szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum) oraz studentów i młodych pracowników nauki na uniwersytecie.

U podstaw problematyki projektu leżą z jednej strony pytania o specyfikę współczesnych wspólnot, o edukacyjny neotrybalizm, czyli proces budowania więzi społecznych, w których najważniejszym dla działań jednostki jest poczucie przynależności do grupy, zaś z drugiej o warunki jakie tworzy ku temu szkoła/universytet o względnej autonomii (uwikłane w rozwiązania systemowe i polityczne). Są to również pytania o usytuowanie jednostki między indywidualizmem a kolektywizmem wzajemnych relacji, ale również o kierunek zmiany społeczeństwa i warunków edukacji. **Interesuje mnie zatem określenie edukacyjnych (instytucjonalnych) warunków funkcjonowania zespołu/**

FOT. Z ARCHIWUM E. BOCHNO

wspólnoty oraz relacje i działania, które zespołowość/wspólnotowość budują i pomnażają. (...)

2. Momenty przełomowe naukowego rozwoju

Kolejne etapy/doświadczenia pracy naukowej miały trzy momenty przełomowe, które rzutują na kierunki moich naukowych zainteresowań i zaangażowania na rzecz środowiska akademickiego:

1__Praca nad rozprawą doktorską. W roku 2003 na Wydziale Nauk Społecznych i Pedagogicznych UZ (po siedmiu latach uczestniczenia w ogólnopolskim seminarium doktorskim prof. zw. dr hab. Marii Dudzikowej - UAM Poznań) obroniłam z wyróżnieniem, napisaną pod jej naukowym kierunkiem rozprawę doktorską pt. *Rozmowa jako metoda*

¹ Autoreferat dostępny na stronie: <http://www.ck.gov.pl/images/PDF/Awanse/BochnoEwa/Autoreferat.pdf>

oddziaływania wychowawczego. Z perspektywy doświadczeń nauczycieli i uczniów klas początkowych.

(...) Podjęta w dysertacji doktorskiej tematyka stała się dobrą podstawą dalszych dociekań o charakterze interdyscyplinarnym i pogłębionych eksploracji związanych z tutoringiem rówieśniczym, relacjami w grupach, mechanizmami wpływu grupy. Zafascynowały mnie pytania o rolę zespołów rówieśniczych, jako ważnego punktu społecznego odniesienia (...), determinantu rozwoju intelektualnego (...) czy elementu kultury szkoły (...).

2 Praca w zespole badawczym (grant MNiSW). Od 2004 roku jestem członkiem zespołu pracującego pod naukowym kierunkiem prof. Marii Dudzikowej. Badania „*Studentenci I - go roku UAM 2005 - 2009/10. Doświadczenia szkolne I - go rocznika reformy edukacji a zmiany zasobów jego kapitału w warunkach szkoły wyższej*” sytuują się w obszarze badań longitudinalnych, prowadzonych przez dłuższy okres, wzdłuż linii życia i rozwoju tej samej grupy respondentów (studentów UAM, wszystkich wydziałów ok. 1400 osób - trzykrotny pomiar, tych samych respondentów w I, III i V roku studiów). Zostały one, jak również publikacje, które na ich podstawie powstały wysoko ocenione przez recenzentów (...), którzy podkreślali wyjątkowość, niepowtarzalność tego typu i sposobu badań w pedagogice, zachowanie dyscypliny ontologicznej i epistemologicznej oraz bardzo dobrą narrację poszczególnych części publikacji, wyrażającą się w precyzyjnym, krytycznym opisywaniu i interpretowaniu materiału badawczego. (...)

3 Praca w Zespole Samokształceniowym i Samopomocy Koleżeńskiej Doktorów pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, którego opiekunem naukowym jest wiceprzewodnicząca Komitetu prof. Maria Dudzikowa. Od 2008 roku, korzystając z wypróbowanych naukowych i akademickich tradycji Letnich Szkół Młodych Pedagogów, z inicjatywy Opiekuna Zespołu zaangażowałam się w tworzenie struktury, a następnie zostałam wybrana przewodniczącą jego prezydium.

Podstawowe cele Zespołu są związane z tworzeniem warunków do samokształcenia, otwieraniem się na środowisko akademickie i integracją wspólnoty doktorów pedagogiki, wspieraniem i propagowaniem działalności naukowej, czy badawczej, angażowaniem się w dyskurs dotyczący sytuacji naukowo - zawodowej nauczycieli akademickich i kształcenia studentów. (...) **Introspektywnie Zespół stanowi pole badawcze i pole działań w sferze publicznej** na rzecz zespołowości/wspólnotowości akademickiego środowiska doktorów. (...)

3. Cykl publikacji tworzący projekt habilitacyjny

(...) Celem cyklu jest odkrywanie/opisywanie/interpretowanie specyfiki zespołowości/wspólnotowości i możliwości budowania/pomnażania jej zasobów w warunkach edukacji.

Zamierzenia te tworzą pole problemowe złożone z pięciu pytań:

1 Czy, komu i jaka zespołowość/wspólnota jest potrzebna i jak funkcjonuje/jest budowana w/przez uczniów/studentów - szkołę/universytet?

2 Czy i w którą stronę ona ewoluuje?

3 Czy i jak służy swoim członkom/szkole/universytetowi/społeczeństwu?

4 Czy i jakim stopniu obecna szkoła/universytet sprzyja/blokuje jej tworzenie/funkcjonowanie?

5 Czy i jak w obecnych warunkach zewnętrznych funkcjonowania szkoły/universytetu możliwe jest tworzenie/budowanie/pomnażanie zasobów zespołowości/wspólnotowości uczniów/studentów? (...)

Polem swoich analiz czynię szkołę/universytet, które już choćby w swoich założeniach zawierają wspólnotowość. Są jednak obecnie w swoim funkcjonowaniu uwikłane w sprzeczności (...):

— między globalizacją, przechodzeniem w kierunku społeczeństwa opartego na wiedzy, a koniecznością wzmocnienia działań wspólnotowych;

— między menadżeryzmem, rywalizacją a społecznym charakterem edukacji.

Są również instytucjami **stanowiącym określoną kulturę i umiejscowionymi w kulturze**, a jednocześnie instytucjami **tworzącymi kulturę** (...). W związku z tym swoje analizy umiejscawiam między:

— perspektywą zewnętrzną, dotyczącą uwarunkowań funkcjonowania szkoły/universytetu, edukacji, a

— perspektywą wewnętrzną, dotyczącą specyfiki grupy/wspólnoty (czy? jakiej?) uczniów/studentów (...).

4. Konkluzja

(...) Problematyka zespołowości wpisuje się w dyskusję dotyczącą ładu i przeobrażeń współczesnego świata, **przejścia od kolektywizmu do indywidualizacji** wzajemnych relacji i ponownie (na co wskazuje coraz więcej zachodnich badaczy) **od indywidualizacji do kolektywizmu** (...). Ten wydawałoby się paradoks sprawia, że eksplorowanie tematyki zespołowości/wspólnotowości należy do niezmiernie istotnych, bardzo trudnych i mało zbadanych między innymi ze względu na konieczność dotarcia, wnikań w zjawiska często intymne, trudno uchwytnie.

Obszar teoretyczny dotyczący zespołowości jest dość często podejmowany przez socjologów, a stosunkowo rzadko wpisuje się w analizy pedagogów. Raczej w wymiarze metodyki pracy czy wzajemnych relacji wychowawczych (...).

Moje zainteresowanie problematyką zespołowości/wspólnotowości narastało w podobny sposób. Wychodziłam od wątków metodycznych, badań i analiz dotyczących aspektów wykorzystania relacji międzyludzkich jako metod i form kontaktu wychowawczego. Na te kwestie nakładałam studia literaturowe i poszukiwałam teorii zespołowości. Podjęłam też próbę ich porządkowania i wykorzystywania we własnych analizach. W związku z tym niektóre wątki, kategorie teoretyczne czy interpretacyjne w moich tekstach splatają się bądź wynikają z siebie wzajemnie, jedna „pociąga” drugą. Wzajemnie się wzbogacają, uzupełniają, co pozwala stawiać analizowane kwestie w nowym świetle, umożliwiając ich ogląd z innej teoretycznej lub interpretacyjnej perspektywy, a także pozwala na ich interdyscyplinarne ujęcie i namysł wielokrotny. (...)

To połączenie decyduje, że podzielam stanowisko Jonathana Haidt’a, który w rozdziale pod tytułem: *Dlaczego jesteśmy tak grupolubni?* w książce *Prawy umysł. Dlaczego prawych ludzi dzieli religia i polityka?* formułuje zdanie, które brzmi jak sentencja: „My, ludzie mamy dwoistą naturę, jesteśmy samolubnymi naczelnymi, które pragną być częścią czegoś większego i bardziej szlachetnego niż one same” (2014, s. 291).

PRACOWNICY UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO CZŁONKAMI KOMITETÓW POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Miło nam poinformować, że w komitetach Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2015-2018 znaleźli się naukowcy z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Wszystkim gratulujemy!

Ponieważ nie wszystkie Komitety PAN ogłosiły już wyniki wyborów, w lutowym numerze miesięcznika opublikujemy kolejne nominacje.

Redakcja

KOMITET AUTOMATYKI I ROBOTYKI PAN

Trzech przedstawicieli Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki UZ weszło w skład Komitetu Automatyki i Robotyki PAN. Przewodniczącym Komitetu Automatyki i Robotyki PAN został prof. dr hab. inż. Józef Korbicz, sekretarzem Komitetu - prof. dr hab. inż. Marcin Witczak, a członkiem Komitetu prof. dr hab. inż. Dariusz Uciński.

FOT. Z ARCHIWUM J. KORBICZA

PROF. DR HAB. INŻ. JÓZEF KORBICZ (ur. 1951) studia w zakresie automatyki i telemechaniki ukończył w 1975 r. na Politechnice Kijowskiej. Habilitował się na tej samej uczelni w 1986 r. z automatyki i robotyki. Tytuł profesora uzyskał w 1993 r., a rok później został zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego. Na zielonogórskiej uczelni pracuje od 1975 r. Reprezentuje nauki techniczne w zakresie automatyki i robotyki oraz informatyki. Prowadzi badania w obszarze diagnostyki technicznej i medycznej, metod sztucznej inteligencji oraz modelowania i sterowania procesami fizycznymi. Jest m.in. współautorem monografii *Estymacja i sterowanie stochastyczne układami o parametrach rozłożonych* (1991), wydanej przez PWN, jak również powszechnie uznanej w środowisku książki *Sztuczne sieci neuronowe. Podstawy i zastosowania* (1994, Akademicka Oficyna Wydawnicza). Duże zainteresowanie w środowisku wywołała wydana w 2002 r. przez WNT monografia zbiorowa pt. *Diagnostyka procesów. Modele, metody sztucznej inteligencji, zastosowania*, której jest współredaktorem i współautorem. Rozszerzona wersja angielska tej monografii pt. *Fault Diagnosis. Models, Artificial Intelligence, Applications* została opublikowana w 2004 r. przez prestiżowe wydawnictwo światowe Springer-Verlag. Był także współredaktorem pracy zbiorowej pt. *Intelligent Systems in Technical and Medical Diagnostics* (Springer-Verlag, 2014).

Był kierownikiem wielu krajowych i międzynarodowych projektów badawczych finansowanych przez Unię Europejską, m.in. w ramach programu *COPERNICUS* oraz 5. Programu Ramowego. Aktualnie jest kierownikiem dwóch projektów badawczych finansowanych przez NCN w ramach konkursu *OPUS*, dotyczących zagadnień sterowania procesami w warunkach uszkodzeń oraz diagnostyki medycznej wybranych zachorowań na raka.

Od 1993 r. jest członkiem Komitetu Automatyki i Robotyki PAN, przy czym w latach 2003-2015 był zastępcą przewodniczącego Komitetu, a od 2016 r. jest jego przewodniczącym. Ważnym osiągnięciem, uznanym w środowisku, był jego wybór w 2007 r. na członka korespondenta PAN. Ponadto, w Oddziale PAN w Poznaniu w latach 2003-2015 był przewodniczącym Komisji Cybernetyki Technicznej, a od 2016 r. jest przewodniczącym Komisji Automatyki i Informatyki.

Od 2012 r. jest członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, a w ramach Sekcji VI Nauk Technicznych pełni funkcję zastępcy przewodniczącego.

Jest także twórcą (1991) oraz redaktorem naczelnym międzynarodowego kwartalnika *International Journal of Applied Mathematics and Computer Science (AMCS)*, który od 2007 r. znajduje się na prestiżowej „liście filadelfijskiej” (IF5: 1.284, 25 pkt. wg MNIŚZW).

Od 2003 r. jest też prezesem Lubuskiego Towarzystwa Naukowego w Zielonej Górze.

W ramach aktywności międzynarodowej jest m.in. członkiem wyższej rangi (*Senior Member*) amerykańskiego stowarzyszenia elektryków i elektroników (IEEE) oraz członkiem Komitetu Technicznego pn. *Detection, Supervision and Safety for Technical Processes, Safeprocess* międzynarodowej federacji automatyki (IFAC). Był przewodniczącym międzynarodowego komitetu programowego Sympozjum IFAC pn. *SAFEPROCESS* (Pekin, Chiny, 2006), a aktualnie jest generalnym przewodniczącym kolejnej edycji Sympozjum, która odbędzie się w 2018 r. w Warszawie. Jest też Przewodniczącym Komitetu Sterującego Europejskich Warsztatów pt. *Advanced Control and Diagnosis, ACD*. Był tzw. profesorem wizytującym na uczelniach w USA, Kanadzie, Australii, Chinach i Francji, a ostatnio w Rosji.

Był dziekanem i prorektorem ds. nauki na Politechnice Zielonogórskiej, a później na Uniwersytecie Zielonogórskim. Jest dyrektorem Instytutu Sterowania i Systemów Informatycznych (ISSI) na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki.

W ramach kształcenia kadr był promotorem i recenzentem licznych rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz wniosków o tytuł profesora. Jest także ekspertem w obszarze automatyki i robotyki w Narodowym Centrum Nauki.

Posiada trzy ministerialne nagrody naukowe, a także odznaczenia państwowe, w tym Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej.

FOT. Z ARCHIWUM M. WITCZAKA

PROF. DR HAB. INŻ. MARCIN WITCZAK urodził się w Zielonej Górze w 1973 r. Po zdaniu matury w Technikum Elektrycznym w Zielonej Górze studiował na Politechnice Zielonogórskiej. W 1998 r. ukończył studia na kierunku elektrotechnika na Wydziale Elektrycznym. W 2002 r. w Instytucie Cybernetyki Technicznej Politechniki Wrocławskiej uzyskał stopień doktora w zakresie automatyki i robotyki (z wyróżnieniem).

W 2007 r. na Wydziale Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji Uniwersytetu Zielonogórskiego otrzymał stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie elektrotechniki – diagnostyka procesów przemysłowych. Jego monografia habilitacyjna została wyróżniona Nagrodą Premiera RP. W 2013 r. pełnił zaszczytną funkcję profesora wizytującego w Université de Lorraine (Nancy, Francja).

Zainteresowania badawcze prof. Witczaka koncentrują się wokół diagnostyki uszkodzeń systemów przemysłowych oraz związanym z nią sterowaniem tolerującym uszkodzenia. Jest autorem 3 monografii i ponad 170 artykułów w prestiżowych czasopismach i materiałach międzynarodowych konferencji.

Jego działalność dydaktyczna związana jest z technikami sterowania, diagnostyką uszkodzeń, sterowaniem tolerującym uszkodzenia, systemami SCADA oraz zastosowaniem inteligentnych metod obliczeniowych w automatyce. Jako profesor wizytujący, prowadził gościnne wykłady w uczelniach niemieckich, włoskich, francuskich oraz hiszpańskich.

FOT. Z ARCHIWUM D. UCIŃSKIEGO

PROF. DR HAB. INŻ. DARIUSZ UCIŃSKI jest członkiem Komitetu Automatyki i Robotyki PAN od 2007 r. (obecnie trzecia kadencja). Urodził się w 1965 r. w Gliwicach, jednak dzieciństwo i wczesną młodość spędził w Skwierzynie. Po ukończeniu studiów w 1989 r. na Wydziale Elektrycznym W.S.Inż. w Zielonej Górze, rozpoczął pracę na stanowisku asystenta na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki tej uczelni.

W 1992 r. obronił z wyróżnieniem rozprawę doktorską w Instytucie Cybernetyki Technicznej Politechniki Wrocławskiej (dyscyplina automatyka i robotyka), po czym został zatrudniony na stanowisku adiunkta na Wydziale Elektrycznym W.S.Inż., gdzie pracuje do dzisiaj (obecnie w Instytucie Sterowania i Systemów Informatycznych na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki). W 2000 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie automatyka i robotyka (na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej), a w 2007 r. - tytuł profesora w dziedzinie nauk technicznych.

Prof. Uciński jest specjalistą w zakresie optymalizacji rozmieszczania urządzeń pomiarowych w układach z dynamiką czasoprzestrzenną oraz optymalnego planowania eksperymentu. Jego obszerną monografię na ten temat opublikowało w 2005 r. amerykańskie wydawnictwo CRC Press. Kierował licznymi krajowymi i międzynarodowymi projektami badawczymi. Jest promotorem sześciu zakończonych przewodów doktorskich. W uznaniu dokonań naukowych był zapraszany jako *Visiting Professor* przez ośrodki naukowe w Wlk. Brytanii, Francji, Niemczech i USA, a w 2013 r. powierzono mu zorganizowanie w Łagowie Lubuskim jubileuszowej edycji najważniejszej światowej konferencji z zakresu planowania eksperymentu (*Model-Oriented Design and Design MODA 10*). W latach 2008-2011 był przewodniczącym, a w latach 2012-2015 wiceprzewodniczącym Oddziału Systemów Automatyki polskiej sekcji międzynarodowej organizacji IEEE. Od 2003 r. jest członkiem Technical Committee on Distributed Parameter Systems w towarzystwie Control Systems organizacji IEEE, a także Komisji Cybernetyki Technicznej Oddziału PAN w Poznaniu. Od 1993 r. prof. Uciński jest sekretarzem naukowym kwartalnika *International Journal of Applied Mathematics and Computer Science* (lista filadelfijska). Jego zainteresowania naukowe dotyczą również informatyki (obliczenia rozproszone i równoległe; ekspert panelu ST6 Narodowego Centrum Nauki).

__KOMITET INŻYNIERII PRODUKCJI PAN

DR HAB. INŻ. SEBASTIAN SANIUK, PROF. UZ od początku swojej kariery związany jest z zielonogórskim środowiskiem akademickim. W 2001 r. obronił pracę doktorską na Wydziale Inżynierii Produkcji Politechniki Warszawskiej, za którą otrzymał wyróżnienie i uzyskał stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu. W 2012 r. obronił rozprawę habilitacyjną i uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria produkcji. Aktualnie pełni funkcję prodziekana ds. nauki na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Do jego zainteresowań naukowych należą zagadnienia z zakresu zarządzania i inżynierii produkcji oraz logistyki. Wyniki prowadzonych badań zostały opublikowane w ponad 190 publikacjach naukowych zawartych w monografiach, czasopismach naukowych (w tym z listy JCR) oraz materiałach krajowych i zagranicznych konferencji.

Do jego zainteresowań naukowych należą zagadnienia z zakresu zarządzania i inżynierii produkcji oraz logistyki. Wyniki prowadzonych badań zostały opublikowane w ponad 190 publikacjach naukowych zawartych w monografiach, czasopismach naukowych (w tym z listy JCR) oraz materiałach krajowych i zagranicznych konferencji.

Profesor uczestniczył także w wielu projektach naukowo-badawczych, m.in. pełnił funkcję kierownika projektu naukowego finansowanego przez NCN na temat „Modelowanie wirtualnych sieci produkcyjnych małych i średnich przedsiębiorstw”; był członkiem zespołu projektu badawczego finansowanego przez MNiSW na temat „Model referencyjny logistyki miejskiej a jakość życia mieszkańców”, prowadzonego przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu.

wiu. W latach 2010-2011 pełnił funkcję kierownika zadania badawczego realizowanego w ramach projektu badawczego pt.: „Prototyp Platformy Usług e-Biznesowych” współfinansowanego przez NCBiR.

W latach 2013-2014 realizował dwa staże w ramach projektów dofinansowanych z Działania 8.2 Transfer Wiedzy, Poddziałanie 8.2.1. Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem projektów był transfer wiedzy i innowacji między sferą nauki a mikro, małymi i średnimi przedsiębiorstwami.

Od wielu lat prof. Sebastian Saniuk prowadzi bardzo aktywną współpracę dydaktyczną i naukową z zagranicznymi ośrodkami akademickimi z Republiki Czeskiej, Słowacji, Niemiec, Chorwacji, Portugalii i Węgier. Do aktywności naukowych należy zaliczyć także udział w dwóch międzynarodowych projektach finansowanych z Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego: „V4 Scientific Centers for the Enhancement of Financial Literacy and Entrepreneurship Education” oraz „Festival of Science as a platform for intensifying cooperation between V4 region universities”, realizowanych w latach 2013-2015. Profesor jest również członkiem licznych komitetów naukowych krajowych i zagranicznych czasopism oraz konferencji naukowych.

__ KOMITET METROLOGII I APARATURY PAN

FOT. Z ARCHIWUM W. MICZULSKIEGO

Dr hab. inż. Wiesław Miczulski, prof. UZ jest członkiem KMIA PAN od 2004 r. Od początku swojej kariery naukowej związany jest z zielonogórskim środowiskiem akademickim. W 1989 r. w Instytucie Metrologii Elektrycznej Politechniki Wrocławskiej uzyskał stopień doktora nauk technicznych w dyscyplinie elektrotechnika. Stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie elektrotechnika otrzymał na Wydziale Elektrotechniki, Informatyki i Telekomunikacji w 2002 r. (pierwsza habilitacja na Uniwersytecie Zielonogórskim). Prof. Wiesław Miczulski jest zatrudniony w Instytucie Metrologii, Elektroniki i Informatyki na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki Uniwersytetu Zielonogórskiego (wcześniej Politechniki Zielonogórskiej i WSInż. w Zielonej Górze) od roku 1973. Na Wydziale pełnił szereg funkcji organizacyjnych, m.in. przez dwie kadencje był dyrektorem Instytutu Metrologii Elektrycznej, w latach 2002-2004 prodziekanem, a w latach 2004-2005 dziekanem. W latach 2004-2007 był przewodniczącym Rady Naukowej OBR ME „Metrol” w Zielonej Górze. Ponadto w latach 2007-2015 był rektorem PWSZ w Sulechowie. Od roku 2010 jest wiceprzewodniczącym Lubuskiej Rady Innowacji.

Przedmiotem badań prowadzonych przez prof. W. Miczulskiego są metody, struktury i algorytmy przetwarzania sygnałów w inteligentnych rozproszonych systemach pomiarowo-sterujących przeznaczonych do pomiaru wielkości elektrycznych i nieelektrycznych, np. Smart Metering i Smart Grid, spełniających wymagania stawiane przez aplikacje informatyczne znajdujące się na wyż-

szych poziomach hierarchicznego modelu informatycznego przedsiębiorstwa oraz Internetu Rzeczy. Prowadzone badania dotyczą także problematyki pozyskiwania wiedzy z danych pomiarowych pod kątem diagnostyki obiektów i procesów przemysłowych. Profesor był wykonawcą lub kierował licznymi pracami w ramach projektów finansowanych przez NCBiR, MNiSzW, KBN i przedsiębiorstwa. Część opracowań zostało wdrożonych.

Jest autorem lub współautorem ponad 80 publikacji w czasopismach krajowych i zagranicznych (w tym z listy JCR) oraz w materiałach krajowych i zagranicznych konferencji, a także 2 patentów i 1 zgłoszenia patentowego.

Był promotorem pięciu zakończonych przewodów doktorskich, w tym jeden z wyróżnieniem, recenzentem w jednym przewodzie habilitacyjnym i siedmiu doktorskich z dyscypliny elektrotechnika. Jest wykładowcą z zakresu m.in. pomiarów wielkości elektrycznych i nieelektrycznych, modelowania przetworników pomiarowych, pozyskiwania wiedzy z danych pomiarowych.

__ KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH PAN

PROF. ZW. DR. HAB. CZESŁAW OSĘKOWSKII (ur. w 1951 r.) ukończył studia politologiczne na Uniwersytecie Wrocławskim. Tam też w 1983 r. uzyskał stopień doktora nauk społecznych w zakresie politologii. Habilitował się w 1995 r. z nauk humanistycznych w zakresie najnowszej historii Polski na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 2000 r. uzyskał tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych.

W 2001 r. został profesorem zwyczajnym. W pracy naukowej zajmuje się historią Polski i historią powszechną XX i XXI wieku, pograniczem i stosunkami polsko-niemieckimi oraz dziejami Ziemi Lubuskiej. Jest autorem 8 książek, ponad stu artykułów naukowych oraz dziewięciu redakcji prac zbiorowych. Dotychczas wypromował 17 doktorów historii i politologii. Napisał ponad 80 recenzji rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz opinii w postępowaniu o tytuł naukowy.

W 1997 r. był konsultantem naukowym programu badawczego pt. „Odra jako krajobraz kulturowy” realizowanego przez rząd Polski i RFN. W latach 2001-2004 pracował w polsko-niemieckim zespole opracowującym koncepcję przestrzennego zagospodarowania pogranicza polsko-niemieckiego do 2020 r. w kontekście polskiego członkostwa w UE (był jednym z czterech polskich ekspertów). Uczestniczył w czterech polsko-niemieckich i w pięciu polskich grantach naukowych. Kierował Zespołem ds. Połączenia Miasta i Gminy Zielona Góra (2012-2014), był członkiem Zarządu Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej (2005-2012). Od 2005 r. przewodniczy Radzie Muzeum Ziemi Lubuskiej.

Od 1983 r. związany z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Zielonej Górze. W latach 1994-1999 był zastępcą dyrektora Instytutu Historii ds. Naukowych, w latach 1999-2002 dyrektorem Instytutu Historii, w latach 2002-2005 dziekanem

Wydziału Humanistycznego, w latach 2005-2012 rektorem Uniwersytetu Zielonogórskiego. Członkiem Komitetu Nauk Historycznych PAN wybrany został po raz piąty.

Dziewięciokrotnie otrzymywał nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W 2001 r. otrzymał nagrodę tygodnika „Polityka” za najlepszą książkę historyczną opublikowaną w Polsce. W 1999 r. otrzymał doroczną nagrodę prezydenta Zielonej Góry, w 2003 r. redakcji „Studiów Zielonogórskich”. Jest honorowym obywatelem gminy Gubin oraz miasta i gminy Lubsko. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej” i „Zasłużony dla Archiwistyki Polskiej” oraz medalem „Zasłużony dla Województwa Lubuskiego”. Mitośnik i kolekcjoner sztuki, znawca śląskiego malarstwa pejzażowego XIX i XX wieku.

KOMITET NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

FOT. Z ARCHIWUM A. RADZIEWICZA-WINNICKIEGO

PROF. DR HAB. ANDRZEJ RADZIEWICZ-WINNICKI - socjolog i pedagog, uznany w kraju i za granicą autorytet naukowy w zakresie socjologii wychowania oraz pedagogiki społecznej, znakomity organizator badań naukowych i uniwersyteckiego kształcenia.

Absolwent socjologii w Uniwersytecie Warszawskim - stopień magistra socjologii uzyskał w 1968 r. w Uniwersytecie Śląskim obronił dysertację

doktorską w 1974 roku, natomiast stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskał w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w 1980 r. W 1989 r. otrzymał tytuł naukowy profesora.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, World Association for Educational Research, członkiem kolegiów redakcyjnych krajowych i międzynarodowych czasopism naukowych.

W pracy dydaktycznej dał się poznać jako znakomity nauczyciel akademicki, wychowawca i promotor wielu pokoleń polskich uczonych. Prowadził wykłady gościnne w charakterze visiting professor w kilkudziesięciu zagranicznych ośrodkach uniwersyteckich (USA, Niemcy, Finlandia, Austria, Norwegia, Dania, Węgry, Czechy, Słowacja).

Przedmiotem dociekań naukowych Profesora jest analiza procesów społecznych oraz skutków wprowadzania radykalnych zmian organizacyjnych i programowych w instytucjonalnej oświacie, a także problemy marginalizacji społecznej (wykluczenia) związane z procesem transformacji społecznej. Bogactwo podejmowanej problematyki badawczej mieści się w obrębie zainteresowań naukowców reprezentujących różne dziedziny nauk społecznych. Efektem zainteresowań i dociekań naukowych Profesora jest przede wszystkim kilkadziesiąt autorskich książek wydanych w kraju i za granicą, skrypty, prace zbiorowe oraz kilkaset innych prac naukowych (przedmowy, artykuły i rozprawy drukowane w czasopismach naukowych, recenzje i opinie).

DR HAB. MIROSŁAW KOWAŁSKI, PROF. UZ

- kierownik Katedry Teorii i Filozofii Wychowania Uniwersytetu Zielonogórskiego, członek KNP PAN (w latach 2011-2014), przewodniczący Zespołu Teorii Wychowania przy KNP PAN. Jest autorem, współautorem, redaktorem lub współredaktorem kilkudziesięciu artykułów naukowych i książek, w tym m.in.: *Zdrowie - Wartość - Edukacja* (2006); *Kobieta i mężczyzna*

FOT. Z ARCHIWUM M. KOWAŁSKIEGO

w zawodzie nauczycielskim (2006); *Przemoc i zdrowie w obrazach telewizyjnych. Edukacja przez codzienność telewizyjną (Violence and health in television. Education by TV "commonplace")* (2008); *Kultura - Edukacja - Wychowanie (zmiany dostrzegane i odczuwane)* (2009); *Przestrzeń edukacyjna-oczekiwania, doświadczenia i dylematy społeczne* (2010); *Edukacja w przebiegu życia. Od dzieciństwa do starości* (2010); *Studia z Teorii Wychowania* (2010); *Wspomaganie pedagogiczne niedostosowanych społecznie* (2010), *Ku odpowiedzialności za edukację (między wolnością a zniewoleniem)* (2010), *Świadomość aksjologiczna i podmiotowość etyczna* (2010), *Myśleć o zdrowiu. Między wolnością a zniewoleniem* (2011). *Santé - maladie et jeunesse - espoirs de l'homme moderne / Health - Illness and Youth - Old Age (in the context of concerns, expectations and hopes of modern man)* / Fribourg 2011 (Szwajcaria), *Fenomenologie: socjologia versus pedagogika. Przestanki instytucjonalizowania się pedagogiki fenomenologicznej* (2011); *Konteksty społeczno - kulturowe w wymiarze lokalnym i ponadlokalnym* (2012), *Ideologie nauk społecznych - warianty interpretacyjne* (2012), *Homogeniczna versus heterogeniczna tożsamość pedagogiki* (2012), *Szczęście w wymiarze pedagogiczno-socjologicznym (Educational and sociological dimensions of happiness)* (2014), *Education and social rehabilitation - two Road one goal (european contexts)* (2014), *Uzależnienia behawioralne. Konteksty medyczno-socjologiczno-pedagogiczne* (2014), *Resocjalizacja - edukacja - polityka społeczna. Współczesne konteksty teorii i praktyki resocjalizacyjnej* (2015), *Reintegracja - Edukacja - Adaptacja. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem* (2015).

Członek rad naukowych i redakcyjnych wielu zagranicznych i krajowych czasopism naukowych m. in.: *Problems of Education in the 21st Century*; *Studia z Teorii Wychowania*; *Spółczesność i Rodzina*, *Review of European Studies*, *Higher Education Studies*.

KOMITET NAUK PRAWNYCH PAN

PROF. DR HAB. BOGUSŁAW BANASZAK, prof. zwyczajny Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. PWSZ im. Witelona w Legnicy, członek Komitetu Nauk Prawnych PAN od 2011 r., członek korespondent hiszpańskiej Królewskiej Akademii Nauk Moralnych i Politycznych oraz Europejskiej Akademii Nauki, Sztuki i Literatury w Paryżu. Doktor honoris causa

FOT. Z ARCHIWUM B. BANASZAKA

4 niwersytetów europejskich. W latach 2006-2010 przewodniczący Rady Legislacyjnej przy Prezisie Rady Ministrów, 1988-2008 profesor Europejskiego Uniwersytetu Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

Zainteresowania badawcze: prawo konstytucyjne, prawo parlamentarne, prawa człowieka.

Profesor Banaszak od 1992 r. stale współpracuje ze służbami legislacyjnymi parlamentu, jest autorem kilkudziesięciu

ekspertyz dla Senatu i Sejmu oraz innych organów władzy publicznej.

W ciągu ostatnich kilkunastu lat Profesor wygłosił ponad 150 wykładów gościnnych na ponad dwudziestu uni-

wersytetach europejskich (Austria, Niemcy, Portugalia, Szwajcaria, Węgry, Wielka Brytania, Hiszpania, Ukraina) i amerykańskich (USA, Brazylia, Chile, Ekwador, Meksyk), a w semestrze letnim 1994 r. był profesorem gościnnym na Uniwersytecie Wiedeńskim. Jest autorem lub współautorem blisko stu referatów wygłaszanych na międzynarodowych konferencjach naukowych (Austria, Brazylia, Chile, Francja, Litwa, Łotwa, Mołdowa, Niemcy, Rumunia, Syria, Szwajcaria, Ukraina, Węgry, Włochy, Tajwan).

Profesor B. Banaszak jest autorem ponad 300 prac naukowych, wśród których są monografie, podręczniki, komentarze i studia, artykuły. Kilkadziesiąt z nich opublikowano za granicą (na Węgrzech, w Austrii, Brazylii, Niemczech, Francji, Chile, Korei Południowej, Holandii, Rumunii, we Włoszech). Tłumaczył na język polski 9 książek prawnych i kilkadziesiąt artykułów głównie z języka niemieckiego, a kilka z angielskiego.

Wypromował 28 doktorów (w tym 6 w Niemczech) i ponad 300 magistrów.

PROF. D. DOLAŃSKI W POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

FOT. Z ARCHIWUM D. DOLAŃSKIEGO

Miło nam poinformować, że prof. dr hab. Dariusz Dolański, pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia na UZ został powołany w skład Polskiej Komisji Akredytacyjnej na kadencję 2016 - 2019. Uroczystość wręczenia powołań odbędzie się 11 stycznia br. w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie.

Prof. Dariusz Dolański urodził się w Stubicach, wychował w Cybince, a całe swoje dotychczasowe dorosłe życie związał z Zieloną Górą. Maturę zdał w słubickim Liceum Ogólnokształcącym, po czym studiował historię na Wydziale Humanistycznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze. Stopień magistra uzyskał na podstawie pracy poświęconej Tadeuszowi Kuntze, jednemu z czołowych malarzy polskich XVIII wieku. Po studiach rozpoczął pracę w Instytucie Historii WSP, gdzie pod kierunkiem prof. Barbary Janiszewskiej-Micer przygotował rozprawę doktorską poświęconą reformacji w księstwie glogowskim. W 1996 r. obronił ją na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Także w 1996 r. rozpoczął bliższą współpracę naukową z prof. Kazimierzem Bartkiewiczem. Jednocześnie u boku ówczesnego rektora WSP, prof. Hieronima Szczegóły, zdobywał pierwsze doświadczenia administracyjne pełniąc obowiązki jego sekretarza.

W 2003 r. na podstawie oceny dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej pt. „Zachód w polskiej

myśli historycznej czasów saskich. Nurt sarmacko-teologiczny” (Zielona Góra 2002) Rada Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego nadała mu stopień naukowy doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie historia. Było to pierwsze kolokwium habilitacyjne w zakresie historii odbyte na naszej uczelni.

W 2005 r. Dariusz Dolański został wybrany na dyrektora Instytutu Historii Wydziału Humanistycznego UZ. Rok później został redaktorem naczelnym wydawanego przez Instytut Historii UZ rocznika „*Studia Zachodnie*”. W pracy redakcyjnej miał już pewne doświadczenia, wcześniej bowiem pełnił funkcję sekretarza redakcji, a później zastępcy redaktora naczelnego rocznika pt. „*Studia Zielonogórskie*” wydawanego przez Muzeum Ziemi Lubuskiej. Jako redaktor „*Studiów Zachodnich*” przyjął za cel sprofilowanie problematyki rocznika w obszarze historii Ziemi Zachodnich i problematyki polsko-niemieckiej oraz szerzej relacji Wschód-Zachód. Jednocześnie z jego inicjatywy powstał drugi rocznik pt. „*In Gremio. Studia nad Historią, Kulturą i Polityką*”, który dzięki szerokiemu zakresowi tematycznemu stał się forum wypowiedzi zwłaszcza doktorantów i młodych pracowników naukowych z Polski i zagranicy. W tej chwili oba tytuły znajdują się na liście polskich czasopism punktowanych.

W swojej działalności prof. D. Dolański szczególną uwagę przykłada do współpracy międzynarodowej. Jeszcze jako student przebywał na praktykach w uczelniach w Dreźnie, Poczdamie, Hradec Kralove i Tilburgu. Po podjęciu pracy odbył staże naukowe w Tilburgu i Hradec Kralove, a w latach późniejszych przebywał na stypendiach w Poczdamie i Vechcie. Po 2005 r. udało się odnowić część dawnych kontaktów, z których szczególnie owocna jest współpraca

z Uniwersytetem w Poczdamie. Dotyczy ona przede wszystkim badań nad oświeceniem.

W latach 2008-2010 prof. D. Dolański należał do głównych organizatorów projektu COMPARAISONS, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, a odbywającego się w Niemczech, Polsce i Francji. W jego ramach organizowane były warsztaty dla studentów, a także seminaria i konferencje. Od 2010 r. koordynował polską część finansowanego ze środków 7. Programu Ramowego projektu ENGLOBE. Jego podstawowym celem było stworzenie warunków do pracy naukowej doktorantów i w szerszym zakresie prowadzenie badań nad pozaeuropejskimi wpływami oświecenia. W projekcie tym brały udział uniwersytety z Niemiec, Polski, Francji, Hiszpanii, Portugalii, Wielkiej Brytanii, Irlandii i Turcji. **Wynikiem tego programu była m.in. monografia „profesorska” pt. „Trzy cesarstwa. Wiedza i wyobrażenia o Niemczech, Turcji i Rosji w Polsce XVIII wieku”** (Zielona Góra 2013).

Zainteresowania badawcze prof. D. Dolańskiego wybiegają jednak poza wskazaną wyżej problematykę. **Ważny nurt prowadzonych przez niego badań dotyczy kształtowania się ruchu naukowego w Zielonej Górze i na tym polu najważniejszą publikacją stanowi monografia pt. „Zielonogórska droga do uniwersytetu”** (Zielona Góra 2011, wyd. 2 popr. i uzup. 2012). To opracowanie wykorzystujące bogaty materiał źródłowy, przedstawia rozwój poszczególnych dziedzin wiedzy w Zielonej Górze, ale przede wszystkim daje obraz awansu kulturalnego i naukowego średniego miasta wojewódzkiego w Polsce po 1945 r. i w tym sensie wykracza poza tylko regionalny kontekst.

Ponadto zainteresowania badawcze związane z historią Śląska prowadziły do refleksji na temat pamięci hi-

storycznej związanej z przeszłością pogranicza polsko-niemieckiego, stosunkami polsko-niemieckimi i postawą współczesnych mieszkańców Ziemi Zachodnich wobec wielokulturowego dziedzictwa materialnego i duchowego regionu. Miała ona wyraz przede wszystkim w propozycjach dydaktycznych. Te doświadczenia zaowocowały zaproszeniem przez Saksońską Agencję Oświatową (Sächsischen Bildungsagentur) do udziału w polsko-niemieckim projekcie „Geschichte verstehen - Zukunft gestalten”/„Zrozumieć historię - kształtować przyszłość”, którego efektem były m.in. szeroko prezentowane w polskiej i niemieckiej prasie materiały pomocnicze do nauczania historii.

Prof. Dariusz Dolański jest autorem około 90 publikacji, w tym 6 monografii. Wypromował 3 doktorów. Brał udział w konferencjach naukowych w Turcji, na Cyprze, Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii, Austrii, Hiszpanii, Portugalii i Argentynie.

Przez trzy kadencje był prezesem zielonogórskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, dwie kadencje zasiadał we władzach naczelnych PTH. Jest członkiem rady naukowej serii wydawniczej „Między Zachodem a Wschodem” wydawanej przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz serii wydawniczej „Staropolski ogląd świata” Uniwersytetu Wrocławskiego i czasopisma „Wieki Stare i Nowe” na Uniwersytecie Śląskim.

Na Uniwersytecie Zielonogórskim pełni obecnie obowiązki dyrektora Instytutu Historii Wydziału Humanistycznego oraz pełnomocnika rektora d/s jakości kształcenia.

Dnia 4 marca 2015 r. decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych.

Serdecznie gratulujemy powołania

ODZNACZENIE DLA PROF. WIESŁAWA HŁADKIEWICZA

Marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak wręczył prof. Wiesławowi Hładkiewiczowi z Uniwersytetu Zielonogórskiego odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”, za aktywną popularyzację dziejów oraz udziału Powstańców Wielkopolskich w zagospodarowaniu Ziemi Lubuskiej po II wojnie światowej. Wręczenie odznaki odbyło się w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich przy Starym Rynku w Poznaniu, w czasie uroczystości wręczenia nagród Dobosz Powstania Wielkopolskiego.

Gratulujemy!

Redakcja

Profesor Wiesław Hładkiewicz jest kierownikiem Zakładu Teorii i Metodologii Badań Politologicznych Instytutu Politologii Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego.

W 1973 r. ukończył historię na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (temat pracy: *Ekspansja kolonialna Rzeszy niemieckiej w Afryce 1884-1890*), a w 1977 r. uzyskał tytuł doktora nauk humanistycznych broniąc pracę pt. *Polacy w Zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec*

FOT. Z ARCHIWUM PROF. W. HŁADKIEWICZA

1945-1949. W 1996 roku przedstawił rozprawę habilitacyjną pt. *Polska elita polityczna w Londynie 1945-1972*. Stypendysta europejskich uczelni i instytutów (Drezno, Pecs, Exeter, Güstrow). Promotor dwóch rozpraw doktorskich (dr Anna Łoś-Tomiak, dr Adam Ilciów). Autor trzech książek naukowych (*Elita polityczna emigracji polskiej w Londynie 1945-1972*, *Polacy w zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec 1945-1949*, *System kolonialny Rzeszy Niemieckiej 1884-1919*) oraz ponad 100 artykułów i publikacji naukowych. Zainteresowania badawcze koncentruje wokół teorii polityki, metodologii badań politologicznych, dziejach Polonii oraz polskiej emigracji politycznej w Niemczech

i Wielkiej Brytanii, historii Niemiec i stosunków polsko-niemieckich.

W okresie swojej czterdziestoletniej działalności naukowej, dydaktycznej, społecznej i politycznej został uhonorowany wieloma odznaczeniami i wyróżnieniami. Otrzymał m.in.: Nagrodę Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną (1975), Srebrny Krzyż Zasługi (1983), Medal za zasługi dla Miasta Zielonej Góry (1984), Odznakę za zasługi w rozwoju województwa zielonogórskiego (1985), Medal Lubuskiego Towarzystwa Kultury (1987), Medal Honorowy „Polonia Semper Fidelis” (2001).

Z zielonogórską uczelnią jest związany od 1974 r.

KAMILA GIEBA LAUREATKĄ KONKURSU PRELUDIUM oraz LAUREATKĄ STYPENDIUM FUNDACJI M. MOCHNACKIEGO

16 listopada 2015 r. Narodowe Centrum Nauki w Krakowie ogłosiło wyniki konkursu **Preludium 9** na projekty badawcze realizowane przez osoby nieposiadające tytułu doktora. Wśród wniosków zakwalifikowanych do finansowania znalazł się projekt *Lubuska literatura osadnicza jako narracja założycielska regionu* mgr Kamili Gieby, doktorantki czwartego roku literaturoznawstwa Uniwersytetu Zielonogórskiego.

FOT. Z ARCHIWUM K. GIEBY

W konkursie Preludium 9 do NCN napłynęło 1427 projektów, finansowanie uzyskało 336 z nich. Doktorantka aplikowała w panelu HS_2 „Kultura i twórczość kulturowa”. Eksperti wybrali z tego panelu osiem wniosków - projekt mgr K. Gieby znalazł się na piątym miejscu listy rankingowej i uzyskał finansowanie w kwocie 54 600 zł.

Plan dwuletnich badań, przewidzianych w projekcie, obejmuje m.in. refleksję teoretycznoliteracką nad literaturą dotyczącą powojennych migracji na tzw. Ziemię Odzyskaną. W centrum refleksji naukowej mgr Gieby znajdują się szczególnie narracje podejmujące temat przesiedleń, powstające w latach 1945-1989 na Ziemi Lubuskiej, które miały legitymizować istnienie regionu. Zaproponowane we wniosku badania obejmują cztery bloki tematyczne:

- I. Literatura osadnicza tzw. Ziemi Odzyskanych - teoria i genealogia;
- II. Rola tradycji literackiej w reprezentacji powojennych migracji;
- III. Cechy dystynktywne literatury założycielskiej Ziemi Lubuskiej;

IV. Literatura małych ojczyzn i powieść neo-post-osiedleńcza/postosadnicza wobec migracji.

Wyniki końcowe zostaną zaprezentowane w planowanej monografii.

Uzyskanie grantu NCN to nie jedyny sukces naukowy mgr Kamili Gieby w tym roku akademickim. 3 listopada 2015 r. Fundacja im. Maurycego Mochnackiego w Krakowie rozstrzygnęła konkurs na stypendium im. Anny Stadnickiej, przeznaczone dla doktorantów z otwartym przewodem doktorskim, zajmujących się polską literaturą i kulturą. Wśród pięciu laureatów konkursu znalazła się mgr K. Gieba.

Kamila Gieba - doktorantka w Pracowni Badań nad Literaturą Regionalną przy Zakładzie Teorii Literatury i Krytyki Literackiej w Instytucie Filologii Polskiej UZ. Pod kierunkiem prof. Małgorzaty Mikołajczak przygotowuje rozprawę doktorską *Lubuska literatura osadnicza z lat 1945-1989 na tle pisarstwa założycielskiego pozostałych regionów tzw. Ziemi Odzyskanych*. Publikowała w monografiach zbiorowych oraz czasopismach naukowych, m.in. w „Świecie Tekstów”, „Kontekstach Kultury”, „Przestrzeniach Teorii”, „Tekstach Drugich”. Laureatka XII edycji konkursu im. Czesława Zgorzelskiego na najlepszą polonistyczną pracę magisterską (2013) oraz II edycji stypendium im. Anny Stadnickiej, przyznawanego przez Fundację im. Maurycego Mochnackiego (2015). Członek zespołu badawczego realizującego projekt „Regionalizm w badaniach literackich: tradycje i nowe orientacje” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki w Krakowie. Sekretarz naukowej serii wydawniczej „Historia Literatury Pogranicza” wydawanej przez Pracownię Badań nad Literaturą Regionalną Instytutu Filologii Polskiej UZ.

DOCTOREM HABILITATUM TE CREO

Justyna Magda

Dział Nauki

2 grudnia 2015 r. odbyła się uroczystość promocji habilitacyjnych i doktorskich. 5 doktorów habilitowanych i 21 doktorów odebrało dyplomy stopni naukowych przyznanych w minionym roku akademickim na Uniwersytecie Zielonogórskim i złożyło ślubowanie.

Dotychczas na Uniwersytecie Zielonogórskim (od 1 września 2001 r.) wypromowano 364 doktorów i 50 doktorów habilitowanych.

Uniwersytet Zielonogórski posiada 18 uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora i 5 uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Promocje habilitacyjne i doktorskie na stałe weszły już do kalendarza uroczystości akademickich na Uniwersytecie Zielonogórskim. W święcie tym uczestniczyli nie tylko sami bohaterowie, czyli nowo wypromowani doktorzy habilitowani i doktorzy, ale najwyższe władze uczelni, dziekani, promotorzy, recenzenci, rodziny i zaproszeni goście.

DOKTORZY HABILITOWANI

STOPIEŃ NADANY PRZEZ RADĘ WYDZIAŁU MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

1. Dr hab. **Elżbieta Sidorowicz** - doktor habilitowany nauk matematycznych w dyscyplinie *matematyka*
Jednotematyczny cykl publikacji: „Podziały i uogólnione kolorowanie grafów”
Recenzenci:
prof. dr hab. Andrzej Ruciński
dr hab. Łukasz Kowalik, prof. UW
prof. dr hab. Mariusz Woźniak

STOPNIE NADANE PRZEZ RADĘ WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO

2. Dr hab. **Małgorzata Maria Konopnicka** - doktor habilitowany nauk humanistycznych w dyscyplinie *historia*
Tytuł rozprawy *Oficer - urzędnik - dworzanin. Kariery szlachty śląskiej w państwie pruskim (1740-1806)*
Recenzenci:
prof. dr hab. Gabriela Wąs
prof. dr hab. Tomasz Ciesielski
prof. dr hab. Dariusz Dolański
3. Dr hab. **Mariusz Migala** - doktor habilitowany nauk humanistycznych w dyscyplinie *historia*
Tytuł rozprawy *Rozwój terapii balneoklimatycznej na Górnym Śląsku w aspekcie leczenia gruźlicy (druga połowa XIX i pierwsza połowa XX wieku.)*

Recenzenci:

prof. dr hab. Bożena Urbanek
prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka
prof. dr hab. Tomasz Jaworski

4. Dr hab. **Dariusz Śmierzchalski-Wachocz** - doktor habilitowany nauk humanistycznych w dyscyplinie *historia*
Tytuł publikacji *Duchowieństwo rzymskokatolickie na Pomorzu Zachodnim, Środkowym i Ziemi Lubuskiej w świetle dokumentów państwowych z lat 1945-1989, t. I, UZ, Zielona Góra 2014.*

Recenzenci:

prof. dr hab. Jan Żaryn
dr hab. Konrad Biatecki, prof. UAM
prof. dr hab. Czesław Osękowski

STOPIEŃ NADANY PRZEZ RADĘ WYDZIAŁU INFORMATYKI, ELEKTROTECHNIKI I AUTOMATYKI

1. Dr hab. **Krzysztof Sozański** - doktor habilitowany nauk technicznych w dyscyplinie *elektrotechnika*
Tytuł rozprawy *Digital Signal Processing in Power Electronics Control Circuits*
Recenzenci:
dr hab. inż. Andrzej Dzieliński, prof. PW
dr hab. inż. Adam Kempki, prof. UZ
dr hab. inż. Jan Mućko, prof. ndzw. UTP
dr hab. inż. Bogusław Grzesik, prof. PŚl.

DOKTORZY

STOPNIE NADANE UCHWAŁĄ RADY WYDZIAŁU INFORMATYKI, ELEKTROTECHNIKI I AUTOMATYKI

1. dr inż. **Lothar Seybold** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie *automatyka i robotyka*
Tytuł rozprawy: *Predictive fault-tolerant control strategies for modern production systems*
Promotor: prof. dr hab. inż. Marcin Witczak
Recenzenci:
dr hab. inż. Michał Bartyś, Politechnika Warszawska
Prof. Christophe Aubrun, Universitate de Loraine
2. dr inż. **Łukasz Sobolewski** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie *elektrotechnika*
Tytuł rozprawy: *Zastosowanie sieci neuronowych do prognozowania poprawek dla krajowej skali czasu UTC(PL)*
Promotor: dr hab. inż. Wiesław Miczulski, prof. UZ
Recenzenci:
dr hab. inż. Marian Kampik, prof. PŚ, Politechnika Śląska
dr hab. inż. Marcin Mrugalski, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski

STOPNIE NADANE UCHWAŁĄ RADY WYDZIAŁU BUDOWNICTWA, ARCHITEKTURY I INŻYNIERII ŚRODOWISKA

1. dr inż. **Justyna Czajkowska** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie *inżynieria środowiska*
Tytuł rozprawy: *Warunki wytrącania osadów z zawartością struwitu*
Promotor: dr hab. inż. Tadeusz Siwiec, prof. SGGW, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Recenzenci:
dr hab. inż. Maria Włodarczyk-Makuła, prof. PCz, Politechnika Częstochowska
dr hab. inż. Robert Sidelko, prof. PK, Politechnika Koszalińska
2. dr **Jarosław Gil** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie *budownictwo*
Tytuł rozprawy: *Ocena izolacyjności akustycznej przegród budowlanych w placówkach edukacji muzycznej - rozprawa wyróżniona*
Promotor: dr hab. inż. Jakub Marcinowski prof. UZ
Recenzenci:
prof. dr hab. inż. Henryk Nowak, Politechnika Wrocławska
dr hab. inż. Sławomir Kosiński, prof. PŁ, Politechnika Łódzka

STOPIEŃ NADANY UCHWAŁĄ RADY WYDZIAŁU MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

1. dr **Maciej Kozaryn** - doktor nauk matematycznych w dyscyplinie *matematyka*

Tytuł rozprawy: *Stochastyczne inkluzje i równania wielowartościowe względem dwuparametrowego procesu Wienera*

Promotor: dr hab. Mariusz Michta, prof. UZ
Recenzenci:
prof. dr hab. Andrzej Fryszkowski, Politechnika Warszawska
prof. dr hab. Michał Kisielewicz, Uniwersytet Zielonogórski

STOPNIE NADANE UCHWAŁĄ RADY WYDZIAŁU FIZYKI I ASTRONOMII

1. dr **Małgorzata Maria Zubaszewska** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie *fizyka*
Tytuł rozprawy: *Modelowanie własności termodynamicznych układów typu Isinga o zamkniętej geometrii w pobliżu krytyczności - rozprawa wyróżniona*
Promotor: prof. dr hab. Andrzej Drzewiński
Recenzenci:
dr hab. Franco Ferrari, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski
dr hab. Tomasz Zaleski, Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych im. W. Trzebiatowskiego, PAN, Wrocław
2. dr **Bartłomiej Zapotoczny** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie *fizyka*
Tytuł rozprawy: *Iron oxide nanoparticles for biomedical applications - rozprawa wyróżniona*
Promotor: dr hab. Mirosław Dudek, prof. UZ
Recenzenci:
prof. dr hab. inż. Urszula Narkiewicz, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, Szczecin

dr hab. inż. Kazimierz Dziliński, prof. PCz, Politechnika Częstochowska

3. dr **Agnieszka Joanna Żaba** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie *fizyka*

Tytuł rozprawy: *Wpływ poziomów struktury nadsubtelnej na zjawisko elektromagnetycznie wymuszonej przezroczystości dla atomów 85Rb*

Promotor: dr hab. Van Cao Long, prof. UZ

Recenzenci:

dr hab. Krystyna Kolwas, prof. IFP, Instytut Fizyki Polskiej Akademia Nauk w Warszawie

dr hab. Wiesław Leoński, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski

4. dr **Mikhail Vereshchagin** - doktor nauk fizycznych w dyscyplinie *astronomia*

Tytuł rozprawy: *Redukcja i względne położenia równowagi w różnych wersjach zagadnienia dwóch sztywnych i pseudo-sztywnych brył*

Promotor: prof. dr hab. Andrzej Maciejewski

Recenzenci:

prof. dr hab. Sławomir Breiter, Instytut Obserwatorium Astronomiczne, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

dr hab. Andrzej Jamiołkowski, prof. UMK, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

STOPNIE NADANE UCHWAŁĄ RADY INSTYTUTU FILOZOFII

1. dr **Justyna Krocak** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie *filozofia*

Tytuł rozprawy: *Pawła Florenskiego filozofia wszechjedności - rozprawa wyróżniona*

Promotor: prof. dr hab. Lilianna Kiejzik

Recenzenci:

dr hab. Tereza Obolevitch, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II

Ks. prof. dr hab. Stanisław Janeczek, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

2. dr **Karolina Rożko** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie *filozofia*

Tytuł rozprawy: *Zastosowanie metody systemów odrzucania do interpolacji*

Promotor: prof. dr hab. Tomasz Skura

Recenzenci:

dr hab. Piotr Kulicki, prof. KUL, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

dr hab. Marek Nasieniewski, prof. UMK, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

3. dr **Łukasz Moniuszko** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie *filozofia*

Tytuł rozprawy: *Konstruktywny charakter zasady sprawiedliwości w systemie filozofii prawa Zygmunta Ziemińskiego*

Promotor: dr hab. Stefan Konstańczak, prof. UZ

Recenzenci:

prof. dr hab. Maria Nowacka, Uniwersytet w Białymstoku

dr hab. Grażyna Szumera, Uniwersytet Śląski

STOPNIE NADANE UCHWAŁĄ RADY WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO

1. dr **Anna Janczys** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie *historia*

Tytuł rozprawy: *Inspiracje oświeceniowe w piśmarstwie historycznym Joachima Lelewela*

Doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie historia

Promotor: prof. dr hab. Dariusz Dolański

Recenzenci:

prof. dr hab. Bogdan Rok, Uniwersytet Wrocławski

dr hab. Violetta Julkowska, prof. UAM

2. dr **Rafał Marek Szymczak** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie *historia*

Tytuł rozprawy: *Przemiany własnościowe na Ziemi Żarskiej w XX wieku*

Promotor: prof. dr hab. Tomasz Jaworski

Recenzenci:

prof. dr hab. Marek Ordyłowski, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

dr hab. Robert Skobelski, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski

3. dr **Maciej Lubik** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie *historia*

Tytuł rozprawy: *Olaf II Święty i jego rola w tradycji chrześcijańskiej - rozprawa wyróżniona*

Promotor: dr hab. Wojciech Dzieduszycki, prof. UZ

Recenzenci:

prof. dr hab. Stanisław Rosik, Uniwersytet Wrocławski
dr hab. Jarosław Dudek, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski

4. dr **Aleksander Rzyman** - doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie *historia*

Tytuł rozprawy: *The Intertextuality of Terry Pratchett's "Discworld" and its Stylistic Consequences for the Polish Translator*

Promotor: dr hab. Bogdan Trocha, prof. UZ

Recenzenci:

dr hab. Joanna Zawodniak, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski
dr hab. Michał Garcarz, prof. UWr

STOPIEŃ NADANY UCHWAŁĄ RADY WYDZIAŁU PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII

1. dr **Anna Dobrychłop** - doktor nauk społecznych w dyscyplinie *pedagogika*

Tytuł rozprawy: *Obraz pracownika socjalnego w obszarze promocji zdrowia*

Promotor: dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ

Recenzenci:

dr hab. Grażyna Gajewska, prof. UZ, Uniwersytet Zielonogórski
dr hab. Teresa Wilk, Uniwersytet Śląski

STOPNIE NADANE UCHWAŁĄ RADY WYDZIAŁU NAUK BIOLOGICZNYCH

1. dr **Justyna Mazurek** - doktor nauk biologicznych w dyscyplinie *biologia*

Tytuł rozprawy: *Podłoże genetyczne lekooporności u komensalnych E.coli izolowanych od zdrowych zwierząt w trakcie prewencyjnej antybiotykoterapii i po jej zakończeniu - rozprawa wyróżniona*

Promotor: dr hab. Katarzyna Baldy-Chudzik, prof. UZ

Recenzenci:

prof. dr hab. Jolanta Zakrzewska-Czerwińska, Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej, Polska Akademia Nauk we Wrocławiu

prof. dr hab. Jarosław Dziadek, Instytut Biologii Medycznej, Polska Akademia Nauk w Łodzi

2. dr **Justyna Jasik** - doktor nauk biologicznych w dyscyplinie *biologia*

Tytuł rozprawy: *Uwarunkowania społeczne i środowiskowe rozwoju biologicznego młodzieży akademickiej oraz tendencje zmian (studia porównawcze studentów i studentek Uniwersytetu Zielonogórskiego)*

Promotor: dr hab. Ryszard Asienkiewicz, prof. UZ

Recenzenci:

prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska, Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Łódzki
prof. dr hab. Andrzej Malinowski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

3. dr **Olaf Ciebiera** - doktor nauk biologicznych w dyscyplinie *biologia*

Tytuł rozprawy: *Kleszcze (Acari: Ixodida) pasożytujące na ptakach (Aves) migrujących przez polskie wybrzeże Bałtyku*

Promotor: prof. dr hab. Leszek Jerzak

Recenzenci:

prof. dr hab. Krzysztof Siuda, Uniwersytet Przyrodniczy im. KEN w Krakowie
dr hab. Andrzej Przystalski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

STOPNIEŃ NADANY UCHWAŁĄ RADY WYDZIAŁU MECHANICZNEGO

1. dr inż. **Krzysztof Kujawa** - doktor nauk technicznych w dyscyplinie *budowa i eksploatacja maszyn*

Tytuł rozprawy: *Badania nad przebiegiem skurczu liniowego siluminów*

Promotor: prof. dr hab. inż. Ferdynand Romankiewicz

Recenzenci:

dr hab. inż. Mieczysław Hajkowski, prof. PP, Politechnika Poznańska
dr hab. inż. Tomasz Lipiński, prof. UWM, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

„UMARŁYCH WIECZNOŚĆ DOTĄD TRWA, DOKĄD PAMIĘCIĄ SIĘ IM PŁACI”

24 listopada 2015 r. Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. Tadeusz Kuczyński, nadał Instytutowi Astronomii UZ imię prof. Janusza Gila. Wcześniej, 30 września br. na swym posiedzeniu Senat Uniwersytetu Zielonogórskiego pozytywnie zaopiniował wniosek Rady Wydziału Fizyki i Astronomii dotyczący zmiany nazwy Instytutu Astronomii na Instytut Astronomii im. profesora Janusza Gila.

Nie bez powodu uroczystość odbyła się 24 listopada. To dzień urodzin prof. J. Gila. Jak ważną był postacią dla polskiej (choć nie tylko) astronomii, świadczyć mogą goście, którzy swą obecnością uświetnili to wydarzenie. Byli to: prof. Wojciech Dziembowski z Uniwersytetu Warszawskiego, doktor honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. Piotr Życki - dyrektor Centrum Astronomii im. M. Kopernika PAN w Warszawie, prof. Michał Tomczak - dyrektor Instytutu Astronomii na Uniwersytecie Wrocławskim, prof. Andrzej Krankowski - wicekoordynator konsorcjum POLFAR, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, dr hab. Agnieszka Kryszczyńska - prezes Polskiego Towarzystwa Astronomicznego, dr hab. Marian Soida - zastępca dyrektora Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, dr hab. Szymon Kozłowski - przedstawiciel dyrektora Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Warszawskiego, absolwent Wydziału Fizyki i Astronomii UZ.

W kolokwium wspomnieniowym poświęconym prof. Januszowi Gilowi uczestniczyli: żona - Emilia, syn - Jarosław, prorektorzy UZ: prof. M. Graczyk, prof. W. Strzyżewski, prof. Z. Wołk, dr hab. Andrzej Pieczyński, prof. UZ, licznie zgromadzeni astronomowie i fizycy oraz studenci z Wydziału Fizyki i Astronomii UZ, dziekani i naukowcy z innych Wydziałów, przyjaciele i znajomi Profesora.

W swoim wystąpieniu rektor UZ, prof. T. Kuczyński podkreślił, że prof. Janusz Gil był wielką osobowością. Starat się pomagać innym, zwłaszcza astronomom i astrofizykom. Bardzo szanował innych ludzi. Prof. Andrzej Maciejewski, dyrektor Instytutu Astronomii przypomniał wszystkim, że to prof. J. Gil zbudował od podstaw zielonogórską astronomię. To z jego inicjatywy 1 lipca 1989 r. powstało Zielonogórskie Centrum Astronomii, które było załącznikiem Instytutu Astronomii UZ. To prof. Janusz Gil zachęcał do przyjazdu do Zielonej Góry innych młodych astronomów i oferował im najlepsze, jakie tylko mógł zapewnić, warunki do pracy. *Przyjechałem tutaj 15 lat temu - opowiadał prof. A. Maciejewski - i dostałem wszystko, o co poprosiłem. To był najlepszy okres w moim życiu.* Przypomniał także, że prof. Janusz Gil bardzo lubił wiersze Wisławy Szymborskiej i dlatego swoją wypowiedź zakończył słowami poetki: „Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięcią się im płaci”.

Blisko 30-letnią przyjaźń z prof. Januszem Gilem wspominał prof. Wojciech Dziembowski z Uniwersytetu Warszawskiego, doktor honoris causa Uniwersytetu Zielonogórskiego. *„Poznałem kogoś, kto zrobił coś wielkiego. Od podstaw stworzył ośrodek, ceniony nie tylko w kraju, ale i za granicą. To było bardzo odważne - mówił prof. W. Dziembowski. Obaj lubiliśmy muzykę, choć różne jej gatunki i obaj ceniliśmy poezję Wisławy Szymborskiej.”*

Prof. Michał Tomczak - dyrektor Instytutu Astronomii na Uniwersytecie Wrocławskim powiedział, jak dzięki rankingowi naukowemu polskich uczelni, jaki prof. J. Gil przygotowywał dla tygodnika „Polityka”, wzrosła w oczach rektora Uniwersytetu Wrocławskiego ranga Instytutu, którym kieruje. Okazało się bowiem, że blisko połowa cytowanych najczęściej prac naukowych uczelni pochodzi z tego właśnie Instytutu. Dzięki temu nieco mniejsze stały się naciski władz uczelni, by w IA pojawiło się więcej studentów.

Prof. Andrzej Krankowski - wicekoordynator konsorcjum POLFAR z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie stwierdził, że przystąpienie naszego kraju do europejskiego programu LOFAR (zajmującego się obserwacją i badaniem

**... prof. J. Gil
był uczonym,
organizatorem nauki,
prorektorem d/s nauki
i współpracy z zagranicą,
ale przede wszystkim
Osobowością,
która tworzy
nową przestrzeń
i nową jakość.**

kosmosu) zaczęło się od marzeń prof. J. Gila, by także w Polsce funkcjonowały stacje radioastronomiczne. Dzięki determinacji zespołu, stworzonego przez 7 podmiotów (uczelnie wyższe, w tym UZ i specjalistyczne jednostki PAN), udało się zdobyć w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego duży grant, który umożliwił wybudowanie 3 stacji: w Bałdach koło Olsztyna, w Borowcu koło Poznania i w Łazach koło Bochni. Mimo, że dla wszystkich uczestników przedsięwzięcia był to debiut, ten projekt stał się pierwszym, ukończonym bez żadnych opóźnień. Dzięki temu polscy radioastronomowie korzystają nie tylko z polskich stacji, ale mają dostęp do wszystkich stacji w Europie. Na zakończenie swego wystąpienia prof. A. Krankowski stwierdził, że: „*Mimo tego, że prof. J. Gila już nie ma, ludzie z jego zespołu pozostali ciepłi, serdeczni i doskonale się z nimi pracuje*”.

W imieniu przyjaciół głos zabrał prof. Stanisław Borawski z Wydziału Humanistycznego UZ. Przypomniat, że prof. J. Gil był uczonym, organizatorem nauki, prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą, ale przede wszystkim Osobowością, która tworzy nową przestrzeń i nową jakość. Kiedy taki Ktoś odchodzi, pozostawia po sobie wspomnienia, ale brak tej Osoby mocno się odczuwa. Prof. Borawski wyraził także szacunek i uznanie dla kolegów z Wydziału Fizyki i Astronomii, którzy zadbali o uszanowanie pamięci prof. J. Gila.

Prof. Georgi Melikidze, dziekan Wydziału Fizyki i Astronomii podziękował rektorowi i senatowi UZ za przychYLENIE się do prośby Wydziału. Przypomniat wszystkim swoją rozmowę z prof. J. Gilem sprzed 2 lat, podczas której wspólnie zastanawiali się nad nadaniem imienia Instytutowi. Prof. J. Gil powiedział, że nie może być innego patrona niż Johann Kepler. Na co prof. G. Melikidze stwierdził: „*Mów co chcesz, ale za 50 lat ten Instytut będzie nosił twoje imię*”. Nie przypuszczał, że stanie się to tak szybko. Dlatego przytoczył słowa z *Mistrza i Małgorzaty* Michaiła Buthakowa: „*Tak, człowiek jest śmiertelny, ale to jeszcze pół biedy. Najgorsze, że to, iż jest śmiertelny, okazuje się niespodziewanie, w tym właśnie sęk*”.

2

3

Ostatnim punktem spotkania było odsłonięcie tablicy pamiątkowej z informacją, że Instytut Astronomii Uniwersytetu Zielonogórskiego nosi imię prof. Janusza Gila. Dokonał tego rektor UZ prof. Tadeusz Kuczyński w asyście prof. Georgi Melikidze.

Ewa Tworowska-Chwalibóg

PODPISY POD ZDJĘCIA:

- 1 PROF. J. GILA WSPOMINA PROF. WOJCIECH DZIEMBOWSKI Z UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO, DOKTOR HONORIS CAUSA UNIWERSYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO, PO LEWEJ STRONIE RED. KONRAD STANGLEWICZ Z RADIA ZACHÓD.
- 2 PROF. ANDRZEJ KRANKOWSKI – WICEKOORDYNATOR KONSORCJUM POLFAR, Z UNIWERSYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE STWIERDZIŁ, ŻE PRZYSTĄPIENIE NASZEGO KRAJU DO EUROPEJSKIEGO PROGRAMU LOFAR (ZAJMUJĄCEGO SIĘ OBSERWACJĄ I BADANIEM KOSMOSU) ZACZEŁO SIĘ OD MARZEŃ PROF. J. GILA, BY TAKŻE W POLSCE FUNKCJONOWAŁY STACJE RADIOASTRONOMICZNE. STOJĄ OD LEWEJ: PROF. A. MACIEJEWSKI, PROF. G. MELIKIDZE, RED. K. STANGLEWICZ I PROF. ANDRZEJ KRANKOWSKI.
- 3 CHWILA PO ODŚLONIĘCIU TABLICY INFORMUJĄCEJ, ŻE INSTYTUT ASTRONOMII UZ NOSI IMIĘ PROF. JANUSZA GILA. TABLICĘ ODŚLONIŁ JM REKTOR UZ PROF. TADEUSZ KUCZYŃSKI W ASYŚCIE PROF. G. MELIKIDZE.

DESKRYPTORY BIBLIOTEKI NARODOWEJ jako NOWY JĘZYK OPRACOWANIA DOKUMENTÓW

Elżbieta Czarnecka

Maja Chocianowska-Sidoruk

Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego

W dniach 20-21 kwietnia 2015 r. w Bibliotece Narodowej odbyła się otwarta konferencja pt. *Deskryptory Biblioteki Narodowej - propozycja zmian w opracowaniu zbiorów bibliotecznych w dobie sieci semantycznej*. Na konferencji BN zaproponowała deskryptory jako nowe narzędzie opracowania zbiorów bibliotecznych. Deskryptory, zdaniem ich twórców, umożliwią prezentację informacji w sposób pełny, intuicyjny i dostosowany do szerokiej grupy czytelników. Proponując deskryptory BN postawiła tezę, iż dotychczasowy sposób przekazywania informacji o zbiorach w sposób niedostateczny spełniał oczekiwania użytkowników bibliotek.

Tezę tę potwierdzają liczne badania. Według badań przeprowadzonych przez OCLC (Online Komputer Library Center) jedynie 1 proc. użytkowników rozpoczyna poszukiwanie informacji od serwisów bibliotecznych. Badania przeprowadzone przez BN wskazują na ciągły spadek wyszukiwań przedmiotowych. O ile w roku 2009 ten typ wyszukiwań stanowił ok. 25 proc. kwerend prowadzonych w katalogu, to w latach 2013-2014 stanowił już tylko ok. 10 proc.

**Najważniejszymi encjami w opisie
rzeczowym są przedmiot i treść.**

Przedmiot, czyli to

**o czym jest dokument, a treść to ujęcie,
w jakim przedmiot został przedstawiony.**

**Jeden przedmiot może mieć wiele ujęć,
np. dziecko – ujęcie socjologiczne,**

dziecko – ujęcie medyczne, dziecko –

**ujęcie psychologiczne itp. Podobnie jedno
ujęcie może mieć wiele przedmiotów**

**np. psychologia – dziecko, psychologia –
kobieta, psychologia – mężczyzna itp.**

Odpowiedź na pytanie o przyczynę zaistniałej sytuacji nie wydaje się trudna. Należy jej upatrywać w strukturze i koncepcji katalogów elektronicznych, które nie spełniają oczekiwań współczesnego świata informacji.

Wczesne generacje katalogów online projektowane były w celu wymiany metadanych między bibliotekami i nie brały pod uwagę potrzeb wyszukiwawczych użytkowników.

W rezultacie takiego podejścia elektroniczne katalogi biblioteczne (OPAC) zostały zaprojektowane jako elektroniczna wersja katalogów kartkowych, dająca jedynie możliwość przeszukiwania alfabetycznego określonej liczby indeksów (np. autorski, tytułowy i przedmiotowy). W kolejnych generacjach elektronicznych katalogów bibliotecznych dodawano funkcjonalności takie jak zastosowanie języka zapytań z użyciem operatorów logicznych (operatorów Boole'a „i”, „lub”, „nie”) w wyszukiwaniu zaawansowanym przez różne indeksy oraz grupowanie zapytań. W swojej istocie elektroniczne katalogi biblioteczne nie zmieniły się jednak zasadniczo od czasów, kiedy były narzędziem służącym do przeniesienia danych z katalogów kartkowych. Co istotne, interfejs umożliwiający zdalne przeszukiwanie katalogów OPAC nie wpływa bezpośrednio na możliwość wyszukiwania zasobów katalogów w Internecie za pomocą zwykłych wyszukiwarek.

Jak wynika z badań, problemem dla czytelników jest nie tylko katalog, ale także języki informacyjno-wyszukiwawcze. Biblioteka Uniwersytecka w opracowaniu rzeczowym dokumentów postępuje się hasłami przedmiotowymi BN (JHPBN). Język haseł przedmiotowych BN to obok języka haseł przedmiotowych KABA (Katalogów Automatycznych Bibliotek Akademickich) - najczęściej stosowany język informacyjno-wyszukiwawczy w polskich bibliotekach. JHP BN to język, którego niewątpliwą zaletą jest precyzyjność i niemal 100 proc. trafność w wyrażeniu informacji o przedmiocie dokumentu. Jest jednak językiem o dużym stopniu trudności, zarówno dla katalogującego jak i przeszukującego katalog. Charakteryzuje go sztuczne, nie zawsze jednoznaczne słownictwo i skomplikowana gramatyka pozycyjna, na którą składają się temat i określniki, w z góry ustalonym porządku co prowadzi do zmniejszonej efektywności wyszukiwawczej. Oznacza to, że katalogujący ustala instrukcję wyszukiwawczą, a użytkownik powinien tę instrukcję znać lub wyszukiwać odpowiednie hasło umożliwiające dotarcie do interesujących go dokumentów.

Charakterystyka wyszukiwawcza np. dla publikacji *Polityka finansowa w dobie kryzysu integracji europejskiej* ma postać: Unia Europejska-finanse-polityka-21 w. gdzie tematem jest Unia Europejska, a określnikami w ściśle określonym porządku (pozycyjność) - finanse, polityka, 21 w. Powyższy sposób przekazywania informacji niewątpliwie nie spełnia oczekiwań czytelników, zwłaszcza, że wyszukiwanie w bibliograficznych bazach danych odbywa się najczęściej zdalnie, bez pomocy bibliotekarza. A przecież znane w naukach o informacji prawo Zipfa określane jako zasada najmniejszego wysiłku stwierdza, że „każda jednostka wybierze opcję uzyskania informacji, która wymaga najmniejszego wysiłku i zaprzestanie dalszego poszukiwania po uzyskaniu wyników na poziomie akceptowalnym”. (odnośnik do Zipfa).

Odrębnym zagadnieniem związanym z wyszukiwaniem przedmiotowym jest fakt, iż Język Haseł Przedmiotowych

BN został zaprojektowany dla systemów manualnych, co w praktyce sprowadza się do przeglądania indeksów. Aktualnie obserwujemy odchodzenie od modelu osadzonego w systemach manualnych na rzecz wyszukiwania zautomatyzowanego w systemie w którym podstawą jest indeksowanie współrzędne zawartości dokumentów i fasetowa prezentacja wyników wyszukiwania.

Wyżej opisane problemy od szeregu lat były przedmiotem zainteresowania i dyskusji w BN. Efektem była decyzja z 2009 r. o rezygnacji ze stosowania określników formalnych na rzecz tematów formalnych. W latach 2010-2011 na Ogólnopolskich Warsztatach JHP BN i UKD postulowano potrzebę uporządkowania słownictwa, uproszczenia gramatyki pozycyjnej, ograniczenia stosowania określników chronologicznych.

W czerwcu 2014 r. została powołana Pracownia Deskryptorów BN, która podjęła pracę nad uproszczeniem Języka Haseł Przedmiotowych BN i przekształceniem go w Deskryptory BN.

Pojęcie deskryptora jest niejednoznaczne i można je zdefiniować jako jednostkę języka deskryptorowego. Terminem preferowanym przez twórców języka jest pojęcie deskryptora jako synonimu hasła przedmiotowego.

Istotą przekształcenia JHP BN w DBN będzie uproszczenie słownictwa, likwidacja składni i synonimii, co pozwoli swobodnie kształtować instrukcję wyszukiwawczą w systemach fasetowych.

Narzędziem opracowania bibliograficznego pozostanie nadal Format MARC 21, którego struktura zmieni się na hybrydową. Oznacza to, iż do stosowanego standardu katalogowania ISBD (International Standard Bibliographic Description) zostaną dodane pewne elementy standardu katalogowania RDA (Resource Description and Access).

Implementacja pierwszych pól nastąpiła w październiku 2015 r. Rekordy bibliograficzne Biblioteki Narodowej zostały wzbogacone o pola: 336 (typ zawartości), 337 (typ mediów), 338 (typ nośnika). Dzięki temu użytkownicy będą mogli przeszukiwać katalogi według nowych punktów dostępu, tzw. encji.

Termin encja został zaczerpnięty z nomenklatury informatycznej i jest interpretowany jako najmniejsza jednostka informacji. Twórcy deskryptorów proponują określać nowy typ katalogowania - katalogowaniem opartym na encjach. W tym modelu każdy rekord bibliograficzny zbudowany jest z encji, czyli elementów opisu bibliograficznego, a każda encja jest samodzielnym punktem dostępu. Najważniejszymi encjami w opisie rzeczowym są przedmiot i treść. Przedmiot, czyli to o czym jest dokument, a treść to ujęcie, w jakim przedmiot został przedstawiony. Jeden przedmiot może mieć wiele ujęć, np. dziecko - ujęcie socjologiczne, dziecko - ujęcie medyczne, dziecko - ujęcie psychologiczne itp. Podobnie jedno ujęcie może mieć wiele przedmiotów np. psychologia - dziecko, psychologia - kobieta, psychologia - mężczyzna itp. Tak jak dotychczas przedmiot będzie indeksowany w polu 650, a ujęcie w nowym polu 658. Każde z tych pól będzie odrębnym punktem dostępu, a w dotychczasowym katalogowaniu polem dostępu byłby jedynie temat z pola 650 (np. dziecko) uszczegółowiony określnikiem (np. psychologia).

Oprócz wyżej wymienionych, istotnymi encjami w nowym typie opracowania będą: zakres geograficzny i zakres chronologiczny, odbiorca zawartości, cecha językowo-etniczna, forma dzieła. Fakt, iż każda z encji będzie stanowiła samodzielny element wyszukiwawczy, pozwoli na dowolne łączenie w wyszukiwaniu poszczególnych encji. Kategoryzowanie encji umożliwi natomiast tworzenie osobnych fa-

set. Oznacza to, że np. grupa deskryptorów geograficznych stworzona będzie w fasce innej niż np. grupa deskryptorów przedmiotowych, czy tych dotyczących formy dzieła.

Powyższa charakterystyka deskryptorów stanowi argument za ich stosowaniem. Pojawiają się jednak pewne wątpliwości dotyczące niektórych rozwiązań odnośnie nowego języka. Biblioteka Narodowa interpretuje deskryptory jako efektywne narzędzie opracowania dokumentów. Odpowiedź na pytanie czy deskryptory przyspieszą opracowanie dokumentów, z punktu widzenia bibliotekarza, nie jest oczywista. Wiąże się to z faktem konieczności wypełniania dodatkowych pól z grupy 3xx i 6xx w związku z częściowym wprowadzeniem standardu opracowania RDA.

Porównajmy zatem opracowanie rzeczowe tego samego dokumentu w JHP BN i DBN.

JHP BN	DBN
650 Prawo karne - Polska	380 Publikacje naukowe
655 Podręczniki akademickie	380 Publikacje dydaktyczne
	385 Poziom nauczania - Szkoła wyższa
	388 2001-
	650 Prawo karne
	651 Polska
	655 Podręczniki
	655 Monografia
	658 Prawo i systemy prawne

Wątpliwości budzi również kolejna zasada, według której deskryptory powinny być wyrażane w najbardziej rozpowszechnionej polskiej formie. Zwłaszcza w odniesieniu do nazwy osobowej i tytułu ujednoliconego - zasada ta wydaje się problematyczna. Np. w sytuacji spolszczonej formy osobowej przy jednoczesnym użyciu formy transliterowanej dla reszty opisu bibliograficznego, może powstać wrażenie braku spójności. Kryterium najbardziej rozpowszechnionej formy będzie natomiast skutkowało subiektywną interpretacją, co może doprowadzić do rozbieżnych opisów zależnych od bibliotekarza katalogującego.

Powyższe problemy dyskutowane były 11 września br. na inauguracyjnym posiedzeniu Zespołu ds. Rozwoju Deskryptorów BN. Kwestie związane z deskryptorami i procesem ich wdrażania będą omawiane i dyskutowane na kolejnych spotkaniach. Temat wiodący związany będzie ze schematami przekształcania rozwiniętych haseł przedmiotowych w deskryptory BN.

Biblioteki, które podejmą decyzję o wdrożeniu deskryptorów Biblioteki Narodowej będą musiały zmierzyć się z powyższymi problemami. Zmiany, które proponuje Biblioteka Narodowa w nowym modelu opracowania dotyczące m. in. uproszczonego języka, zastosowania naturalnego słownictwa i likwidacji gramatyki pozycyjnej, zdają się jednak przemawiać za przyjęciem deskryptorów jako nowego języka. Stanie się on, dla użytkownika, narzędziem samodzielnego kształtowania instrukcji wyszukiwawczej i umożliwi wyszukiwanie fasetowe. Katalogi bibliotek natomiast będą integralnym elementem sieci semantycznej (Semantic Web).

Deskryptory BN dają szansę na zaistnienie wspólnego języka dla bibliotek posługujących się do tej pory JHP BN i JHP KABA. 5 października br. w Bibliotece Jagiellońskiej odbyło się III Seminarium Członków Zarządów SBP „Z polskiego na nasze - perspektywy rozwoju przedmiotowego w Polsce”, na którym przedstawiono projekt przekształcenia JHP BN i JHP KABA w Deskryptory BN.

CENTRUM PRZYRODNICZE

Jarosław Wnorowski

Centrum Nauki Keplera

W poprzednim numerze miesięcznika UZ zaprezentowaliśmy czytelnikom Planetarium Wenus. Dzisiaj przedstawimy Centrum Przyrodnicze, które razem z Planetarium Wenus wchodzi w skład Centrum Nauki Keplera.

OD FABRYKI DO EKSPOZYCJI

Budynek CP ma długą historię. W XIX w. na tym terenie zlokalizowana była duża fabryka, będąca filią zakładów tekstylnych nowosolskiej rodziny Gruschwitz. Po II wojnie światowej w kompleksie znajdował się zakład „B” Lumelu. Od 2009 r. zabudowania fabryczne stały puste, zaś w 2012 r. zapadła decyzja o ich modernizacji. Pod koniec 2013 r. rozpoczęto przebudowę w ramach projektu „Współpraca miast Zittau i Zielonej Góry w zakresie nauk przyrodniczych” dofinansowanego z Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2007-2013. Partnerem wiodącym był Zielonogórski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, a partnerami projektu byli: Miasto Zittau, Ogród Zoologiczny w Zittau oraz Miasto Zielona Góra i Uniwersytet Zielonogórski. Efektem tej współpracy było utworzenie Centrum Przyrodniczego w Zielonej Górze, w Zittau zaś - Centrum Edukacji Ekologicznej i Doświadczenia Przyrody. Uroczyste otwarcie Centrum Przyrodniczego miało miejsce 8 września 2015 r.

ODKRYWAMY TAJEMNICE NATURY I NAUKI

W zielonogórskim Centrum znajdują się ekspozycje stałe i czasowe. Stałe, to stanowiska interaktywne, gdzie empirycznie możemy poznawać tajniki fizyki, biologii, nauki o człowieku i Ziemi. W poznaniu pomagają pracownicy Centrum - specjaliści z różnych dziedzin nauki, którzy wyjaśnią jak działa ludzkie oko, czy też żyroskop, zmierzają naszą przewodność elektryczną, objaśnią funkcjonowanie mikroskopu i zademonstrują działanie wahadła Maxwella. Dużym zainteresowaniem cieszy się także stanowisko wirtualnej rzeczywistości w 3D. Dzięki specjalnym okularom można znaleźć się w samym środku lasu jurajskiego i spotkać „oko w oko” z dinozaurow.

Oprócz sali stanowisk interaktywnych, w Centrum znajdują się także wystawy czasowe. Do 15 grudnia 2015 r. pre-

FOT. CNK CP

zentowana była wystawa wędrowna „Via regia” z Muzeum Przyrodniczego w niemieckim Görlitz, która przedstawia życie toczące się przy najważniejszym szlaku handlowym dawnej Europy, z Zachodu na Wschód, wiodącym od Frankfurtu nad Menem poprzez Erfurt, Lipsk i Görlitz do Wrocławia i Krakowa. Mogliśmy się dowiedzieć m.in. z czego otrzymywano dawniej czerwony barwnik, czy też skąd w okolice Görlitz przybyły muflony. Pozostałe ekspozycje to obrazy Anny Gapińskiej-Myszkiewicz oraz instalacje nawiązujące do przyrody Ziemi Lubuskiej znad Bobru i Odry, a także wystawa starych rycin przyrodniczych Ernsta Haackla. Można je oglądać jeszcze do 31 stycznia 2016 r.

Wieczorem i w nocy budynek CP jest podświetlony kolorowym światłem, które tworzy na nim niepowtarzalne barwne obrazy.

Najbliższe plany w tej części Centrum obejmują ekspozycję poświęconą podwodnej fotografii fauny oraz flory mórz strefy karalowej. Centrum jest otwarte na współpracę z różnymi osobami oraz podmiotami i chętnie nawiąże kontakty w celu organizacji autorskich wystaw czasowych. Prowadzone są w nim ponadto różnego rodzaju spotkania, np. Akademia Młodego Biologa, Spotkania z podróżnikami „Duże podróże za pieniądze nieduże”, a także szereg imprez okolicznościowych, np. Andrzejki, Mikołajki, Noc Biologów. Pomysłów jest mnóstwo, więc na pewno nie sposób będzie się tu nudzić. Warto podkreślić, że została zawarta umowa o współpracy pomiędzy Centrum Nauki Keplera a Uniwersytetem Zielonogórskim. Pracownicy uczelni będą merytorycznie wspierać zarówno Planetarium Wenus jak i Centrum Przyrodnicze.

Centrum Przyrodnicze, podobnie jak Planetarium Wenus, jest dostępne dla osób niepełnosprawnych, co potwierdzają certyfikaty konkursu urbanistycznego „Zielona Góra bez barier” wręczone 1 grudnia ub. r.

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

GARŚĆ INFORMACJI PRAKTYCZNYCH

Placówka jest czynna od wtorku do piątku w godz. 9.00-18.00, zaś w soboty i niedziele od 10.00 do 16.00. Kasa czynna jest już pół godziny przed otwarciem. Zwiedzanie CP zajmuje około półtorej godziny. Po nim, w kawiarence można napić się kawy lub skosztować deserów. Ceny biletów wahają się od 10 zł za bilet normalny, 7 za bilet ulgowy do 5 zł za bilet grupowy. Honorowane są zniżki w ramach programów „Zgrana rodzina” oraz 50+. Bilet grupowy to oferta przede wszystkim dla szkół, biur podróży oraz zorganizowanych grup, minimum 15 osób. Opiekuna każdej pełnej piętnastki (także pilota - przewodnika grupy) premiuje się biletem za symboliczną złotówkę. Warto także skorzystać z oferty specjalnej Centrum Nauki Keplera, tzw. Biletu Odkrywcy i zobaczyć jednego dnia zarówno Centrum Przyrodnicze jak i Planetarium Wenus i zaoszczędzić na jednym łącznym bilecie nawet do 30 proc. Od 1 grudnia możliwa jest rezerwacja biletów przez internet. Tuż za budynkiem Centrum znajduje się spory parking dla pojazdów osobowych oraz 3 miejsca dla autobusów turystycznych. Autokary mogą podjechać bezpośrednio przed wejście do CP, po czym drogą wewnętrzną przejechać na parking. Przy budynku zadbano także o stojaki na rowery.

DANE KONTAKTOWE:

CENTRUM NAUKI KEPLERA
CENTRUM PRZYRODNICZE
ul. Gen. Jarosława Dąbrowskiego 14
65-021 Zielona Góra
tel. 660 481 635 oraz 698 264 356 (informacje, rezerwacje)
e-mail: cp.zgora@gmail.com (informacje, rezerwacje grupowe)
www.centrumprzyrodnicze.pl
www.facebook.com/cnkcentrumprzyrodnicze

NOWA PŁYTA BB UZ

Z okazji 15-lecia istnienia Big Bandu Uniwersytetu Zielonogórskiego ukazała się nowa płyta BB UZ pod dyrekcją Jerzego Szymaniuka, zatytułowana „15 Years in Full Swing”. Kolejny już krążek uniwersyteckiego zespołu to 62 i pół minuty fantastycznej muzyki. Na płycie usłyszymy następujące utwory:

1. LESTER LEAPS IN (Lester Young, arr. Jerzy Szymaniuk);
2. TEMAT Z „ŚNIADANIE U TIFFANIEGO” (Krzysztof Komeda, arr. Jerzy Szymaniuk);
3. TAKE THE A TRAIN (Billy Strayhorn, Duke Ellington, arr. Dave Wolpe);
4. GEORGIA, (Howard Hoagy Charmichael, arr. Sammy Nestico);
5. SIMONE (Frank Foster, arr. Jerzy Szymaniuk);
6. MOTEN SWING (Bennie Moten, arr. Sammy Nestico);
7. DEL SASSER (Sam Jones, arr. Jerzy Szymaniuk);
8. THE HEALER (Wilton Gaynair, arr. Peter Herbolzheimer);
9. NIGHT AND DAY (Cole Porter, arr. Mark Taylor);
10. CARAVAN (Duke Ellington, Juan Tizol, arr. Dave Barduhn);
11. JUMPIN' AT THE WOODSIDE (Count Basie, arr. Sammy Nestico).

Okładkę zaprojektował Jacek Papla.

esa

EUROPA-UNIVERSITÄT VIADRINA IN FRANKFURT (ODER)

Danuta Nowak

Wiesław Hładkiewicz

Wydział Humanistyczny

Uniwersytet Europejski Viadrina (Europa-Universität Viadrina in Frankfurt (Oder)) rozpoczął swój pierwszy rok akademicki 19 października 1992 r. Uczelnia kontynuuje tradycje pierwszego brandenburskiego uniwersytetu krajowego Universitas Francofurtensis (UF) funkcjonującego w latach 1506-1811. W tym okresie studiowało na UF ponad 55 tysięcy osób, byli to m.in.: Heinrich von Kleist, Wilhelm von Humboldt i Alexander von Humboldt, Ulrich von Hutten, Carl Philipp Emanuel Bach i Thomas Müntzer. Jak wynika z zachowanych wpisów w księgach immatrykulacyjnych z XVII wieku, na frankfurckiej uczelni studiowało 456 studentów z Polski. Po zamknięciu uczelni w 1811 r., niektórzy profesorzy Viadriny nauczali na uniwersytecie w Berlinie. Część uczonych przeniosta się do Wrocławia, gdzie doszło do połączenia z Viadriny z Akademią Leopoldyńską.

Reaktywowany po 180 latach nieistnienia Uniwersytet Europejski Viadrina jest jednym z trzech uniwersytetów utworzonych w Brandenburgii po zjednoczeniu Niemiec. Viadrina (z łac. „położona nad Odrą”) zalicza się do najbardziej umiędzynarodowionych szkół wyższych w Niemczech. Obecnie studiuje tam ponad 6 tysięcy studentów i studentek z ponad 80 krajów świata. Przeszło 1/5 studentów pochodzi z Polski oraz innych krajów Europy Środkowej, Wschodniej i Zachodniej. Viadrina przyjęła dwa główne cele: tworzenie międzynarodowej kadry naukowej i środowiska akademickiego oraz prowadzenie współpracy z wieloma międzynarodowymi uniwersytetami. Programy nauczania Viadriny przewidują jeden semestr studiów za granicą, co stanowi atrakcję dla studentów.

Specjalnością Viadriny są polsko-niemieckie studia prawnicze, we współpracy z Uniwersytetem im. Adama

Mickiewicza w Poznaniu Viadrina prowadzi dwa kierunki studiów: Bachelor of German and Polish Law (sześć semestrów) i Master of German and Polish Law (cztery semestry). Wykłady obejmują zagadnienia z prawa niemieckiego i polskiego. Absolwenci tego kierunku uzyskują tytuł magistra prawa polskiego UAM oraz tytuł Master of German and Polish Law. Celem Uniwersytetu jest rozwinięcie tego kierunku do systematycznej wielojęzyczności w obszarze badań i dydaktyki. Zaplanowano rozszerzenie dwóch programów w trybie Master, prowadzonych w językach angielskim i niemieckim: „Master of European Studies” oraz „Master of International Business Administration”, do kierunków czterojęzycznych, a także dydaktyki w języku polskim i francuskim. Dydaktyka i badania są prowadzone przez pracowników naukowych w ich językach ojczystych. Zorientowanie uczelni na Europę Środkowo-Wschodnią, zdecydowało o tym, że programy master oraz doktoranckie realizują praktykę ścisłej współpracy z partnerami z tego obszaru oraz stosują zasadę wielojęzyczności w odniesieniu do takich krajów jak Polska, Ukraina, Białoruś, Rosja i kraje nadbałtyckie.

Uczelnia oferuje studia licencjackie, magisterskie i doktoranckie oraz zajęcia w Centrum Języków Obcych. Uniwersytet prowadzi 16 kierunków studiów na trzech wydziałach: nauk ekonomicznych, prawa i kulturoznawstwa. Uniwersytet z Frankfurtu nad Odrą od ponad dwudziestu lat ściśle współpracuje z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a ich wspólną placówką naukowo-badawczą jest Collegium Polonicum w Ślubicach. Według zapisu umowy z dnia 2 października 2002 r., Collegium Polonicum stanowi formę współpracy transgranicznej w zakresie badań i dydaktyki. Odpowiedzialność za tę placówkę naukową spoczywa na Polsce i Kraju Związkowym Brandenburgii.

Niedawno w gościnnych murach auli Collegium Polonicum wystąpił zielonogórski politolog prof. Wiesław Hładkiewicz z odczytem na temat: *Prześladowania Żydów i Świadków Jehowy na Środkowym Nadodrzu*.

**Jak wynika
z zachowanych wpisów w księgach
immatrykulacyjnych
z XVII wieku,
na frankfurckiej uczelni
studiowało 456 studentów z Polski.**

WIADOMOŚCI WYDZIAŁOWE

_WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

80 GALERIA grafiki
Biblioteki Sztuki

Wydział
Artystyczny
Uniwersytetu
Zielonogórskiego

Pod koniec ub. r. Galeria Grafiki Biblioteki Sztuki przy ul. Wiśniowej 10 gościła prof. dr hab. Dariusza Syrkowskiego z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Artysta zaprezentował wielkoformatowe grafiki z cyklu „Kolor w grafice” wykonane w technice linorytu. Wystawie towarzyszył wykład pt. „Pięć wieków grafiki polskiej”, który odbył się w Auli Biblioteki Uniwersyteckiej przy al. Wojska Polskiego 71. Wykład towarzyszył wystawie „Retrospektywa Zakładu Grafiki Instytutu Sztuk Wizualnych”, w ramach Międzynarodowego Triennale Grafiki Kraków 2015. Dariusz Syrkowski jest Laureatem VIII Ogólnopolskiego Triennale Grafiki Polskiej, Katowice 2012.

Janina Wallis

_CZERŃ I KOLOR W GRAFICE

Obecność koloru i czerni w grafice to proces wyłaniający się w europejskiej tradycji graficznej od XV w. Do dziś nie doczekaliśmy się pełnej monografii na temat historii graficznych związków czerni i koloru. Moja rola artysty-grafika zamyka się tylko w obszarze odnoszącym się do aspektu tworzenia, gdzie użycie farby jako środka wyrazu graficznego jest podyktowane procesem twórczym. Obecnie możliwości, które wynikają z biegłości warsztatowej i poligraficznej druku cyfrowego zacierają różnice i problemy techniczne, jednak największym wyzwaniem pozostaje aspekt twórczy i nowatorski, który można odnaleźć w historii sztuki. Współczesne dokonania graficzne możemy oprzeć na przykładach twórczości Picassa, Warhola czy Rauschenberga. Dzisiaj oni jako mistrzowie koloru i czerni, są i pozostaną wzorami, z ich twórczości czerpią inspirację i rodzą się następcy. Grafika to już nie tylko proces technologicznej wirtuozerii, dochodzi do głosu przede wszystkim motyw twórczości, jej istota, obecność i miejsce w rzeczywistości społecznej. Z pewnością jej autonomiczność, duża niezależność i funkcja wynikająca z potrzeby komunikowania się między ludźmi, stawia grafikę warsztatową wśród zjawisk wiecznie żywych. W moim świecie zdarzeń, w doświadczeniu grafika warsztatowego i malarza, problemy graficznych odniesień istnieją obok siebie jako równorzędne układy twórcze w czerni i kolorze. Jedyny problem, to jak najwięcej twórczego niepokoju.

Zagadnienie, jakim chciałbym się zająć w obszarach działań graficznych, to konstrukcja i struktura obleczona materią koloru i czerni, wyptywająca z samych podstaw mojej egzystencji oraz z praw rządzących utworem graficznym. Księga magii czerni i koloru uczy nas, iż linie i plamy współtętnią na równych prawach działań optycznych. Czy rozpoczynamy wędrówkę od czerni jako punktu wyjścia, czy odwrotnie: od koloru, oba te światy i obszary będą się

FOT. MAREK LALIKO

uzupełniać. Czerni w swoim bogactwie jest obszarem nie do ogarnięcia, gdyż możliwości jej głębi są nieograniczone w eksploracji. Także pomysłowość użycia koloru w grafice, użycie linii i plamy w swojej modulacji, stwarzają sytuację w pełni otwartą do twórczej pracy. To nie przepis na cud lecz zaledwie początek zmagania. Wymieńmy chociażby dwa wielkie i jakże różne sposoby potraktowania tej lekcji. Japoński grafik Hiroshig'e, który stworzył 100 grafik, przedstawiających widoki Edo w technice drzeworytu barwnego i nasz rodzimy artysta, Jerzy Panek twórca 100 drzeworytów w czerni do „Piekle” Dantego. Zestawienie tych dwóch wielkich asów przestrzeni graficznej pokazuje, że kontrast koloru do czerni buduje wyobraźnia i moce, jaką mają w sobie te dwie duchowe i moralne osobowości.

To zestawienie to nie tylko świat dwóch odmiennych drzeworytników, to również blisko 100-letni czas formułowania pytań i konstruowania odpowiedzi. Pozornie wydaje się, że łatwo jest zbudować świat nowych idei, nowych pytań i wyzwań, które życie i twórczość stawia przed nami za każdym razem indywidualnie i od nowa, poszukiwanie

odpowiedzi jednak trwa latami i nie rzadko inspiracja do niej odnajduje się w tradycji i przeszłości. Czas sztuki to oczekiwanie na twórców i ich geniusz i pomimo tego, że zaproponowane przez nich rozwiązanie wydaje się być (i jest) skokiem w nową jakość, to w rzeczywistości jest też wynikiem mozolnego, ewolucyjnego procesu. Na krawędzi pomiędzy ewolucją i rewolucją balansuje wartość nieprzejmijalności. I ona właśnie jest probierzem sztuki.

W mojej twórczości działanie w czerni bez koloru, a zarazem użycie koloru bez użycia czerni ma na celu akcentowanie, nadawanie siły i mocy wypowiedzi, która przez to odnajduje swój dynamiczny sens. Jest swoistym zamknięciem twórczego aktu graficznego. Paradoksalnie, mam wrażenie, że im mniej jest doktryn i podsumowań na polu sztuki, tym staje się ona bogatsza i otwarta na świat materii i konstrukcji.

Kolor jako pojedyncze zjawisko w grafice jest obecny na różnych płaszczyznach technologicznych i inaczej ukazuje swoją specyfikę w litografii, technikach metalowych, linorycie, sitodruku, drukach wypukłych i drukach wklęsłych. Wszelkie eksperymenty i poszukiwania, bez których grafika nie może istnieć i oddychać, rozwijają się w rozległym spektrum od prostych działań graficznych do zaskakujących pomysłów.

Instytut Sztuk
Wizualnych
UZ

Chodzenie po szkle jako konieczność

„Wiele szkieł nie skryształizuje nawet w skali rządu czasu istnienia Wszechświata” (za Wikipedią)

To jest wystawa w muzeum, która nie chce być muzealna. Sposobem wyekspozowania, wyborem prac, stylem rozmowy z widzami broni się przed gablotowym zastygnięciem. Już tytuł odsyła nas do czynności wyboru, która kojarzy się musi z twardością, decydującą o (w tym wypadku muzealnym) istnieniu bądź zniknięciu. Selekcja to jednak coś innego niż wybór, choć wydaje się, że przez historycznoliterackie zaszczyty jest w tym słowie coś ostatecznego. Jest w nim także autoironia, która w tej wystawie pojawia się raz po raz, czyniąc ją zadziwiająco lekką i zdystansowaną.

W pewnym stopniu mamy tu do czynienia z retrospektywnym przeglądem, bo prof. Paulina Komorowska-Birger prezentuje swoje obiekty z okresu ponad 25 lat pracy twórczej. Z drugiej strony opowiada jednocześnie o życiu prywatnym, bowiem w jej sztuce działanie artystyczne jest z nim nierozdzielnie splecione. Chciałoby się użyć trywialnego porównania - jak szklane nitki ze zwykłymi, „zabranymi” z otoczenia, przedmiotami.

Paulina Komorowska-Birger posługuje się w swoich działaniach szkłem, w jego specyficznej formie cienkiej nitki. Kruchość tego tworzywa wydaje się oczywista, choć jednocześnie widzimy, że potrafi znieść dużo, wymaga przy tym żmudnej pracy. Pierwsze „nitkowe” realizacje artystki uderzały benedyktyńską z ducha koniecznością wytrwałości w czasie. Widać było, że to wymaga konkretnej, widocznej, choć tak naprawdę dla niewtajemniczonych niemożliwej do wyobrażenia, ilości czasu wpatrywania się w płomień palnika i precyzyjnego łączenia cienkich elementów. Nie, nie chodzi tu o opatowanie trudem tworzenia - to tylko przypomnienie, że mamy do czynienia z działaniem,

Grafika XXI podąża drogą eksperymentów druku cyfrowego, tradycyjnym podejściu do matrycy graficznej, jak również mieszania, łączenia i połączeń technik i technologii, nowych materii, to wchodzenie w nowe przestrzenie wielkich formatów, gdzie kolor cały czas ściera się z materią czerni i bieli. Jednak należy pamiętać, że zawsze znajduje się ekipa himalaistów, która dotrze zimową porą na K2. Tak samo toczyć się będzie ten wielowiekowy w swojej istocie spór o sztukę, o jej formy i wieloraki przekaz nieobejmujący całości, pełen patosu, unicestwienia samego siebie. Hybrydy pełne krwistej nienawiści, uśpione czekają na swój dzień, próbując odszukać w labiryncie drogę, by móc dotrzeć do miejsca, gdzie spoczywa Minotaur.

Trzeba mieć nie lada zmysł i wyobraźnię, by dotrzeć tam, nie używając światła. A i tam okazuje się, że to nie jest kres cierpienia i wyrzeczeń. Sztuka to zajęcie od pokoleń artystów, które nie jest niczym innym jak odzwierciedleniem odzierania byka ze skóry niczym, z obrazu Rembrandta, byka, który przed chwilą pozował na arenie do jednej z grafik F. Goyi.

Dariusz Syrkowski

niem, w którym jest bez wątplenia element demiurgiczny, stwarzanie w światłości...

Przestrzeń galerii „Nowy Wiek” w Muzeum Ziemi Lubuskiej podzielona została na 3 części, z których każda odnosi się do innego obszaru refleksji nad tworzeniem, własną sztuką, pozycją społeczną, miejscem w życiu innych, swoim światem. Bo wystawa podejmuje wszystkie te wątki, miesza je, oddziela wyraźnie, ale też myli tropy, nie pozwala sobie na nieciekawą jednoznaczność.

W pierwszym pomieszczeniu stajemy przed długim, unoszącym się ku górze pasem materiału, ustłanym szklanymi niciami z rozbitych form, których kształt jest jeszcze nieco zachowany, acz już zdeformowany. Jak chodnik - ścieżka, zaprasza nas do realnego wejścia, (negując muzealne „nie wchodzić”, „nie dotykać” - tu można), przejścia się po szkle, podeptania czegoś, co jeszcze niedawno było elementami pracy *W drodze...*, z zachowaniem pełnej ostrożności przywiezionymi do Muzeum. Krople-kokony zawierają w sobie zdjęcia, nie dające się zobaczyć dokładnie, enigmatyczne fragmenty, których kształt jeśli nawet rozszyfrujemy, to znaczenia niekoniecznie. Jest tam jeszcze szklana „skrzyńka” wypełniona zaproszeniami na wystawy własne, a pod materiałem ważny odbiorca odnajdzie dużą skrzynię, tym razem drewnianą, z nieznaną zawartością, którą może sugerować tytuł *Co jeszcze można zrobić z oknem?* Praca pokazana czy ukryta?

W następnym pomieszczeniu znajdujemy trzy monitory z projekcjami pod wspólnym tytułem *Konteksty*. Na jednym z nich widzimy proces powstawania pracy *Na koniec roku laurka*, bo tak nazywa się instalacja opisana powyżej. Autorka razem z asystentką rzucają szklanymi kokonami razem z czasem osobno, bez szacunku, bardziej z dbałością o kompozycję niż z chęcią zachowania całości obiektów. Na drugim monitorze - dokumentacja wystawy *Ściana płaczu*, która w 1994 r. miała miejsce w niewykończonym domu przy ul. Mieczkowej 7. To film raczej o imprezie towarzyszącej, pojawiają się konkretne osoby, przyjaciele, współpracownicy, bliscy, bawiąc się, rozmawiając, nie przejmując raczej wagą chwili, choć widzimy dzieło mo-

PAULINA KOMOROWSKA-BIRGER, CUKIERNICZKA, OBIEKT (SZKŁO, METAL, OPALANE DREWNO), FRAGM. WYSTAWY FOT. MAREK LALKO

numentalne, kilkumetrową „kolumnę” swobodnie wiszącą w klatce schodowej. To typowa dokumentacja, robiona bez założenia upływu czasu, nieuchronnego odchodzenia ludzi, przedmiotów, kształtów, po latach pokazująca moc, ale i bezsilność mechanicznego zapisu. I jeszcze jedna dokumentacja - działanie, w którym oficjalnie ubrana artystka myje w galerii swój samochód. Ta autoironiczna praca z wystawy *Urzędniczka* w zielonogórskiej galerii BWA po raz kolejny uwidacznia dystans Komorowskiej-Birger, pełną świadomość umowności, przemijalności, relatywności zdarzeń, a jednocześnie spójność i nierozzerwalność tworzenia, uczenia, pełnienia funkcji, roli społecznej itp. Tuż obok jeszcze praca *Berecik*, używane przez wiele lat nakrycie głowy artystki, spod którego wydobywa się pęk szklanych nitok. Myślę, że to jedyny chyba jej autoportret. Dla kontrastu bardzo blisko postument z muzealnym kloszem, pod którym widzimy niewielką *Cukierniczkę* (ze zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu), uzupełnioną szkłem metalową część prawdziwej cukiernicy, coś w rodzaju konserwatorskiej naprawy ubytku albo szklanego odwzorowania krystalicznej zawartości. I za muzealnymi słupkami ze sznurem, typowym elementem „prawdziwej” ekspozycji muzealnej, prace z lat 1988-2015, blisko 20 obiektów, wielokrotnie pokazywanych na wystawach indywidualnych i zbiorowych na całym świecie. Selekcja, wybór, raczej jak w tytule *Obiekty muzealne a nie sztuka żywa*. Mamy tu typowe dla artystki prace „konserwujące” zwyczajne przedmioty - starą maszynę do pisania, małą kopię Wenus z Milo, stary metalowy wieszak ze starym płaszczem, blaszany piecyk itp. Są też elementy nawiązujące do zawodu męża, albo własnych problemów zdrowotnych, co mówię Wam teraz, a co ukryte przed widzem, niemożliwe właściwie do zobaczenia, bo za linką muzealną. Prace pozornie zastygłe, bo technika,

którą stosuje artystka powoduje, że trzeba je właściwie ciągle uzupełniać i uważnie konserwować. Co utrudnia im zmuzealnienie, a trochę jednak prowokuje, by walczyć z tą kruchością. Są tu jeszcze klatki na rzeczy najzwyczajniejsze - liście, łupiny orzecha, jakieś niezidentyfikowane kawałki, fragmenty, szczątki. Paulina Komorowska-Birger chroni w szklanych klatkach swoje otoczenie, swój świat, ten najbliższy i ten, w którym wszyscy żyjemy. Zatrzymuje w nich czas i kształty, wiedząc przecież doskonale, że to na nic. Szkło chroni swoją świetlistością, nie wytrzymałością. Klatkę można rozbić jednym ruchem, choć światło, którym jest, pozostaje, można ją odtworzyć znów i znów. To nie jest sztuka pesymistyczna, choć świadomość nieuchronnego przemijania jest w niej immanentna. Artystka wierzy w sztukę pod warunkiem jej realnego istnienia w życiu, a nie jako aktywności równoległej. Postępuje się trudnym, nietrwałym materiałem, niewdzięcznym w obróbce, wymagającym cierpliwości i najlepiej funkcjonującym w muzeum, miejscu z natury rzeczy konserwującym i zatrzymującym, ale niezmiernie też będącym wcieleniem światła, źródła i warunku życia na Ziemi. Artystka zdając sobie z tego sprawę, wiedząc o nieuchronności muzealnego zatrzymania, jednocześnie konsekwentnie wymyka się umieszczeniu siebie i swojej sztuki w „gablocie”.

Jest w tej wystawie bezustanna autorefleksja, ale i też spokojna radość możliwości i konieczności tworzenia jako czynności życiowej. Chodzenie po szkłe jak chodzenie, po prostu.

Wojciech Kozłowski

Paulina Komorowska-Birger, *Selekcja*, Galeria „Nowy Wiek”, Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze, kurator Leszek Kania, 4.11.2015 - 24.01.2016

HISZPAŃSKI MURAL

Soy... [soj...] Jestem...

W Nowym Yorku, Brazylii, Ukrainie, Hiszpanii, Włoszech, Niemczech, Rosji, Japonii, na Karaibach. W Polsce - w Gdańsku, w Polsce - w Zielonej Górze można także oglądać ich murale. Są obecni prawie wszędzie. Tworzą, bo podróżują. Zwiedzają świat, jako twórcy; są zapraszani.

Mina (ur. Japonia) i Zosen (ur. Argentyna)

Rankiem 5 października 2015 r. zaczęli malować mur przy ul. Wiśniowej 10 w Zielonej Górze. 4 października 2015 r. z Berlina przywiózł ich kurator tego przedsięwzięcia - Radek Czarkowski (Heer), profesor UZ. Rok wcześniej poznał ich w Barcelonie, gdzie na co dzień żyją i pracują. To w tym właśnie mieście stworzyli, wraz z innymi artystami, NIEZALEŻNE CENTRUM SZTUKI - LA ESCOSES. W Zielonej Górze pracowali do 13 października i nastąpił szczęśliwy koniec. Powstał obraz-mural o wymiarach 4 m na 5,20 m. Mina i Zosen zajęli przestrzeń 62,2 m.

Mina i Zosen od ok.10 lat pracują razem; malują poła murach - ważnych, zadbanych i nowych, a także takich niechcianych - obojętnych innym. Tworzą na fasadach bu-

MURAL AUTORSTWA MINY I ZOSENA. INSTYTUT SZTUK WIZUALNYCH

O MINIE I ZOSENIE

W sztuce ważny jest talent. Nieodłącznym elementem jest również PATENT. Twórcy tego muralu znaleźli swój własny patent na własną sztukę. Choć wielu z nas mogłoby stworzyć coś podobnego, bo jest to prosty sposób. Nie da się jednak ukryć, że kolorowanie szarej rzeczywistości każdemu przypadnie do gustu. (M. Zwał)

Prostota, pastelowe kolory, obłe kształty, figury obce i geometryczne. To wielkoformatowa praca na czarnym tle, gdzie kontrasty budują obraz. Lekkość. (E. Sobczak) Ciepło przez kolory... (fragm. A.K.)

Dynamiczne, nieokreślone kształty, które latają w czarnej, również, nieokreślonej przestrzeni. Namalowane zostały na mocnym i trwałym podkładzie, jakim jest mur. To kontrast w przestrzeni. (M. Nikoda)

Każdy na własny sposób rozumie sztukę. Bohaterowie muralu na tyłach ISW, to w pewnym sensie personifikacja sztuki. (fragm. M.P.)

Współdziałanie. To ujednoczony styl dwojga artystów. (Basia Sochań)

Kolor i Forma. Ja tak Lubię. (M.O.)

Stoję, patrzę i... widzę dwoje ludzi, którzy próbują „pokolorować” szarą rzeczywistość. (Agata Rowecka)

Deszcz - krople, tęcza - mniej niż siedem kolorów, pryzmat, góra-skała, kwiat, słońce, komin, gruszka, chmura. Bez wzajemnej prawdy o proporcjach. Bez logiki. I gra i zabawa. Zapatrzeni w Joana Miro. (AGC)

A la calle... [a la kajje] Przy ulicy...

Emilio zaczął malować 14 października 2015 r. w Zielonej Górze. Przywieziony dzień wcześniej przez Radka Czarkowskiego z Berlina. Życie Emilia głównie toczy się w Madrycie, o ile nie podróżuje i maluje w innych częściach Hiszpanii, we Włoszech, Francji. Tworzy chyba ciągle, zaciera granice pomiędzy czasem pracy i codziennością. Jest niezależny i nowatorski.

Emilio (ur. Hiszpania)

W Zielonej Górze przy ul. Wiśniowej 10, ale też w różnych częściach miasta, szukać należy śladów, tym samym dowodów, jego obecności. Był u nas ponad tydzień, jednak jego aktywność wykracza poza takie ramy czasu, to świadoma i zamierzona nadaktywność. Na słupach, kolumnach, na balustradach, na ścianach, w miejscach nieprzewidywanych szukajcie... Namalował kilkanaście tagów E-1000 w rozmaitych miejscach.

MINA I ZOSEN

dynków, czasem pięknych, strojąc je czynią oryginalnymi. Stanowią artystyczny duet.

Takich artystycznych, życiowych par, w historii; historii sztuki, było kilka. Ciekawym jest fakt, że współcześnie niewiele jest odnotowanych takich przypadków. Przytoczę trochę istotnych informacji. W XVIII wieku żyli Camille Claudel i Auguste Rodin. Rozstali się w 1842 r., choć widywali się przez kolejne sześć lat. Georga O’Keeffe i Alfred Stieglitz byli razem aż do śmierci; początkiem ich relacji stał się rok 1916, czas ich wspólnej wystawy. Françoise Gilot i Pablo Picasso byli też taką znaną parą. Czytamy o Gali i Salvadorze Dali, którzy to w 1939 r. rozwiedli się, aby po roku pobrać się ponownie. Wiemy o Fridzie Kahlo i Diego Rivera, których temperamenty zawsze się ścierały. Elaine i Willem de Koonig pracowali obok siebie; mało osób wie, że Elaine była malarką abstrakcyjną. Lee Krasner i Jackson Pollock żyli razem, łącząc i dzieląc i życie i twórczość. Inną znaną parę podzieliły osobiste doświadczenia i (symbolicznie) Mur Chiński. Mowa o Marinie Abramović i Ulay’u, którzy spotkali się w Amsterdamie 12 lat wcześniej.

O EMILIO

Oryginalne i niepowtarzalne wzory w różnych częściach świata. Kolorystyka jest charakterystyczna zdradza autora. (Basia Sochań)

Wciąża do świata sztuki elementy rzeczywistości, które przetwarzane we własny sposób poprzez prosty zabieg dodania koloru do przestrzeni. (anonim)

Kolor i Forma. Ja tak Lubię. (M.O.)

Działanie i ingerencja. Emilio w Przestrzeni. Przemysłane. (A.Sz.)

Zabawa autora z percepcją widza. Podoba mi się. (M. Nikoda)

Ciepło przez kolory... Artysta z południa. (A.K.)

Stoję, patrzę i ... Mam przed sobą silnego faceta, którego siłą jest AKCENT. (Agata Rowecka)

Emilio to współczesny rewolucjonista, człowiek artystycznego podziemia. Działa „(...) jakby próbował ustalić różnice między rzeczami podobnymi”. (AGC)

AGC | Agnieszka Graczew-Czarkowska

Zaproszenie artystów z Hiszpanii jest kontynuacją projektu HISZPAŃSKIE GRAFFITI realizowanego w ramach współpracy Uniwersytetu Zielonogórskiego i Santander Bank, którego autorami są: prof. UZ Radosław Czarkowski i dr Artur Pastuszek z Instytutu Sztuk Wizualnych.

FOT. MAREK LALKO

EMILIO (E-1000) PRZY PRACY

MURAL E-1000, INSTYTUT SZTUK WIZUALNYCH

MIĘDZYNARODOWE TOURNÉE WYSTAWY

Bunt - Ekspresjonizm - Transgraniczna awangarda
Prace z berlińskiej kolekcji

prof. St. Karola Kubickiego we Wrocławiu

Instytut Sztuk Wizualnych na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Zielonogórskiego jest partnerem organizacyjnym międzynarodowego tournée wystawy *Bunt - Ekspresjonizm - Transgraniczna awangarda. Prace z berlińskiej kolekcji prof. St. Karola Kubickiego*, obejmującego pokazy w istotnych przedwojennych centrach ekspresjonizmu i rozwoju grafiki, której ostatnia odsłona otwarta została 19 listopada 2015 r. w Dolnośląskim Centrum Fotografii „Domek Romański” we Wrocławiu. Dotychczas prezentowana była ona w Poznaniu, Bydgoszczy i Dreźnie. (por. fot. 1, 2,) To transgraniczne tournée honoruje donację profesora St. Karola Kubickiego, syna polsko-niemieckiej pary ekspresjonistów, Margarete i Stanisława Kubickich, dla polskich muzeów. Kuratorką wystawy jest dr Lidia Gluchowska, a w towarzyszących ekspozycji grafiki historycznej prezentacjach sztuki współczesnej uczestniczą także prof. Andrzej Bobrowski, autor logo ekspozycji, prof. Piotr Szurek, Dziekan Wydziału Artystycznego i mgr Maryna Mazur.

Wystawa obejmuje głównie prace graficzne i rysunki poznańskiego stowarzyszenia artystów Bunt skupionej wokół poznańskiego czasopisma „Zdrój” (1917-1922). Jej współzałożyciele, Margarete i Stanisław Kubicki byli inicjatorami współpracy z zagranicznymi czasopismami oraz galeriami, takimi jak czy berlińskie „Die Aktion” i „Der Sturm”.

Pierwsza wystawa Buntu odbiła się szerokim echem we wszystkich trzech zaborach walczącej jeszcze o niepodległość Polski. Jej plakat, przygotowany w dwóch wersjach językowych, apelował zarówno do polskiej, jak i niemieckiej ludności miasta, stając się pacyfistycznym wezwaniem do pojednania. Umieszczony na afiszu graficzny motyw *Wieży Babel* stanowił natomiast symbol artystycznej i politycznej rewolucji. Ponadto dwujęzyczna nazwa grupy odzwierciedlała jej „ekspresjonistyczny” profil (po niemiecku oznaczała tyle co różnobarwny, pstry). Nie bez powodu. Skład grupy był bowiem międzynarodowy. Oprócz Jerzego Hulewicza, Władysława Skotarka, Stefana Szmaja, Jana Jerzego Wronieckiego, Augusta Zamoyskiego, Jana Panieńskiego i Stanisława Kubickiego należała do niej żona ostatniego z nich - Niemka - Margarete. To ona odpowiadała za organizację przygotowywanej jednocześnie z poznańską, a otwartej w czerwcu wystawy Buntu w Berlinie. Z okazji tych ekspozycji wydano zeszyty specjalne czasopism „Zdrój” i „Die Aktion”. Na okładkach ukazał się w dwóch różnych wersjach wizerunek płynącego pod prąd *Wioślarza*. Autorem obu programowych linorytów, podobnie jak *Wieży Babel*, był Stanisław Kubicki, stojący na czele radykalnego skrzydła grupy. On także zorganizował jej ostatnie wspólne wystąpienie - Międzynarodową Wystawę Artystów Rewolucyjnych w Berlinie w 1922 r.

We Wrocławiu ekspozycji dzieł powstałych u schyłku I wojny światowej i nieznacznie później, towarzyszą współczesne prezentacje artystyczne *Refleks* (2014-15), *Ulotka* i *Ich 7* (2015) zainspirowane twórczością i programem grupy Bunt, zrealizowane przez współczesnych grafików z Poznania i Wrocławia, a także jedyną rzeźbiarkę - Małgorzatę Kocpzyńską. Jej obecność w symboliczny sposób nawiązuje do dokonań Augusta Zamoyskiego - rzeźbiarza, członka poznańskiej grupy ekspresjonistów. Oprócz prac na papierze, rzeźb i dokumentalnych fotografii (fot. 3) wysta-

wa obejmuje także filmy artystyczne oraz monumentalną instalację ze szkła *Przenikanie* (2015), autorstwa Karoliny Ludwiczak i Marcina Stachowiaka. (por. fot. 2)

Logo wystawy to druk wypukły Andrzeja Bobrowskiego *Transformacja M/S* (por. fot. 4) Tak jak artyści zrzeszenia Bunt nigdy nie stworzyli portretu grupowego, tak Margarete i Stanisław Kubicki nie sportretowali się jako para. *Transformacja M/S* [Transformacja M(argaret)/S(tanisław)] nawiązuje do wizerunku własnego Margarete Kubickiej z 1917 r. i nie zachowanego do naszych czasów *Autoportretu IV* jej męża, znanego jedynie z publikacji w „Zdroju” i „Die Aktion” w 1918 r. To współczesne dzieło graficzne o hybrydycznej, panoramicznej kompozycji, nawiązującej w do formy baneru, jest refleksją na temat relacji twórczych i prywatnych między Kubickimi, upływu czasu i zacierania się w zbiorowej pamięci szczegółów dotyczących biografii artystycznych, a także tożsamości grupowej oraz braku integralności dzieła sztuki w epoce jego technicznej reprodukcji.

Prezentacje *Refleks*, *Ulotka* i *Ich 7* z udziałem artystów współczesnych nawiązują do tradycji ekspresjonizmu poznańskiej grupy artystycznej Bunt (1918-1922), a zwłaszcza do idei sztuki zaangażowanej. Ich uczestnicy obnażają w swych dziełach konwenanse, przejawy prowincjonalizmu i ksenofobii, zwalczają idealizację rzeczywistości w mediach oraz utrwalanie społeczno-politycznej hipokryzji, a także ograniczenia narzucane jednostce przez oficjalne instytucje.

Formy komunikacji medialnej, do których również odwołują się projekty *Refleks* i *Ulotka* należą do typowych gatunków wypowiedzi Buntu oraz europejskiej awangardy okresu międzywojennego. Były to przede wszystkim: książka artystyczna i druk informacyjno-propagandowy o proveniencji politycznej. Kolportowany na wiecach wspierał artystyczne manifesty oraz idee społeczno-politycznej emancypacji.

Efektom projektu *Refleks* (2014-2015) jest instalacja, której najważniejszy komponent stanowi bibliofilska książka, zawierająca oryginalne prace graficzne. Jej pierwszemu pokazowi w poznańskiej galerii *Rarytas* wiosną 2014 r. towarzyszył afisz zaprojektowany przez Andrzeja Bobrowskiego, stanowiący transformację plakatu pierwszej wystawy grupy Bunt (1918) z linorytem Stanisława Kubickiego *Wieża Babel* (1917). W miejscu pierwotnej wieży ukazuje on jednak tunel - element aranżacji przestrzeni premierowej prezentacji - metaforę społecznej przemiany. W 2015 r. na potrzeby wystawy *Bunt - Ekspresjonizm - Transgraniczna awangarda* powstał film Marka Glinkowskiego, będący częścią ekspozycji.

Prezentację *Ulotka* (2015) tworzy zespół 31 prac grafików związanych z polskimi uczelniami artystycznymi, ukazując problematykę społeczną z różnych lokalnych perspektyw. Realizacje eksponowane na stelażach w formie róży wiatrów, oglądane są niczym w przegłądance do plakatów. Ukazana w ruchu *Ulotka* staje się więc metaforą zmienności i synonimem idei otwarcia na innowacyjne wartości kulturowe oraz społeczne (por. fot. 5)

Prezentacja *Ich 7* (2015) obejmuje prace większego formatu, wykonane przez nieformalną grupę siedmiu twórców programowo i technologicznie nawiązujących do inspiracji płynących z dokonań Buntu. Prace ukazują zarazem trwałość, jak i kierunki reinterpretacji idei oraz estetyki awangardy. Nazwa prezentacji (*ich*, co po niemiecku znaczy *ja*), to echo dwujęzyczności nazwy grupy Bunt (w języku niemieckim - *różnobarwny*), która wyrażała programowo ponadnarodowe postulaty ekspresjonizmu. Skala wchodzących w jej skład obiektów, podobnie jak instalacji *Przenikanie* (2015), znacznie większych niż prace z czasów

klasycznej awangardy uświadomić ma zwiedzającym zmianę statusu i paradygmatu odbiorczego. W czasach Buntu grafikę reprodukowano w czasopiśmie stanowiącym główne medium międzynarodowej wymiany artystycznej. Dziś, wystawiana często w wielkich formatach, zyskała ona autonomię i zdominowała współczesną ikonosferę (por. fot. 2, fot. 6).

Finisaż odstony wrocławskiej 12 grudnia 2015 r. połączony był z promocją czterech dwujęzycznych publikacji towarzyszących wystawie, w tym książki dr Lidii Głuchowskiej *Stanisław Kubicki - in Transitu. Poeta tłumaczy sam siebie / Ein Poet übersetzt sich selbst* oraz katalogu pod jej redakcją, a także z premierowym pokazem filmu dokumentacyjno-artystycznego *Bunt - Re-wizja* ukazującego przebieg całego tournée, zrealizowany przez dr Lidie Głuchowską i mgr Annę Kraśko, absolwentkę Instytutu Sztuk Wizualnych.

Lidia Głuchowska

Podczas poznańskiej, bydgoskiej, drezdeńskiej i wrocławskiej odstony wystawy zrealizowano liczne FOTOREPORTAŻ, RELACJE RADIOWE I TELEWIZYJNE:
WROCLAW <https://ewamaria2013texts.wordpress.com/2015/11/26/exhibition-bunt-expressionism-transborder-avant-garde-in-wroclaw/>;
<https://www.youtube.com/watch?v=0R25qd50WjM>

4

5

6

DREZNO (film) <https://ewamaria2013texts.wordpress.com/2015/09/30/bunt-3-filme/>
 BYDGOSZCZ <https://ewamaria2013texts.wordpress.com/2015/07/01/nie-dzieła-nasze-sa-wazne-lecz-zycie/>
 POZNAŃ <https://ewamaria2013texts.wordpress.com/2015/05/31/15095/>

Poprzednia relacja w miesięczniku Uniwersytet Zielonogórski zamieszczona została w Nr 6 [226] czerwiec 2015, s. 49-51.

FOTO:

- 1 WYSTAWA **BUNT – EKSPRESJONIZM – TRANSGRANICZNA AWANGARDA. PRACE Z BERLIŃSKIEJ KOLEKCJI PROF. ST. KAROLA KUBICKIEGO**, EKSPOZYCJA W MUZEUM OKRĘGOWYM IM. LEONA WYCZÓŁKOWSKIEGO W BYDGOSZCZY
- 2 WYSTAWA **BUNT – EKSPRESJONIZM – TRANSGRANICZNA AWANGARDA**, FRAGMENT ODSŁONĄ W MUZEUM JÓZEFA IGNACEGO KRASZEWSKIEGO W DREZNIE Z WIDOKIEM NA INSTALACJĘ **PRZENIKANIE** KAROLINY LUDWICZAK I MARCINA STACHOWIAKA, ZARANŻOWANY SŁUP OGŁOSZENIOWY Z DOKUMENTACJĄ HISTORYCZNĄ ORAZ FILM **REFLEKS**.
- 3 ODSŁONA W DOLNOŚLAŃSKIM CENTRUM FOTOGRAFII „**DOMEK ROMAŃSKI**”, FRAGMENT: „**OBIEKTYWNA FOTOGRAFIA**” I KONSTRUJOWANA HISTORIOGRAFIA SZTUKI.
- 4 PROF. ANDRZEJ BOBROWSKI PRACUJE NAD LOGO WYSTAWY **BUNT – EKSPRESJONIZM – TRANSGRANICZNA AWANGARDA**.
- 5 ODSŁONA W DOLNOŚLAŃSKIM CENTRUM FOTOGRAFII „**DOMEK ROMAŃSKI**”, FRAGMENT: „**OBIEKTYWNA FOTOGRAFIA**” I KONSTRUJOWANA HISTORIOGRAFIA SZTUKI.
- 6 ODSŁONA W DOLNOŚLAŃSKIM CENTRUM FOTOGRAFII „**DOMEK ROMAŃSKI**”, FRAGMENT PREZENTACJI **ICH 7**. WIDOCZNE SĄ PRACE PROF. PIOTRA SZURKA, PROF. PRZEMYŚLAWA TYSZKIEWICZA, PROF. ANDRZEJA BOBROWSKIEGO I PROF. JACKA SZEWCZYKA.

FOT. LIDIA GŁUCHOWSKA

Z CYKLU SZTUKA EDUKACJI SZTUKA W SZKOLE - KONIECZNOŚCI, MOŻLIWOŚCI, POTRZEBY KONFERENCJA DLA NAUCZYCIELI, ANIMATORÓW I EDUKATORÓW, BWA W ZIELONEJ GÓRZE

19 i 20 listopada 2015 w galerii BWA w Zielonej Górze odbyła się trzecia konferencja z cyklu *Sztuka edukacji*, tym razem zatytułowana *Sztuka w szkole. Konieczności, możliwości, potrzeby*, której jednym ze współorganizatorów był Instytut Sztuk Wizualnych. Celem konferencji była refleksja dotycząca roli sztuki w edukacji szkolnej. Zaproszeni goście i uczestnicy zaprezentowali projekty własne, zrealizowane bądź dopiero planowane. Pokazano różne drogi i rodzaje współpracy z instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi oraz artystami. Analizowano możliwości i sposoby wprowadzania elementów kultury współczesnej do programów nauczania, z uwzględnieniem specyfiki województwa lubuskiego. Z wykładami autorskimi zostały zaproszone min. pracownik ISW dr Patrycja Wilczek oraz od wielu lat współpracująca z ISW Agnieszka Graczeu-Czarkowska. Interesujący wykład pt. *Edukacja artystyczna w miejskim ośrodku sztuki w Gorzowie Wielkopolskim* wygłosiła również, absolwentka Instytutu Agnieszka Kowalska-Kucharczyk. Autorka podzieliła się własnymi doświadczeniami z przeprowadzonych warsztatów, podobnie jak Patrycja Wilczek-Sterna i Agnieszka Czarkowska-Graczeu. Krótkie opisy dwóch wykładów zamieszczamy poniżej.

MIEJSCE POCZĄTKU I KOŃCA

My, którzy zajmujemy się sztuką, często działamy w izolacji. Dopiero ostateczne efekty naszej pracy stanowią pretekst do otwierania się na otoczenie i budowanie z nim relacji.

Od lat eksploruję obszary sztuki przyjazne i naturalne dla działań wspólnych, integrujących, a nawet wspólnotowych. To bardzo ważny czas pracy, w którym zawsze spotykają się ze sobą i różnie poglądy, i rozmaite doświadczenia. Jest to nieodzowny sposób na wywoływanie aktywności u innych, ale też świadome tworzenie własnej twórczej akcji we własnym codziennym życiu. **PROWADZĘ AUTORSKIE WARSZTATY ARTYSTYCZNE.**

Lubię pracować z innymi. Potrafię inicjować wspólne tematy - zdarzenia. Dostaję tak dużo od różnych osób, na co ciągle żywo reaguję, że odczuwam konieczność wykonywania takiej pracy. Taki styl działania wzmacnia spontaniczne reagowanie na rzeczywistość w jej rozmaitych, zaskakujących przejawach.

Obserwując siebie - oglądasz innych.

Obserwując innych - przyglądasz się sobie.

Oficjalnie od 8 czerwca 2015 r. do dziś (w planach: bezterminowo) trwa zainicjowana i zamierzona przeze mnie akcja artystyczno-społeczna: **ściana pisania SZTUKATO**. Towarzyszą mi oddane, aktywne młode osoby, których udział przeobraził się we współpracę i współorganizację (głównie: Agata Rowecka, Ida Chojnicka, Julia Sotkiewicz, Emilia Sobczak). Ta akcja ma swoje centrum - miejsce początku i końca. Na granicy ogrodu należącego do Instytutu Sztuk Wizualnych **WA UZ** przy ulicy Wiśniowej 10 stoi mur. Tam rozgrywa się istotna część **SZTUKATO**.

Charakter tych warsztatów wzięły swoje źródło z dynamicznych streetartowych akcji plastycznych. Działania te pozwalają na przetamywanie, ciągle jeszcze obecnej, dyskusji na temat wartości (estetycznej i emocjonalnej) malowania na/po murze.

AGNIESZKA GRACZEW-CZARKOWSKA
Z PODOPieczną, OLA W TRAKCIE PRACY, FOT. J. JANKOWSKA

FRAGMENT ŚCIANY PISANIA, INSTYTUT SZTUK WIZUALNYCH,
FOT. J. SOTKIEWICZ

JEDEN Z MODUŁÓW ŚCIANY PISANIA, FOT. J. JANKOWSKA

Niepowtarzalny wspólny charakter działań, pozwala na tworzenie unikatowej wielogłosowej wypowiedzi dotyczącej sztuki w ramach hasła SZTUKATO, rozumowanego jako rozwinięcie myśli sztuka to...

Mur, na którym w czerwcu zaczęliśmy pracę, miał na sobie obrazy - graffiti. Architektoniczna prawda pozwoliła na demokratyczne i symboliczne jednocześnie rozebranie muru na części. Pustak o wymiarach 43x25 cm - oto pole dla każdego na jego wpis wykonany z autorskiego szablonu. Tak powstało (i powstaje dalej) około 140 m biało-czarnej kompozycji głównie literalnej.

Szablony tworzone były w Zielonej Górze, Gorzowie Wlkp., Rawiczu. Idea szablonu uniosła możliwość pozaautorskiego wbicia go kolejny raz i jeszcze raz, w różnych miejscach na kolejnych murach. Tak więc miejsce początku to też miejsce końca, bo to właśnie mur przy UZ pomieści wszystkie odbitki z szablonów jakie powstały w odpowiedzi na akcję SZTUKATO.

Do tej pory w działaniach udział wzięło około 200 osób, dzieci i dorosłych.

Agnieszka GraczeW-Czarkowska

WARSZTATY TWÓRCZE I TWÓRCZA ICH INTERPRETACJA

„Warsztaty twórcze i twórcza ich interpretacja” to tytuł prezentacji jaką przedstawiłam w trakcie konferencji *Sztuka w szkole. Konieczności, możliwości, potrzeby*. Z tej okazji postanowiłam omówić warsztaty, dla których wspólnym mianownikiem było zaproszenie do uczestnictwa bądź współpracy z osobami niewidomymi i słabowidzącymi.

W pierwszej części prezentacji opisałam początek i przyczynę zainteresowania się wspomnianą problematyką. Po raz pierwszy współpracowałam z osobami niewidomymi w 2010 r. w trakcie warsztatów poświęconych audiodeskrypcji, czyli opisywaniu dzieł sztuki na użytek tych osób. Zajęcia zorganizowane były przez Galerię Arsenał w Białymstoku, a prowadzone przez założycieli Fundacji Audiodeskrypcja. Tam też zdobyłam praktyczną wiedzę jak prowadzić i komunikować się z osobami niewidomymi. W warsztatach tych uczestniczyłam dwukrotnie - rok później wraz z grupą studentek Instytutu Sztuk Wizualnych kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych*.

Pod wpływem tych wydarzeń, wraz z Karoliną Spiak pracującą w Galerii BWA w Zielonej Górze, postanowiłyśmy zorganizować tygodniowy cykl zajęć dla podopiecznych Towarzystwa Pomocy Głuchoniewidomym z siedzibą w Międzyrzeczu. Uczestnicy każdego dnia brali udział w autorskich warsztatach, które były przygotowane i prowadzone przez nas wraz ze studentkami przyszłymi w Białymstoku. Tematyka warsztatów nawiązywała do wybranych dzieł sztuki współczesnej.

Odrębną inicjatywą, którą realizuję od 2012 r. we współpracy z Fundacją Szansa dla Niewidomych, są książki „dotykiem czytane”. Wykonują je ręcznie studenci kierunków *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* oraz *edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna*. Każda książka to efekt wspólnej pracy grupy studentów, która wybiera tekst bądź układ własną historyjkę i ilustruje ją za pomocą materiałów o bogatej fakturze. Następnie prace te za pośrednictwem Fundacji są przekazywane dzieciom z dysfunkcją wzroku.

Kolejną część mojego wystąpienia poświęciłam na obszerniejsze omówienie projektu „Park zmysłów”, będącego częścią dużego przedsięwzięcia - rewitalizacji Parku Tysiąclecia w Zielonej Górze. Jego organizatorami są Galeria BWA w Zielonej Górze oraz Fundacja Salony. W ramach tej akcji od 2012 r. organizowane są warsztaty, wykłady oraz konsultacje społeczne mające na celu aktywizację społeczności lokalnej oraz uwzględnienie potrzeb mieszkańców Zielonej Góry przy projektowanych pracach na tym terenie. Koordynowane przeze mnie warsztaty miały za zadanie integrację studentów z osobami niewidomymi i słabowidzącymi, a także zebranie pomysłów na modernizację tego miejsca, ze szczególnym uwzględnieniem wszelakich barier utrudniających korzystanie z niego osobom niepełnosprawnym. Pracę rozpoczęliśmy od szkolenia przygotowującego studentów do współpracy z niewidomymi, które poprowadziły osoby związane z Fundacją Szansa dla Niewidomych. Następnie wszyscy uczestnicy zostali wprowadzeni w tematykę rewitalizacji Parku Tysiąclecia przez organizatorów projektu, a także wspólnie odwiedzili to miejsce. W trakcie spaceru na planie parku odnotowane zostały uwagi dotyczące jego mankamentów. Kolejnego dnia uczestnicy przekształcili swe spostrzeżenia w pomysły na modernizację i przystąpili, w czterech grupach, do szczegółowego opracowania wybranego aspektu. Prace zostały zwieńczone wykonaniem makiety wizualizującej koncepcje uczestników. Dokumentacja fotograficzna oraz wszystkie notatki zostały przekazane do władz miasta z nadzieją, że chociaż część

PATRYCJA WILCZEK, FOT. ADA BEDNAREK

WARSZTATY PARK ZMYŚLÓW, BWA ZIELONA GÓRA

P. WILCZEK-STERNA, INSTALACJA MULTIMEDIALNA POWSTAŁA NA PODSTAWIE PROJEKTU PARK ZMYŚLÓW/ISW, FOT. MLALOKO

zebranych uwag i pomysłów zostanie wzięta pod uwagę w trakcie opracowywania projektu finalnego rewitalizacji Parku Tysiąclecia w Zielonej Górze.

Ostatni fragment prezentacji poświęciłam na omówienie instalacji multimedialnej mojego autorstwa, która była prezentowana w trakcie wystawy towarzyszącej konferencji „Złote drzewo życia wciąż zielone. Uczelnia miejscem sztuki”, odbywającej się w Instytucie Sztuk Wizualnych w 2013 r. Praca ta nosiła nazwę, tak jak i warsztaty wcześniej opisane, „Park zmysłów” i była moją artystyczną wypowiedzią - podsumowaniem tego projektu. Jej głównym przesłaniem było to, co w moim odczuciu jest najważniejsze w trakcie wielu warsztatów - a mianowicie relacje pomiędzy uczestnikami. W przypadku współpracy osób widzących z osobami niewidomymi, niejednokrotnie ci pierwsi, w różnych kwestiach, zaczynają dostrzegać wyraźniej i więcej.

Patrycja Wilczek-Sterna

Wystawy w Galerii PWW

W połowie mijającego roku w Galerii PWW Instytutu Sztuk Wizualnych przy ul. Ogrodowej 52A mogliśmy oglądać wystawę Katarzyny Skorupskiej *Indeks zawiera 98 stron ponumerowanych*. Kasia jest absolwentką ISW, obroniła licencjat w 2015 r. na kierunku *grafika*. Wystawa w Galerii PWW była jej debiutem artystycznym. Artystka zaprezentowała nowe rysunki, stworzone z myślą o wystawie. Uzupelniał je pokaźnych rozmiarów mural, cytaty ze *Stepów Akermanskich Adama Mickiewicza* „Jedźmy, nikt nie wota”. Wystawa była refleksją na temat studiowania i próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie, co dalej?

RYSUNKI KATARZYNY SKORUPSKIEJ, FRAGMENT WYSTAWY, FOT. JIESCHKE

Natomiast od 5 listopada 2015 r. trwa wystawa Katarzyny Kulikowskiej *Królestwo otchłani*. Artystka jest absolwentką ISW. Dyplom obroniła w 2013 r. na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych*. Kasia prezentuje swoją pracę dyplomową, składającą się z cyklu grafik wykonanych w technice miękkiej werniks oraz rysunków wykonanych bezpośrednio na ścianach galerii. Rysunki są integralną częścią grafiki. Zdają się wychodzić z kartki na zewnątrz. Artystka w swoich pracach odwołuje się do Apokalipsy św. Jana. W bardzo subtelny i nienachalny sposób ilustruje wybrane przez siebie fragmenty tekstu, który jest częścią grafik.

Jarek Jeschke

GRAFIKA I RYSUNEK - DETAL Z WYSTAWY KATARZYNY KULIKOWSKIEJ, FOT. JIESCHKE

Zagęszczanie czasu - o fotografiach Marka Lalko

Przed oczyma mam czarno-szare powierzchnie, widzę nierówności i cienie faktury. Obrazy wymagają ode mnie skupienia, by wypatrzyć z nich to, co pokazują. W pierwszym momencie wydaje mi się, że patrzę na zniszczone tapety, a może zrujnowane ściany. Po chwili dostrzegam starannym pismem umieszczone daty i miejsca: np. „Golub Dobrzyń, 1970 r.”, lub zakomponowane na stronie daty: 1971, 1976 i zaczynam powoli domyślać się, że to, co brałam za powierzchnię ścian, jest reprodukcjami stron ze starego albumu fotograficznego. Przesuwam spojrzenie na drugą część realizacji - na czarno-białe portrety mężczyzny. Kontury twarzy portretowanego są rozmyte na skutek zabiegu dokonanego przez autora prac, który w obrazach nałożył na siebie wiele portretów. Każda z prac Marka Lalko jest inna, ich zestawienie może budzić wątpliwości, a przecież łączy je coś niezwykle ważnego. (...)

Artysta fotografuje swojego przyjaciela na jego prośbę. Fotografie robione są raz, dwa razy na tydzień. Dokumentują wygląd modela, ale także zaświadcza o istnieniu tego konkretnego człowieka w danym momencie. Zdjęcia rejestrują drobne zmiany w wyglądzie i stroju, ale także to, co pokazać o wiele trudniej - upływ czasu. Następnie Lalko nakłada te „kalki czasu” na siebie. Powstaje portret syntetyczny, ale kogo lub czego, można zapytać? Człowieka czy czasu? Czy chodzi tu o syntezę czy może kondensację? Pozornie oba terminy są podobne, odnoszą się jednak do różnych zjawisk. Syntetyzujemy wtedy, gdy dokonujemy uogólnienia, gdy celem naszym jest zbudowanie ogólnej teorii na podstawie wiedzy szczegółowej. Czy Lalko chce sformułować ogólną wizję człowieczeństwa, na przykładzie wizerunku swojego modela? Nie sądzę. W mojej interpretacji (z którą niewątpliwie autor może się nie zgodzić) chodzi tu o kondensowanie, a więc działanie polegające nie na uogólnieniu, lecz na zagęszczaniu, skupianiu, czy wręcz „skraplaniu”. Chce Lalko osiągnąć efekt, nie tyle pokazania istoty ludzkiej „w ogóle”, ile wydobycia „esencji” swojego przyjaciela.

Kondensowanie zatem, które to słowo uznaję za właściwe w odniesieniu do oglądanych prac to zagęszczanie. A co zagęszcza fotograf? Kondensuje multiplikowane obrazy fotograficzne, uzyskując efekt zagęszczenia linii i cieni. W istocie

jednak zagęszcza czas, zapisywany w długotrwałym procesie wielokrotnego fotografowania. Dlatego to właśnie ten drugi termin wydaje mi się odpowiedni dla opisywanych prac, bo obrazy te zagęszczają czas, który - by pozostać przy proponowanej tu metaforze płynności - nagle przestaje przeciekać przez palce i - gęstniejąc - przykleja się do nich.

(...) Fotografie Marka Lalko zbliżają się do idei, że obraz może zobrazować trwanie. Moment zamknięcia migawki ma swoją długość, przeciągniętą w czasie za sprawą techniki nakładania obrazów. Fotografia okazuje się, nie punktem na linii czasu, lecz odcinkiem - krótszym lub dłuższym - ograniczonym do mgnienia oka, lub całego życia. Niewątpliwie, te obrazy nadal nie są upragnioną przez pisarkę samą cielesnością. Są, za sprawą czarnobiałej techniki, nieco zdystansowane, konceptualnie oddalone od codzienności. Z drugiej jednak strony, jeśli fotografia w ogóle miałaby odnosić się do ludzkiego życia to, prawdopodobnie, właśnie za sprawą metafory nałożeń, które nie usuwają z naszego horyzontu wcześniejszych etapów naszego bycia i tylko dodają kolejne. Zmieniając się, dorastając, starzejąc, nie stajemy się bowiem kimś innym, lecz do wcześniejszych etapów egzystencji dokładamy następne. (...)

Z portretowym fragmentem prezentacji ściśle związana jest jej druga część (...) fotografie kart albumu, z których usunięto zdjęcia. Akt usunięcia odbitek wydaje się gwałtowny, wręcz brutalny. Na obrazach Marka Lalko widzimy naderwania papieru. Gdzieś tam pozostały narożniki podtrzymujące fotografie, na jednej z kart pozostał oderwany fragment fotografii. Wyeliminowano zatem część historii. Jednak fotografie nigdy nie są tym, czego możemy się spodziewać. Kiedy autor opowiadał mi o historii tego albumu, zdałam sobie sprawę, że moja pobieżna ocena obrazu prowadziła na manowce. Ten akt zniszczenia albumu okazał się początkiem nowego życia przedmiotów, które w nim niegdyś się znajdowały - był zatem etapem modernizacji i poprawy ich „życia”. Z opowieści Lalko dowiedziałam się, że album należał do jego matki, która postanowiła historię rodziny unowocześnić, przenosząc zdjęcia do nowego. Starej „ramy” jednak nie wyrzucono.

Oczywiście, można być melancholikiem i myśleć o historii tego przedmiotu, jako brutalnym zastąpieniu zasłużonego emeryta atrakcyjnym nowicjuszem - oto przedmiot się zestarzał i zużył, zatem usunięto go z pola widzenia. Ważne

__PANORAMA WYSTAWY MARKA LALKO ALBUM/N, (FRAGMENT), FOT. AUTOR

jednak, że go nie wyrzucono lecz ukryto głębiej. Teraz na stronach tomu, wydobytych z niepamięci, znajdujemy plamy - kleju, zapisków. To palimpsest - zagęszczenie warstw czasu, podobne do tego, dokonanego w części portretowej realizacji. Wcześniejsze etapy wyzierają spod nowszych. To także historia życia przedmiotu i emocjonalnego przywiązania właściciela do niego. Jeśli wpatrzmy się w fotografie niezwykle starannie, przekonamy się, że także tutaj Lalko zastosował technikę fotomontażu. Tym razem jednak - na karty albumu naniósł reprodukcje fotografii, które kiedyś w nim się znajdowały. W ten sposób nie tylko pokazał, czym jest album, ale opowiedział o charakterze przedmiotu, którym jest album. A jest on rzeczą specyficzną. Po pierwsze, powstał z powodu fotografii (a więc służyć miał ich przechowywaniu), lecz szybko przecież fotografie zaczęliśmy robić „z powodu” albumu, by wizerunki naszych bliskich i narracje o naszym życiu, w nim zawrzeć. Po drugie, album jest procesem i grą. Procesem, bo ulega nieustającej zmianie, grą - bo możemy manipulować, bawić się, układając zdjęcia tak, jak układa się pasjans. Wreszcie, nigdy nie jest skończony (nie tylko fizycznie, ile narracyjnie), zdjęcia w nim zawarte nieustannie podlegają nowej interpretacji. Bjørnar Olsen, często przywoływany wspólnie „archeolog rzeczy” zarzuca naukowcom, że chociaż każdy z nich ma ogromne doświadczenie w kontakcie z rzeczami, to rzadko bierze to doświadczenie pod uwagę; zajmując się głównie teoretyzowaniem. Pisz następująco:

„Jak można wyrazić to, co niepozorne, i dalej uważać je za niepozorne? W jaki sposób praktyczne i codzienne zajmowanie się rzeczami (*engagement with things*) przez ludzi można poprawnie uchwycić w akademickich dyskursach skłonnych do abstrakcyjnych kategorii i teoretyzowania?”¹

Na pytania stawiane przez archeologa, jak przekonują mnie prace Marka Lalko, może odpowiedzieć fotografia: materialna, lecz oparta na wyobrażeniu; łącząca doświadczenie fizyczne i ideę; ambiwalentna, bo posiadająca zdolność do zagęszczania czasu na różne sposoby. O ile album jest fizyczny i tę fizyczność eksponuje, to portret

mężczyzny jakby dematerializował cielesność, multiplikując kolejne jego widzialne powłoki. Moment „teraz” traci konkretność, rozmywa się do „bycia w czasie”. Pozostaje esencja. Czy dla mnie, patrzącej na ten portret ważny jest realny człowiek, który posłużył za model przedstawienia? Konkretny przecież, odnaleziony i osadzony w miejscu. Kondensacja jego wizerunku w czasie i sprawia, że konkretność osoby nie znika, lecz jednocześnie staje się ponadczasowa. Pozostaje idea „jakiegoś człowieka”, ale jednocześnie „tego właśnie”. Nic o nim nie wiem, lecz mam świadomość jego istnienia. Czy nie tym powinien być doskonały portret? Podobnie jak album powinien być tym wszystkim naraz, co pokazuje nam artysta: przedmiotem, obrazem i opowieścią.

Fragment tekstu Marianny Michałowskiej zawartego w katalogu do wystawy Marka Lalko ALBUM/N, listopad 2015, Galeria Pro Arte.
Kurator wystawy Alicja Lewicka-Szczegóła

skrót: al

__DETAL WYSTAWY (DVD), FOT. AUTOR

1 B. Olsen, *W obronie rzeczy. Archeologia i ontologia przedmiotów*, przeł. B. Shallcross, IBL PAN, Warszawa 2013, s. 28.

_ Niech to będą nasze podwórka

Dobry pomysł mieli członkowie Koła Naukowego Studentów Kierunków Projektowych Uniwersytetu Zielonogórskiego. Wymyślili projekt społeczno-kulturalny ENKLAWA. Dzięki niemu dzieci z podstawówki inaczej spojrzęły na swoje podwórka.

Koło Studentów Kierunków Projektowych istnieje od kilku lat, od niedawna nazywane jest „ART inside”. Tym razem jego członkowie, studenci architektury wnętrz Instytutu Sztuk Wizualnych, odwiedzili uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Zielonej Górze. Zapytali, co chcieliby oni zmienić w swoich podwórkach. Projekt miał uwrażliwić dzieci na wygląd i zagospodarowanie przestrzeni publicznej, czyli właśnie wspólnych podwórek, placów zabaw i skwerów. Swoje pomysły dzieci mogły przedstawić na warsztatach.

- Skąd pomysł? Zaczęło się od tego, że miałyśmy okazję być w Poznaniu na warsztatach zorganizowanych przez Forum Rewitalizacji. Tam po raz pierwszy usłyszałyśmy, jak ciekawie można integrować społeczność różnymi działaniami artystycznymi. Stwierdziłyśmy, że Zielona Góra jest dobrym polem do takich działań. Wcześniej zajmowałyśmy się głównie wnętrzami, a terenem wokół? Tylko tyle, co na zajęciach z projektowania krajobrazu - mówią koordynatorki projektu ENKLAWA, studentki III roku architektury wnętrz Ada Styk i Marta Stawińska.

Postanowiły zacząć od dzieci i podwórek, na których się one bawią. Po raz pierwszy w życiu napisały projekt. Okazało się, że nie jest to aż tak trudne. Działając w kole naukowym, miały do dyspozycji pewien budżet. Udało się też uzyskać dotację z Klubu Radnych Zielona Góra 2020.

- Dało to nam takiego kopa do działania, że już myślimy o następnym projekcie. Chciałybyśmy nadal trzymać się tematyki podwórek, a tylko zmienić środowisko - mówią studentki.

Na warsztatach w ramach projektu ENKLAWA dzieci wcielały się w role projektantów i proponowały jak zmienić miejsca, które uznały za brzydkie i nudne, w coś ciekawego. Wkroczyły w przestrzeń osiedla ze świeżymi pomysłami. Pracowały w klasach i w terenie. Ich propozycje pokazano w grudniu na Kaczym Dole na osiedlu Stonecznym w Zielonej Górze na wystawie podsumowującej warsztaty.

- To pierwsze tego typu działanie, jeśli chodzi o podwórka, ale mam nadzieję, że nie ostatnie. Dość długo zastanawialiśmy się, od jakich podwórek zacząć - opowiada opiekun merytoryczny koła i współorganizator projektu dr hab. Piotr Szwiec. - Postawiliśmy na te osiedlowe, bo w Zielonej Górze większość mieszkańców mieszka na osiedlach. Gdy powstawały, przestrzenie dookoła nich zostały jakoś tam urządzone. Często w sposób bardzo odbiegający od projektów. Nie było pieniędzy na przestrzenie wspólne, na boiska, pływalnie.

- W tej chwili próbuje się dogęszczać osiedla, budować między blokami kolejne bloki. A może jednak należy zostawić przestrzeń wspólną dla mieszkańców? - sugeruje Piotr Szwiec. - To ich przestrzeń. Każdy powinien mieć prawo do współdecydowania o niej, ale i do poczucia się gospodarzem. Jeśli na placu spotykają się dzieci mieszkańców osiedla, to w interesie ich i rodziców jest zadbanie o tę przestrzeń, żeby była bezpieczna i atrakcyjna. Oczywiście

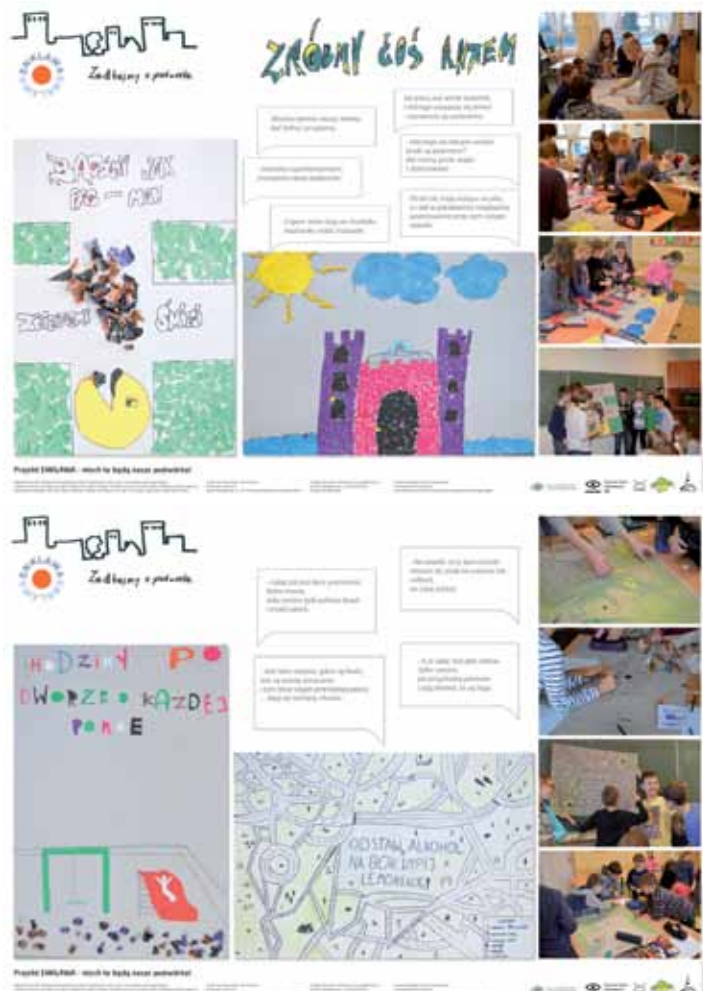
dzieci nie poprawią samej przestrzeni. Inicjatywa musi wyjść od dorosłych mieszkańców.

Profesor dodaje: - Bardzo się cieszymy, że dziewczyny podjęły taką inicjatywę. To niezwykle cenne, żeby wychodzić ze sztuką na zewnątrz i żeby sztuka miała czynnik użytkowy. Projektowanie może dotyczyć nie tylko ładnego obiektu czy funkcjonalnego przedmiotu, ale też otoczenia w sensie społecznym. Bo kontekst projektowania jest też kontekstem społecznym. Projektujemy przecież dla ludzi.

Drugim opiekunem merytorycznym koła „ART inside” i współorganizatorem projektu jest mgr Joanna Legierska-Dutczak.

- Studentki dobrze przygotowały się do działań dotyczących przestrzeni wspólnej, konkretnie podwórek. Jako koło uczestniczyliśmy wcześniej w warsztatach i konferencji „Wspólne nie znaczy niczyje”, zorganizowanej w Poznaniu, a dotyczącej rewitalizacji przestrzeni miejskich. Tam studentki brały udział w warsztatach z architektami i urbanistami - mówi.

Mgr Joanna Legierska-Dutczak podkreśla, że projekt ENKLAWA to dopiero pierwsza odsłona. Dzieci zostały zachęczone do obserwacji własnego osiedla troszeczkę z innej perspektywy. Te spostrzeżenia zapisywały na kartkach, później projektowały swoje marzenia, pokazując jak chciałyby przeistoczyć te miejsca. Ta wystawa będzie krążyć po szkołach i być może zachęci kolejnych dyrektorów i studentów do kontynuowania tego typu działań i do dyskusji, w jaki sposób możemy uczestniczyć w tym, co jest kreowane w przestrzeniach wspólnych.

PLANISZE PODSUMOWUJĄCE PROJEKT ENKLAWA FOT. JUSTYNA BANĐURA

Studenci z koła naukowego „ART inside” nie po raz pierwszy mają kontakty z uczniami, którym próbują przybliżyć szeroko rozumiany świat sztuki. Zorganizowali np. wraz ze Stowarzyszeniem Wiosna warsztaty „ECO design” i inne, zapraszając młodzież do interpretacji przestrzeni i form siedzisk.

- Od czterech lat regularnie uczestniczymy też w wyjazdach inwentaryzacyjno-badawczych na terenie Wielkopolski w powiecie nowotomyskim. Badamy drewniane zagrody olęderskie w wioskach. Inwentaryzujemy te obiekty, dzięki czemu powstaje też w archiwum powiatu ich pełna dokumentacja. Jest to połączone z ankietowaniem mieszkańców. Oprócz tego powstają wystawy rysunków oddających klimat tej architektury - opowiada Joanna Legierska-Dutczak.

„ART inside” współpracuje też z kołami naukowymi z uczelni artystycznych z Warszawy, Łodzi, Poznania. Latem, zwykle w lipcu, są wspólne dziesięciodniowe wyjazdy badawcze. Rezultaty tegorocznych lipcowych warsztatów były 4 grudnia prezentowane na konferencji w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece z Nowym Tomyślu.

Joanna Legierska-Dutczak
Weronika Dobrowolska

Prezentacja wyników letnich badań

Na ogólnopolskiej konferencji w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Nowym Tomyślu pedagodzy i studenci prezentowali zebrane wyniki badań na terenie wsi Cicha Góra. 4 grudnia 2015 roku w kilkunastu wykładach podsumowano warsztaty organizowane w lipcu br. na terenie powiatu nowotomyskiego.

W projekcie badawczym wzięło udział pięć uczelni: Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Uniwersytet Zielonogórski i Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku. W lecie grupy studentów pod kierunkiem pedagogów z pięciu polskich uczelni prowadzili badania terenowe, przeprowadzali ankiety, wykonywali inwentaryzacje i szkicowali zachowane gospodarstwa olęderskie. W tym roku zakres badań obejmował przede wszystkim tereny wsi Cicha Góra, jak również kontynuowano podjęte działania rekonstrukcji i ochrony obiektów w okolicznych wsiach.

Najstarsze obiekty datowane są na początek XIX wieku, zaś sama wieś powstała w 1757 r. Cicha Góra Olendry należała do okręgu lutomyślskiego. Wieś stanowiła część majątku Bukowiec, będącego w posiadaniu Szolca i Łubieńskiego. Według spisu urzędowego z 1837 r. Cicha góra Olendry liczyła 612 mieszkańców i 93 domostwa. W rejestrze zabytków wpisane są tylko 2 obiekty. Zatem zachowanie dokumentacji o wielu z nich będzie stanowiło bezcenne archiwum starych budowli wsi. Wśród wykładów dominowały zatem analizy poszczególnych gospodarstw i zachowanych obiektów. Nie zabrakło także analizy krajobrazu i historii zmian zachodzących na terenie wsi. Wykłady uzupełniały zdjęcia z terenu, rysunki inwentaryzacyjne oraz zebrane w ankietach i rozmowach dane i zdjęcia archiwalne. Na konferencji swoje opracowania mogli zaprezentować także studenci -

reprezentanci kół naukowych z danych uczelni.

Z Uniwersytetu Zielonogórskiego w badaniach brali udział studenci kierunków: *architektura wewnątrz* oraz *architektura i urbanistyka*, w ramach działań Koła Naukowego Studentów Kierunków Projektowych „ARTinside”. Zespoły badawcze prowadzili między innymi pedagodzy z Instytutu Sztuk Wizualnych UZ: dr hab. Piotr Szwiec, dr hab. Bogumił Kaczmarek, prof. UZ, mgr Joanna Legierska-Dutczak i mgr inż. Marta Szwiec. Warsztaty ze strony UAP zorganizowała Pracownia Projektowania Struktur Krajobrazu Regionalnego UAP pod kierunkiem dr. hab. Piotra Szwieca i dr Patrycji Mikołajczak.

Podsumowaniom badań przystuchiwali się przedstawiciele lokalnych władz, stowarzyszeń i instytucji kultury oraz mieszkańcy powiatu. Ponadto w ramach programu konferencji została otwarta wystawa prac rysunkowych i fotograficznych z badanego terenu, autorstwa uczestników warsztatów. Dzięki przychylności lokalnych władz miejskich i powiatowych, ale i sołectw wsi Cicha Góra i Nowa Róża, studenci i pedagodzy współtworzyli w tym roku kilka wydarzeń lokalnych.

Wyniki badań i opracowania zostały przekazane nowotomyskiej Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej. Organizatorzy planują stworzenie katalogu i wydania, opisującego specyfiką architektury regionu wraz z wzorcami architektury regionalnej drewnianej i murowanej, powstałej w okresie tzw. osadnictwa olęderskiego.

Joanna Legierska-Dutczak, Piotr Szwiec
Patrycja Mikołajczak

SZKOLENIE NA TERENIE GOSPODARSTW OLĘDERSKICH.
FOT. JOANNA LEGIERSKA-DUTCZAK

POMIARY I BADANIA TERENOWE GOSPODARSTW WE WSI CICHY GÓRA. FOT. JOANNA LEGIERSKA-DUTCZAK

WYDZIAŁ BUDOWNICTWA, ARCHITEKTURY I INŻYNIERII ŚRODOWISKA

XIII Seminarium Naukowe z cyklu „Krajobrazy XXI wieku: idee, strategie, realizacje” - Austria, Włochy 2015

We wrześniu 2015 r. odbyło się kolejne z cyklu - XIII Naukowe Seminarium Wyjazdowe - tym razem przejazdem przez Czechy do Austrii i Włoch, w którym, jako stały wielokrotny uczestnik, brał udział profesor naszej Uczelni dr hab. inż. arch. Bogusław J. Wojtyszyn z Katedry Architektury i Urbanistyki WBAiIŚ. Od wielu lat są one cyklicznie organizowane przez Zakład Kształtowania Środowiska Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej, którego wcześniej, wieloletnim pracownikiem był Profesor naszej Uczelni. Należy podkreślić, że problematyka każdego z tych seminariów, w prezentowanych referatach, wiąże się bezpośrednio z odwiedzanymi miejscami. W ten atrakcyjny sposób, seminaria te są bardzo dobrze dostosowane do specyfiki działalności naukowo-badawczej i projektowo-realizacyjnej w dyscyplinie architektura, urbanistyka i architektura krajobrazu. W gronie znawców tematu, można przez kilka dni wymieniać i konfrontować wiedzę i doświadczenia odnoszące się do oglądanych na miejscu krajobrazów dawnej i najnowszej architektury, założeń urbanistycznych i urządzonych terenów otwartych.

Na przestrzeni wyjątkowo długiego okresu, w cyklicznie odbywających się seminariach, uczestniczyło wielu znakomitych profesorów i przedstawicieli władz Wydziałów Architektury z Politechnik: Krakowskiej, Śląskiej i Wrocławskiej oraz wydziałów prowadzących w tym zakresie działalność naukowo-dydaktyczną, między innymi: Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Uniwersytetu Wrocławskiego i Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W wyjazdach udział brali również specjaliści z biur projektowych, firm budowlano-urzędzeniowych, przedstawiciele władz i służb terenowych na szczeblu miejskim, powiatowym, wojewódzkim i krajowym, a także reprezentanci instytucji i organizacji naukowych, zawodowych i społecznych, takich jak: PAN, SARP, TUP, PZIT, SIT NOT, PKE i inni.

Program ostatniego, trzynastego seminarium przede wszystkim dotyczył problemów kształtowania zrównoważonego środowiska miejskiego w istniejących i w nowo tworzonych strukturach architektoniczno-urbanistycznych Brna, Wiednia, Mediolanu, Grazu, Linzu i innych. Imponujące, w seminaryjnej „estetyczno-ekonomiczno-ekologicznej” ocenie okazały się uniwersyteckie Kampusy WU-Wien i Brna, będące interesującym przykładem kompleksowej realizacji założeń zrównoważonych miast „nauki” XXI wieku. Równie ożywioną dyskusję i wymianę doświadczeń w odniesieniu do krajowej polityki przestrzennej, wywołały realizowane z ogromnym rozmachem, eko-rozwiązania architektoniczno-urbanistyczne przestrzeni publicznych i zrównoważonych osiedli mieszkaniowych w obrębie Donau City i Neue Donau Wiednia

oraz w rejonie dworca Porta Garibaldi i w dzielnicy Park City Life Mediolanu. Duże zainteresowanie wzbudził również sposób w jaki w Wiedniu przeprowadzany jest „recykling” miasta na zdegradowanych, objętych rewitalizacją terenach dzielnic przemysłowych Gasometer City i Kabelwerk Meidling.

— GŁÓWNYM MIEJSCEM UNIWERSYTECKIEGO KAMPUSU WU STAŁA SIĘ LC - BIBLIOTEKA & CENTRUM NAUKI - PROJ. ZAHA HADID ARCHITECTURE, HAMBURG (FOT. BOGUSŁAW J. WOJTYSZYN, WIEDEŃ 2015)

— ZESPÓŁ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ EKOLOGICZNEGO OSIEDLA „SOLARCITY” – LINZ PICHLING – PROJ. RICHARD ROGERS PARTNERSHIP, LONDYN (FOT. BOGUSŁAW J. WOJTYSZYN, LINZ 2015)

Niezmiernie ważnym aspektem w kształtowaniu zrównoważonego środowiska miejskiego, na który zwrócił uwagę w swoich trzech referatach prof. Wojtyszyn, jest wykorzystanie w pełni kapitału ludzkiego jakim dysponują miasta. To, że przynosi ono wymierne efekty wykazał profesor na przykładzie ścisłej współpracy władz miejskich Linzu z środowiskiem naukowym, zawodowym i społecznym miasta. Widoczne na miejscu osiągnięcia Linzu w zakresie kultury, wysokodochodowych, technologicznie czystych gałęzi przemysłu i ochrony środowiska, uzyskały już światowy rozgłos, tak jak między innymi ekologiczna realizacja miasta „solarCity” i Ars Electronica Center - Muzeum Przyszłości. Nie przypadkowo więc bogaty program wyjazdowego seminarium przedstawiony w materiałach opracowanych dla uczestników, między innymi dotyczy miast Linz i Český Krumlov wpisanych na Światową Listę UNESCO dzięki swojej kreatywności w rozwijaniu i nowoczesnym rozpowszechnianiu najcenniejszych wartości kulturowych Europy na całym świecie.

Bogusław J. Wojtyszyn

_VIATECO - Seminarium

27 października w Instytucie Budownictwa UZ odbyło się seminarium połączone z warsztatami praktycznymi, przeprowadzone przez firmę Viateco Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach. Współorganizatorem seminarium było Koło Młodych Inżynierów PZiTb Oddział Zielona Góra, a jednymi

FOT. Z WYDZIAŁU

z inicjatorów spotkania byli: **prof. Adam Wysokowski** oraz **mgr Halina Jasik** z Instytutu Budownictwa.

Program seminarium obejmował omówienie m.in. zagadnień związanych z badaniami właściwości mechanicznych materiałów budowlanych, a mianowicie:

- _ detekcja zbrojenia w konstrukcjach betonowych, metodologia i praktyczne wskazówki wykonywania pomiarów;
- _ istota pomiaru wytrzymałości betonu za pomocą młotków Schmidta - zasady badania, interpretacja wyników i rodzaje młotków Schmidta;
- _ zasady badania wytrzymałości na odrywanie tzw. metodą Pull-Off, w tym wymagania normowe;
- _ betonoskopy ultradźwiękowe i zasady ich użytkowania oraz procedury badawcze;
- _ badanie twardości metali.

Firma Viateco Sp. z o.o. od początku lat 90. XX wieku oferuje laboratoriom inżynierii lądowej wyspecjalizowany i wysokiej klasy sprzęt badawczy, pochodzący od renomowanych producentów zachodnioeuropejskich. W trakcie tego seminarium prezentowane były urządzenia pomiarowe firmy Proceq. Jest to szwajcarska firma będąca jednym ze światowych liderów w wytwarzaniu najwyższej jakości nowoczesnych urządzeń badawczych, zwłaszcza do badań betonu, żelbetu i metali. Między innymi przedstawione

zostały różne rodzaje młotków Schmidta, służące do niszczącego badania wytrzymałości i jednorodności materiałów, dalej - zautomatyzowane urządzenia do określania wytrzymałości warstw powierzchniowych na odrywanie, przedstawiono tzw. profometry, czyli detektory zbrojenia nowej generacji, czy wreszcie nowe, przenośne aparaty do badania materiałów za pomocą ultradźwięków.

W seminarium udział wzięli pracownicy Instytutu Budownictwa i Instytutu Inżynierii Środowiska oraz, co należy podkreślić, wielu studentów, przede wszystkim reprezentujących kierunek *budownictwo*.

Marek Dankowski

_Wycieczka studentów specjalności drogowo-mostowej UZ na budowę S3

4 listopada 2015 r. odbyła się wycieczka naukowo-techniczna studentów *budownictwa*, kształcących się w specjalności drogowo-mostowej. Głównym punktem programu był plac budowy drogi ekspresowej S3 na odcinku Sulechów - Zielona Góra, stanowiący obecnie jedną z największych inwestycji w województwie lubuskim.

WIDOK PŁACU BUDOWY WSCHODNIEJ JEZDNI S3 SULECHÓW - ZIELONA GÓRA

GRUPOWE ZDJĘCIE UCZESTNIKÓW WYCIEZKI NA PŁACU BUDOWY S3

Inwestycja znajduje się w fazie drogowych robót przygotowawczych. Znacznie bardziej zaawansowane jest branżowe usunięcie kolizji z istniejącą infrastrukturą, np. w postaci elektroenergetycznych linii czy magistrali wodociągowej zasilającej miasto Zielona Góra. Bardzo ważnym tematem poruszonym wielokrotnie podczas wyjazdu było bezpieczeństwo na budowie, która w tym konkretnym przypadku przebiega równoległe do istniejącej jezdni. Re-

alizacja robót w sąsiedztwie dużego natężenia ruchu, znacząco podnosi poziom zagrożenia oraz stawianych wymagań dla zapewnienia bezpieczeństwa.

Studenci mieli możliwość poznania wybranych problemów, z jakimi będą musieli się zmierzyć w niedalekiej przyszłości w pracy zawodowej. Opiekę merytoryczną zapewнили dr Józef Włosek oraz mgr Artur Juszczyk.

Artur Juszczyk
Zakład Dróg i Mostów UZ

Architourus Poznań 13/11/2015 wyjazd studialny i warsztaty rysunkowe

13 listopada br. pracownicy Katedry Architektury i Urbanistyki WBAiIŚ UZ we współpracy z członkami Koła Naukowego Studentów kierunku AIU WBAiIŚ UZ „Architektura w Przestrzeni Zrównoważonej”, w ramach kontynuacji cyklu podróży architektonicznych ARCHITOURS, zorganizowali wyjazd studialny do Poznania oraz warsztaty rysunkowe.

W wydarzeniu uczestniczyło 23 studentów kierunku AIU z I roku studiów I stopnia. Patronat nad wydarzeniem objął dziekan WBAiIŚ - dr hab. inż. Jakub Marcinowski, prof. UZ, zaś opiekę merytoryczną sprawował prof. Jan Gawron we współpracy z mgr Małgorzatą Czerniawską i mgr inż. arch. Justyną Juchimiuk.

Pierwszym punktem programu wyjazdu studialnego było zwiedzanie z przewodnikiem Zamku Cesarskiego, jednej z najbardziej rozpoznawalnych budowli Poznania i siedziby Centrum Kultury ZAMEK. Studenci mogli poznać jego historię oraz etapy rozwoju architektonicznego, a także zwrócili szczególną uwagę na wystrój, konstrukcję oraz usytuowanie pomieszczeń w budynku. Zaprezentowana w Centrum Kultury wystawa *Malarze Normandii. Delacroix, Courbet, Renoir, Monet i inni* była doskonałą okazją do poznania prac artystów, których dorobek i postawa twórcza stanowiły podwaliny dla wielkich przemian, jakie nastąpiły w sztuce na przełomie XIX i XX wieku. Kolekcja dała nie tylko możliwość obcowania z pracami najwybitniejszych malarzy, ale była także doskonałą opowieścią o kulturze XIX wieku, pozycji artysty i definicji dzieła sztuki.

Studenci mogli również obejrzeć wystawę pt. *Nie tylko miasto*, która ukazywała znane i nieznane prace zmarłego w tym roku profesora Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, Wiesława Krzyżaniaka, uznanego projektanta wnętrz i form przemysłowych, twórcy grafiki użytkowej i niezliczonych odręcznych rysunków, który w ostatnich latach prowadził Pracownię Projektowania Wnętrz w Przestrzeni Miejskiej na Wydziale Architektury Wnętrz i Scenografii UAP.

Kolejną częścią wyjazdu były warsztaty rysunkowe zorganizowane pod opieką prof. Jana Gawrona i mgr Małgorzaty Czerniawskiej. Wykonane przez studentów I roku szkice w plenerze, miały na celu kształcenie umiejętności sporządzania szybkiej notatki dotyczącej danego obiektu, terenu lub detalu w postaci dynamicznych, emocjonalnych rysunków pokazujących stosunek autora do opracowywanego zagadnienia.

Zapraszamy do obejrzenia foto-relacji z wyjazdu studialnego i warsztatów rysunkowych, które opublikowane zostały na stronach internetowych: Katedry AiU WBAiIŚ UZ www.aiu.uz.zgora.pl/warsztaty oraz Koła Naukowego stu-

FOT. MAŁGORZATA CZERNIAWSKA

dentów kierunku Architektura i Urbanistyka WBAiIŚ UZ „Architektura w Przestrzeni Zrównoważonej” www.apz.wbais.uz.zgora.pl.

Małgorzata Czerniawska
Justyna Juchimiuk

Wzrasta pozycja Uniwersytetu Zielonogórskiego w Polsce w kształceniu specjalistów w dziedzinie specjalistów bezpieczeństwa ruchu drogowego

W dniach 25-27 listopada 2015 r. w Ośrodku Szkoleniowym GDDKiA w Józefowie k. Warszawy zespół 5 wykładowców utworzony z pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego z Zakładu Dróg i Mostów Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska oraz Bauhaus-Universität Weimar przeprowadził warsztaty dla audytorów bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD) zatrudnionych w GDDKiA na tere-

nie całego kraju. Szkolenie przeprowadzono na podstawie umowy zawartej pomiędzy Uniwersytetem Zielonogórskim i Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych w Warszawie.

Szkolenie przeprowadzili:

- dr inż. Józef Włosek, Uniwersytet Zielonogórski - wykład wprowadzający, tłumaczenie prezentacji z języka niemieckiego, powadzenie dyskusji, sprawy organizacyjne;
- mgr inż. Artur Juszczak, Uniwersytet Zielonogórski - audyt BRD na drogach krajowych przed wydaniem pozwolenia na budowę oraz przed upływem 12 miesięcy od dnia oddania drogi do użytkowania;
- mgr inż. Marek Krawczuk, współpracownik Uniwersytetu Zielonogórskiego - audyt BRD na drogach samorządowych, audyt brd na drogach krajowych na terenie mocno zurbanizowanym;
- mgr inż. Raimo Harder, Bauhaus-Universität - przeprowadzenie prezentacji audytu BRD na drogach niemieckich na etapie koncepcji;
- mgr inż. Andreas Griebach, Bauhaus-Universität - przeprowadzenie prezentacji audytu BRD na autostradach i drogach niemieckich na etapie koncepcji oraz przed wydaniem pozwolenia na budowę, warunki dla kandydatów na audytorów BRD i szkolenie audytorów BRD w Niemczech.

Zgodnie z zamówieniem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad szkolenie miało formę zajęć warsztatowych, które polegały na prezentowaniu przez wykładowców metodycznego tj. od ogółu do szczegółu, wnikliwego przeprowadzenia audytu BRD, uwzględniającego rozróżnianie wagi identyfikowanych błędów, metodykę sporządzania sprawozdań z audytu BRD i sposób formułowania przez audytorów BRD zaleceń dla zarządcy drogi. Warsztaty poprzedzone były wykładem wprowadzającym na temat istoty audytu BRD kierującym uwagę audytora na otoczenie drogi pełniące istotną rolę w jej funkcji. Niewłaściwe określenie i nie docenianie kategorii funkcjonalnej drogi ma istotny wpływ na profil zdarzeń drogowych jakie na niej występują.

W trakcie zajęć wykładowcy zaprezentowali 10 przykładów rozwiązań projektów drogowych. Prezentacje komputerowe były prowadzone z zastosowaniem rzutnika na dużym ekranie. Zgodnie z przyjętą metodyką w pierwszej kolejności dla każdego przykładu przedstawiono ogólną prezentację z pełnym kontekstem otoczenia. Podejście takie najbardziej odpowiada stanowi faktycznemu z jakim audytor ma do czynienia w nowym środowisku, na nieznanym wcześniej odcinku drogi. W dalszej kolejności następowały kolejne fazy oceny projektu, aż do końcowej, w której w sposób plastyczny ukazano błędy popełnione w projekcie lub na budowie.

Moderator w trakcie szkolenia umożliwiał aktywny udział uczestników w ocenie projektu i mobilizował do prezentowania przez nich propozycji. Ponadto zgłaszali oni również uwagi i wnioski w trakcie prezentacji. Po zakończeniu jednogodzinnej prezentacji, prowadzący wywoływał otwartą, szeroką dyskusję na temat każdego przypadku. Polemizowano z uczestnikami szkolenia i poddawano każdy z przykładów dodatkowej ocenie przez audytorów BRD i ekspertów z dziedziny audytu BRD, wchodzących w skład zespołu szkolącego.

Szkolenie miało innowacyjne cechy, które wynikały z udziału w zespole szkolącym ekspertów niebędących pracownikami GDDKiA, którzy przekazali doświadczenia zebrane poza siecią dróg krajowych oraz specjaliści z dziedziny BRD z Niemiec.

FOT Z WYDZIAŁU. PREZENTACJA PODCZAS WARSZTATÓW DLA AUDYTORÓW BRD W JOZEFOWIE K. WARSZAWY

Duże zainteresowanie wzbudził trudny projekt „Ronda Grunwaldzkiego” we Wrocławiu. Analiza bardzo rozbudowanej geometrii, złożone rozwiązania konieczne dla zapewnienia płynnego ruchu samochodowego, komunikacji publicznej autobusowej i tramwajowej oraz ruchu pieszego, w tym skomunikowanie z przystankami komunikacji miejskiej stanowił ciekawy przypadek do analizy wszystkich aspektów BRD na obszarze zabudowanym.

Eksperti z Bauhaus-Universität, obok audytów BRD dla dróg różnych klas, zaprezentowali metodologię prowadzenia audytu stosowaną w Niemczech. Wykaz oraz szczegółowość dokumentacji jaką wykorzystują w trakcie audytu w tym kraju, została oceniona bardzo wysoko. Uczestnicy wyrazili opinię, że takie wzorcowe zestawienie może być inspiracją dla polskiej administracji drogowej do wdrożenia podobnych standardów w zlecanych przez GDDKiA projektach w całym kraju. Wprowadzenie, wzorem niemieckim, graficznej analizy ramp drogowych oraz odległości widoczności na przekroju podłużnym drogi, dostarczą audytorom skutecznego narzędzia do oceny rozwiązań istotnych dla BRD na etapie projektu.

Zaprezentowane przypadki były interesujące z punktu widzenia audytu BRD i audytorów BRD, o czym świadczyła ożywiona dyskusja przez cały czas prezentacji. W harmonogramie założono czas na dyskusję, który został całkowicie wy-

FOT Z WYDZIAŁU. UCZESTNICY WARSZTATÓW DLA AUDYTORÓW BRD W JOZEFOWIE K. WARSZAWY

korzystany. Dyskusja była wszechstronna w oparciu o dobrze dobrane przypadki, które były zróżnicowane pod względem rodzaju prezentowanego rozwiązania, dotyczące różnych etapów projektowania i/lub realizacji inwestycji drogowych, stopnia skomplikowania oraz rodzaju i liczby popełnionych w nich błędów. Do prezentacji wykorzystano oparte na projektach realizowanych w Polsce oraz Niemczech. Podejście

takie miało na celu zerwanie z rutynowym podejściem do poszukiwania braków i błędów, mających wpływ na potencjalne zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.

W trakcie dyskusji zwracano uwagę na aspekt rzetelności prowadzonego audytu. Opierając się na międzynarodowych doświadczeniach, wykładowcy wykazywali, że czynnik ten w dużej mierze zależy od niezależności audytora od kierownictwa jednostki, dla której jest wykonywany audyt. Ważną cechą audytora jest „cywilna odwaga” w formułowaniu wniosków, które często mogą wydawać się radykalne, technicznie nieuzasadnione i niegospodarne z ekonomicznego punktu widzenia, ale powinny być przekazywane zarządcy drogi w jego dalekowzrocznie pojmowanym interesie. Doświadczeni audytorzy wskazywali jak pokonywać „lęki” przed formułowaniem „kontrowersyjnych” wniosków i proponowali schematy działań ułatwiających pracę audytora w tym zakresie. Istotną cechą, którą powinien posiadać, obok najwyższych kwalifikacji zawodowych, audytor BRD, jest umiejętność formułowania wniosków bez negatywnego stygmatyzowania autora projektu, co pozwala zachować dobre relacje zarządcy z projektantem, ważne dla dalszej współpracy przy wprowadzaniu korekt do opracowania.

Międzynarodowy zespół wykładowców z Uniwersytetem Zielonogórskim jako liderem, zapewnił nieszablonowe po-

tyfikaty od ministra infrastruktury. Ustawa ta wymaga, aby przed upływem trzeciego roku audytorzy BRD ukończyli szkolenie okresowe w celu przedłużenia posiadanego certyfikatu. Wychodząc naprzeciw tym potrzebom, na naszej Uczelni został wdrożony drugi segment tego kursu, a absolwenci pierwszej edycji uzyskali już przedłużenie posiadanych certyfikatów.

Pełna oferta kształcenia kadr dla bezpieczeństwa ruchu drogowego składająca się z trzech segmentów, jest innowacyjną inicjatywą UZ w trzech obszarach: współpracy z gospodarką narodową, międzynarodową wymianą doświadczeń oraz rozwijaniem zainteresowań naukowych pracowników Zakładu Dróg i Mostów w najnowszych dziedzinach.

Józef Włosek

Instytut Inżynierii Środowiska - warsztaty terenowe „Ujęcia wód dla Zielonej Góry”

Studenci kierunku inżynieria środowiska uczestniczyli 30 listopada br. w warsztatach terenowych pt. „Ujęcia wód dla Zielonej Góry”. Imprezę zorganizowali członkowie Studenckiego Koła Naukowego „Skamieniali” pod kierunkiem dr hab. Urszuli Kołodziejczyk, prof. UZ.

Celem Warsztatów było zapoznanie się z metodami ujmowania wód powierzchniowych i podziemnych dla zaopatrzenia miasta Zielona Góra. Studenci zwiedzili: ujęcie wód powierzchniowych z rzeki Obrzycy w Sadowie (gmina Trzebiechów), ujęcie wód podziemnych z pradoliny Odry w Zawadzie oraz ujęcia wód podziemnych ze zbiorników elewacyjnych w Zielonej Górze przy al. Zjednoczenia i al. Wojska Polskiego.

FOT. Z WYDZIAŁU WYKŁADOWCY I ABSOLWENCI SZKOŁENIA OKRESOWEGO DLA AUDYTORÓW BRD NA WBAIS.

dejście do złożonego procesu audytowania dróg pod kątem ich bezpieczeństwa. Kadra naukowa z Buhaus-Universität legitymuje się bogatym dorobkiem w tym zakresie. Uniwersytet w Weimarze należy do wiodących jednostek zajmujących się audytem BRD w Niemczech i chętnie przekazuje swoje doświadczenia Uniwersytetowi Zielonogórskiemu, na podstawie podpisanego w 2012 r. listu intencyjnego pomiędzy Wydziałem Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska oraz Buhaus-Universität. Konsorcjum UZ - Bauhaus jest innowacyjnym przedsięwzięciem międzynarodowym, ponieważ zawarte jest zgodnie z Dyrektywą Unijną 2008/96/WE, która zaleca w celu podniesienia efektywności prowadzenia audytów tworzenie międzynarodowych zespołów ekspertów. Zajęcia były prowadzone w języku polskim, wykłady ekspertów niemieckich były tłumaczone przez pracownika UZ.

Szkolenie-warsztaty dla audytorów BRD w siedzibie zarządcy drogi i na jego zlecenie, jest trzecim segmentem szkoleń, które na podstawie Uchwały nr 166 Rady Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska są tu prowadzone. Szkolenie dla kandydatów na audytora BRD zostało rozpoczęte w semestrze zimowym 2014 r. jako pierwszy segment mający oparcie w ustawie o drogach publicznych i rozporządzeniu ministra infrastruktury o szkoleniu audytorów. Na podstawie świadectw ukończenia kursu, na UZ pierwsi absolwenci otrzymali już cer-

UCZESTNICZY WARSZTATÓW W SADOWIE, NAD BRZEGIEM OBRZYCY

W miejscowości Sadowa znajduje się ujęcie wód powierzchniowych z rzeki Obrzycy. Jest ono typowym ujęciem brzegowym. Na wlocie wody do komór czerpalnych pompowni umieszczone są kraty i sita, gdzie następuje wstępnie oczyszczenie wody, po czym zostaje ona skierowana do Stacji Uzdatniania Wody w Zawadzie.

ZESPÓŁ POMP NA UJĘCIU WÓD POWIERZCHNIOWYCH W SADOWIE

Wody podziemne ujmowane są za pomocą studni w rejonie Zawady i Jan (z pradoliny Odry) oraz w centrum Zielonej Góry (z tzw. zbiorników elewacyjnych), odpowiednio za pomocą ujęć lewarowych lub pomp próżniowych.

JEDNA Z NAJNOWSZYCH STUDNI W ZAWADZIE

Zasadniczym źródłem wody surowej dla wodociągu zielonogórskiego są obecnie ujęcia głębinowe. Stanowi je układ 22 studni zlokalizowanych w rejonie Zawady i Jan oraz kilkanaście studni w centrum miasta. Część wód ujmowanych ze studni głębinowych, np. przy al. Zjednoczenia w Zielonej Górze, wtłaczana jest bezpośrednio do sieci miejskiej (nie wymaga uzdatniania).

Uczestnicy Warsztatów serdecznie dziękują Dyrekcji oraz Pracownikom Zielonogórskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. za pomoc merytoryczną w realizacji imprezy.

Lucyna Pilecka
Mateusz Kramski

„Seminarium z udziałem prof. dr. hab. inż. Antoniego Szydło

2 grudnia 2015 r. na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska UZ odbyło się seminarium z udziałem prof. dr. hab. inż. Antoniego Szydło, na temat *Aktualne procedury postępowania o tytuł profesora oraz stopień doktora habilitowanego w naukach technicznych*. Gościa przywitał Dziekan Wydziału dr hab. inż. Jakub Mar-

cinowski, prof. UZ, a w seminarium uczestniczył Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, prof. dr hab. Zdzisław Wołk, pracownicy Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska oraz pracownicy innych Wydziałów.

Profesor Antoni Szydło, Członek Sekcji VI Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, przedstawił zmiany w postępowaniu o tytuł profesora oraz stopień doktora habilitowanego spowodowane nowelizacją ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz stopniach i tytułach w zakresie sztuki oraz wprowadzeniem rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 października 2014 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora. Profesor Antoni Szydło w sposób interesujący oraz bardzo klarowny przedstawił ten, budzący wiele emocji wśród pracowników, temat, a na zakończenie wyczerpująco odpowiadał na zadawane z sali pytania.

Maria Mrówczyńska

„ZAPROSZENIE

Gala Inżynierów to święto

Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska, odbywające się raz w roku. Biorą w nim udział studenci, pracownicy oraz sympatycy Wydziału. Gala stała się nieodzownym elementem życia jednego z najdłużej działających wydziałów UZ. Głównym organizatorem imprezy jest Wydziałowe Koło Naukowe „Skamieniali”, aktualnie kierowane przez Mateusza Kramskiego.

Celem Gali Inżynierów jest integracja środowiska naukowego i technicznego, a także nawiązanie kontaktów pomiędzy studentami i firmami branżowymi. Wydarzenie ma również na celu promocję Wydziału oraz jego studentów w regionie.

Gala Inżynierów już po raz ósmy odbędzie się 29 stycznia 2016 r. w Hali Akrobatyczno-Sportowej przy ul. Urszuli w Zielone Górze. Serdecznie zapraszamy!

WKN „Skamieniali”

Piotr SOBIERAJEWICZ¹

PARAMETRIZACJA ŚRODOWISKOWA MIEJSKICH OBSZARÓW ZBUDOWANYCH

Wstęp

W artykule wskazano na możliwości optymalizowania wpływów środowiskowych za pomocą eko parametrów obszaru zabudowanego. Przedstawiono parametry wiodące przestrzeni na podstawie wybranych kryteriów oceny efektywności ekologicznej i energetycznej. Parametry wiodące są wyznacznikami optymalizacji środowiskowej w kierunku zrównoważonej przestrzeni. Każda przestrzeń może i powinna być modernizowana w celu stałego polepszania efektywności ekologicznej. Nie można mówić o architek-

turze prośrodowiskowej i prozdrowotnej bez wskazania parametrów ekologicznych otoczenia, w którym powstaje. Aby technika służyła społeczeństwu, należy ją stosować tylko wtedy, gdy efekt środowiskowy w pełnym cyklu życia (LCA) przynosi korzyści ekologiczne i ekonomiczne. W dobie ery informacji i informatyzacji należy rozwijać narzędzia do identyfikacji stanu środowiska zabudowane-

¹ dr inż. arch., adiunkt w Katedrze Architektury i Urbanistyki WBAiŚ Uniwersytetu Zielonogórskiego.

go. W artykule podano sposób na modelowanie środowiska w stanie rzeczywistym. Parametryzacja przestrzeni miejskiej pod względem efektywności energetycznej ma związek z ekonomiką i konkurencyjnością przestrzeni, zdrowotnością oraz może stanowić ramy dla nowego ładu i krajobrazu miasta zrównoważonego.

Identyfikacja parametryczna eko-miasta jako systemu zrównoważonego

W Europie jest wiele przykładów miast nowoczesnych o dużej efektywności ekologicznej: Sztokholm, Helsinki, Kopenhaga, Arhus, Hamburg, Freiberg oraz inne, które przyjęły za cel polepszenie jakości środowiska i życia mieszkańców oraz odpowiedzialność za zmiany klimatyczne¹. Pro środowiskowe rozwiązania stylizują istniejący krajobraz miasta, pod warunkiem, że plany urbanistyczne i rozwiązania architektoniczne oraz infrastrukturę dostosowuje się do nowych niskoemisyjnych technologii służących społeczeństwu, które automatycznie zaczyna kreować zdrowy styl życia. Sztandarowym przykładem jest osiedle BedZED w Hackbridge w Londynie czy zespół mieszkaniowy C-life w Helsinkach. Do szczególnych przykładów zrównoważonych przestrzeni miejskich należy Hamburg-Harbor i HafenCity Hamburg. W Hamburg-Harbor komunikację kołową ograniczono do minimum, wprowadzono nowe zasadzenia zieleni śródmiejskiej poprawiając bioklimatykę² miasta (jakość powietrza, hałas, wilgotność, wietrzność). Parkingi umieszczono w zaadoptowanych zabytkowych spichlerzach. Większość budynków ma standard energetyczny WT 2021, a ich formy wpisują się w tradycyjne otoczenie portowe, dostępne ze wszystkich stron przez szerokie ciągi pieszo-rowerowe z pasmami zieleni ograniczającej i rozwiązaniami zapobiegającymi tworzeniu się wysp ciepła w ścisłej zabudowie śródmiejskiej.

W najbliższej perspektywie zgodnie ze strategią „Europa 2020” realizowane będą główne kierunki rozwoju miast: inteligentny trwały rozwój gospodarczy, rozwój ekologiczny i rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Miasta w znacznym stopniu mogą przyczynić się do przeciwdziałania zmianom klimatycznym na Ziemi i zmniejszyć globalną emisję gazów cieplarnianych, w tym CO₂. Najwięcej ludności świata, obecnie ponad połowa, zamieszkuje w miastach, których popyt na energię stanowi dwie trzecie globalnego zapotrzebowania. Wpływ obszarów miejskich na zanieczyszczenia i emisję gazów cieplarnianych jest bardzo duży - głównie w transporcie i mieszkalnictwie - emisja CO₂ sięga 70 proc. całkowitej emisji³.

System eko-miasta umożliwia traktowanie przestrzeni jako obszaru sparametryzowanego, w którym przepływ energii i materii zachodzi w układzie zamkniętym. Współ-

działanie pomiędzy poszczególnymi elementami systemu jest traktowane jako jednolity współzależny układ strumieni:

_wejść: energii pierwotnej, materiałów i wody,
_wyjść: odpady, emisje zanieczyszczeń, ścieki.

Dążenie do równowagi tych strumieni na coraz niższym poziomie zużycia zasobów tworzy eko-system dla współczesnego miasta.

Modelami miast zrównoważonych zajmowało się wielu badaczy między innymi Tom Turner, który w 1996 r. opublikował książkę *Miasto jako krajobraz*⁴. Wskazał recykulacyjny model miasta zrównoważonego, bazujący na idei recykulacji i ograniczeń strumieni wejść i wyjść. Ograniczenia, o których mowa dotyczą takich składników jak: energia pierwotna z zasobów nieodnawialnych, wszelkiego rodzaju surowców, materiałów i produktów oraz wody. Proponuje się, aby do modelu recykulacji wprowadzić model parametryczny ASE-ET⁵. Transformację środowiskową mikro i makro przestrzeni miejskiej warunkuje osiągnięcie wysokiego poziomu eko-równowagi obszaru. Stałe polepszanie parametrów środowiskowych obliczonych metodą ASEET w poszczególnych cyklach monitoringu, tzn. każdorazowe osiąganie cyklicznego ekstremum minimum wartości parametrów ekologicznych i energetycznych na wejściu oraz wyjściu jest zasadniczym celem metody systemu zrównoważonego eko-miasta.

Schemat zrównoważonego miasta, Rys.1 przedstawia realną do wdrożenia wizję miasta samowystarczalnego, z którą w najbliższej przyszłości będziemy musieli się zmierzyć.

Wprowadzanie nowych modeli zrównoważonego zarządzania energią na poziomie miasta jest konieczne, ale jednocześnie trudne do wprowadzenia w warunkach polskiej gospodarki. Borykamy się więc z problemem dużego zużycia energii wejściowej, jak również niezagospodarowanej ogromnej ilości energii odpadowej. Doświadczenia badawcze pozwalają stwierdzić, że zwarta zabudowa, która nie ma cech zrównoważonej architektury, generuje piętrzące się problemy związane z dużym zużyciem energii pierwotnej do celów ogrzewczych na poziomie ok. 120-300KW/m²/rok. Dodatkowym problemem są energochłonne systemy budowy i eksploatacja budynków, duża emisja gazów cieplarnianych i karcenogennych, słaba gospodarka odpadami w tym biodegradowalnymi oraz nieprzystosowane zabudowy do lokalnego gromadzenia i produkcji zielonej energii.

Jednym z czynników poprawy efektywności obszarów zbudowanych może być utworzenie sieci informacji energetycznej i ekologicznej miasta. Department of Energy (DOE) w USA przygotował plan wdrożenia inteligentnej sieci energetycznych dla miast, która ma zapewnić kontrolę produkcji, a następnie zużycia energii. Według DOE ważnym etapem jest szkolenie pracowników i użytkowników sieci, w celu osiągnięcia maksymalnych efektów środowiskowych.⁶

² więcej w publikacji: P. Sobierajewicz, Kształtowanie zabudowy miejskiej o zwiększonej efektywności ekologicznej i energetycznej, Wyd. Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2013, s. 75-93.

Ryńska E.D., Bioklimatyka a forma architektoniczna, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001.

² Ryńska E.D., Bioklimatyka a forma architektoniczna, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001.

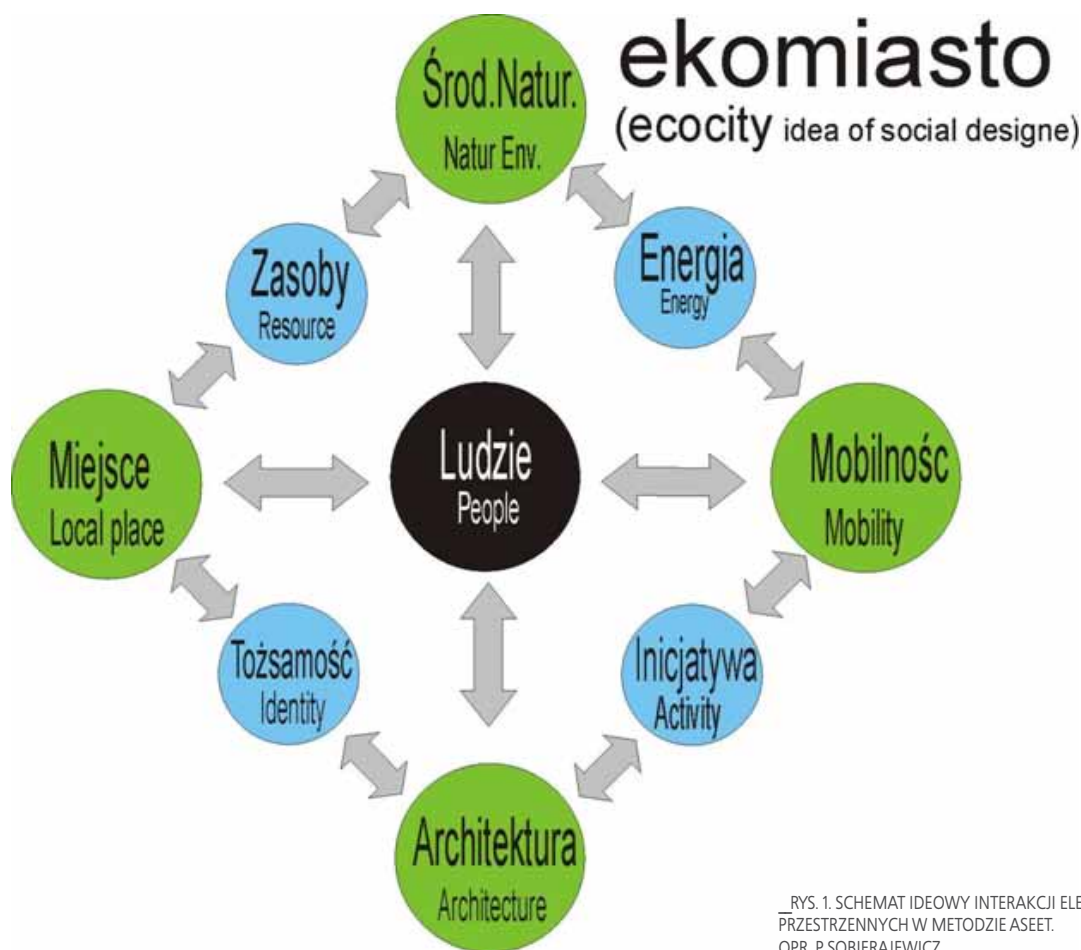
³ Zgodnie z danymi światowej organizacji World Energy Outlook (z listopada 2008 r.) [w]: Miasta przyszłości, wyzwania, wizje perspektywy, Polityka regionalna, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, Unia Europejska, wydanie polskie, Luksemburg 2011: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, s.5.

⁴ Tom Turner. Tom Turner. City as landscape: a post-postmodern view of design and planning, Spon, London: 1996.

⁵ P. Sobierajewicz, Kształtowanie zabudowy miejskiej o zwiększonej efektywności ekologicznej i energetycznej, Wyd. Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2013.

⁶ źródło [w]: consumerenergyreport.com/wp-content/uploads/2010/04/smartgrid.jpg, 25.04.2015

RYŚ. 1. SCHEMAT IDEOWY INTERAKCJI ELEMENTÓW PRZESTRZENNYCH W METODZIE ASEET.
OPR. P. SOBIERAJEWICZ

Zrównoważona przestrzeń zabudowana jest obszarem wymagającym ścisłej kontroli parametrów środowiskowych przez współudział wszystkich podmiotów: prywatnych, gospodarczych, samorządowych i państwowych. Trwałe zwiększanie efektywności energetycznej nie może się ograniczać do obszaru technicznego czy architektonicznego, powinno być zintegrowane z samokontrolą środowiska w dążeniu do lepszej jakości życia społecznego i organizacji funkcjonalno-przestrzennej miasta. Przez efektywność energetyczną i ekologiczną obszaru zabudowanego należy rozumieć:

- _efektywność związaną z procesem powstania, użytkowania i rozbiórki budynków,
- _efektywność związaną z dostarczaniem energii elektrycznej oraz wydajnością infrastruktury technicznej: sieci wodno-kanalizacyjnej, gazowej czy ciepłowniczej,
- _efektywność sieci tele-informacyjnych,
- _efektywność związaną z systemem termo modernizacyjnym istniejącej zabudowy poprzez preferowanie wariantów WT 2021,
- _efektywność systemu sieci komunikacyjnych: kołowych i pieszo-rowerowych,
- _efektywność korzystania z miejsc wypoczynku, rekreacji i sportu oraz zieleni publicznej.

Parametryzacja wskaźnikowa wymaga szeregu procedur niezbędnych do przeprowadzenia prawidłowej oceny środowiskowej obszaru miejskiego. Do wyznaczenia parametrów środowiskowych można posłużyć się wskaźnikami efektywności zabudowy - WE wskazanymi w metodzie ASEET.

Bibliografia

1. EUROPA 2020, Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Bruksela, 3.3.2010 KOM(2010) 2020 wersja ostateczna
2. Krajowa Polityka Miejska, Projekt, wersja I, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, marzec 2014 r.
3. Miasta przyszłości, wyzwania, wizje perspektywy, Polityka regionalna, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, Unia Europejska, wydanie polskie, Luksemburg 2011: Urząd Publikacji Unii Europejskiej
4. Ryńska E.D., Bioklimatyka a forma architektoniczna, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001
5. Sobierajewicz P., Kształtowanie zabudowy miejskiej o zwiększonej efektywności ekologicznej i energetycznej, Wyd. Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2013
6. Sobierajewicz P.: Renowacja przestrzeni śródmiejskiej w: Renowacja budynków i modernizacja obszarów zabudowy, VI Konferencja Naukowo-Techniczna „Renowacja 2011” Instytut Budownictwa, Uniwersytet Zielonogórski, PRZEGLĄD BUDOWLANY 4/2011, miesięcznik PZITB, ss.37-42
7. Stappen R.K., A Sustainable World is Possible. Der Wise Consensus: Problemlösungen für das 21. Jahrhundert. Impulsdokument Manuskript 1.2/2006
8. Turner T. City as landscape: a post-postmodern view of design and planning, Spon, London: 1996

Źródła internetowe:

- ressebild.hafencity.com/upload/files/files/150903_EntwicklungsplanA3.pdf, 10.09.2015
- consumerenergyreport.com/wp-content/uploads/2010/04/smartgrid.jpg, 25.04.2015
- pressebild.hafencity.com/de/informationsmaterialien-zur-hafencity.html, 10.09.2015

WYDZIAŁ EKONOMII I ZARZĄDZANIA

Ruszyła kolejna edycja cyklu wykładów otwartych połączona z Dniami Otwartymi w ramach Programu *Nowoczesne Zarządzanie Biznesem*

30 listopada 2015 r. na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego po raz kolejny, w ramach Programu *Nowoczesne Zarządzanie Biznesem*, odbył się Dzień Otwartych Drzwi. Tym razem gościliśmy przedstawicieli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wydział Ekonomii i Zarządzania reprezentowali Dziekan Wydziału prof. dr hab. inż. Janina Stankiewicz, koordynator Programu dr hab. inż. Piotr Kutyk, prof. UZ oraz dr inż. Mariola Michałowska. Natomiast z ramienia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych obecni byli: rzecznik prasowy zielonogórskiego oddziału - Agnieszka Kazon oraz specjalista zakładający profile na Platformie Usług Elektronicznych - Aurelia Kowalczyk. Program *Nowoczesne Zarządzanie Biznesem* reprezentowała Marta Gruszczyńska - Koordynator Regionalny Programu. Podczas Drzwi Otwartych studenci mogli zasięgnąć informacji o Platformie Usług Elektronicznych (PUE), czyli zestawie nowoczesnych usług dla wszystkich klientów ZUS. Odwiedzający mieli możliwość zapoznania się z najważniejszym jego elementem, tj. portalem internetowym pue.zus.pl, dzięki któremu można załatwić większość spraw związanych z ubezpieczeniami społecznymi bez wychodzenia z domu. Portal PUE pełni też rolę elektronicznej skrzynki podawczej ZUS. Odwiedzający mogli zalogować się do systemu i utworzyć własne konto, uzyskując w ten sposób dostęp do bieżących informacji o wpływających składkach na ubezpieczenie emerytalne i zdrowotne. W drugiej części spotkania odbył się wykład dla studentów poprowadzony przez Agnieszkę Kazon i Kierownika Referatu Beatę Leszyk. W trakcie wykładu Prelegentki przedstawiły istotę ubezpieczeń społecznych oraz rolę Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Studenci dowiedzieli się od czego uzależniona jest wysokość emerytury, kiedy będą mogli na nią przejść, a także jak istotne jest dbanie o poprawność zapisu na indywidualnym koncie

ZUS i kontrolowanie wpłat na konto emerytalne. Ponadto, w trakcie wystąpienia porównano system emerytalny w Polsce do innych krajów Unii Europejskiej. Przekazano również informacje o drugim co do wielkości wypłacanym świadczeniu, czyli rencie, a także uprawnieniach jakie powinna spełniać osoba, która ubiega się o takie świadczenie. W dalszej części wykładu poruszone zostały kwestie dotyczące kosztów związanych z prowadzeniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W najbliższym czasie odbędą się kolejne spotkania z cyklu *Nowoczesne Zarządzanie Biznesem*, na które serdecznie zapraszamy. Przedstawiciele Wydziału Ekonomii i Zarządzania zachęcają do odwiedzania strony internetowej Wydziału i śledzenia na bieżąco informacji o nadchodzących wydarzeniach.

Mariola Michałowska

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

KONFERENCJA WOJNA/POKÓJ - HUMANISTYKA WOBEC WYZWAŃ WSPÓŁCZESNOŚCI

W dniach 18-19 listopada ub. r. na Uniwersytecie Zielonogórskim odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. *Wojna/pokój - humanistyka wobec wyzwań współczesności*, w której wzięło udział 60 osób z Polski i Ukrainy. Konferencja została zorganizowana przez Instytut Filozofii, Instytut Filologii Polskiej i Instytut Politologii Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego we współpracy z Państwowym

Uniwersytetem im. Iwana Franki w Żytomierzu, Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej, Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej w Zielonej Górze.

Konferencję otworzył JM Rektor Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. dr hab. inż. Tadeusz Kuczyński, a następnie głos zabrala prof. dr hab. Lilianna Kiejzik, dyrektor Instytutu Filozofii. Obrady plenarne poprowadzili dr hab. Jarosław Macała, prof. UZ i dr hab. Roman Sapeńko, prof. UZ, który jednocześnie pełnił rolę tłumacza tej części obrad.

W pierwszym dniu Konferencji szczególne zainteresowanie wzbudziły wystąpienia gości z Ukrainy, wygłoszone w kontekście obecnej sytuacji politycznej i międzynarodowej. Na pytania podczas dyskusji próbowała między innymi odpowiedzieć prof. Eliena Poliszczuk, przedstawiając sy-

tuację w swoim kraju jako metaforę wilka, który odgryza człowiekowi rękę, ten musi się z tym pogodzić, a potem z nim koegzystować. Było to niezwykle emocjonalne wystąpienie. Spotkało się z bardzo żywym przyjęciem, jak zresztą pozostałe wystąpienia, nie tylko gości z Ukrainy, ale też polskich uczestników Konferencji.

Drugi dzień Konferencji otworzyła debata pt. *Współczesne oblicza wojny*, którą poprowadziła Iwona Szablewska - dyrektor Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Zielonej Górze. W charakterze panelistów wystąpili goście z Ukrainy: prof. Eliena Poliszczuk (Państwowy Uniwersytet w Żytomierzu) i prof. Nikołaj Brovko (Narodowa Akademia Muzyczna Ukrainy, Kijów) oraz z Polski: dr Rafał Kopeć (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), dr Tomasz Klin (Uniwersytet Wrocławski) i dr Piotr Pochyły (Uniwersytet Zielonogórski). Dyskusja koncentrowała się na trzech aspektach: 1)konflikt na Ukrainie a współczesna wojna hybrydowa; 2)rosnące zagrożenie terroryzmem w Europie; 3)reakcja świata na działania tzw. Państwa Islamskiego.

Próbując zdefiniować wojnę hybrydową, prof. Brovko odniósł się do konfliktu na Ukrainie. Pojęcie wojny hybrydowej pojawiło się w obliczu braku zrozumienia tego co stało się na Ukrainie. Najważniejszym w tym konflikcie wydaje się być aspekt informacyjny. Zdaniem Profesora Brovko konflikt na Ukrainie, czy też konflikt w Syrii, zmierzają w stronę zimnej wojny z lat 60. i groźby zastosowania arsenału nuklearnego. Z kolei dr Kopeć odniósł się do pojęcia wojny hybrydowej w ujęciu polemologicznym, zastanawiając się czy uzasadnione jest tworzenie kolejnego nowego bytu. Cechą wyróżniającą konflikt na Ukrainie miałyby być regularne używanie przez Rosję wojsk bez oznaczeń państwowych. Ponadto Doktor Kopeć zwrócił się z pytaniem do gości z Ukrainy, jakie jest ich zdanie na temat zachowania broni nuklearnej na Ukrainie? Prof. Brovko stwierdził, że rezygnacja przez państwo ukraińskie z broni nuklearnej utrudnia obronę przed Rosją. Prof. Poliszczuk dodała natomiast, że przez długi czas, to ukraińscy specjaliści obsługiwali rosyjską broń nuklearną. Poza tym na Ukrainie miały pojawić się pociski typu „Tulipan” z elementami nuklearnymi.

Dr Klin natomiast rozważał kwestię braku broni nuklearnej na Ukrainie oraz wpływ tej kwestii na utratę bądź nie, Krymu. Ponadto, jak podkreślił, atak na Ukrainę nastąpił w momencie jej wewnętrznego osłabienia. Nadzieją na zmianę tej sytuacji są problemy gospodarcze Rosji (sankcje), ale jest to nadzieja niepewna, ponieważ jeśli Rosjanie zjednoczą się w obrębie rządu i prezydenta, mogą ją uratować. Wśród swojego społeczeństwa władze Rosji przedstawiają kraj jako ofiarę sankcji europejskich. Na koniec debaty głos zabrał dr Pochyły, który zauważył, że odcięcie państw posowieckich od najnowszej broni, to pewnego rodzaju zabezpieczenie ze strony Zachodu. Ponadto należy pamiętać, że nie każdy, kto występuje przeciwko władzy jest terrorystą, a każdy uśpiony konflikt można obudzić. Podsumowując, debatę zdominował problem Ukrainy, natomiast pozostałe aspekty zostały poruszone tylko częściowo. Konflikt ten uważany jest przez gości z Ukrainy za wojnę cywilizacyjną, ponieważ walka toczy się o strefy wpływu gospodarczego. Związane jest to z wyczerpywaniem się na świecie zasobów ropy (której zostało na 25 lat) i gazu (wyczerpie się za 40 lat) oraz ocieplaniem się klimatu. Poza tym są oni wdzięczni Polsce za wsparcie w dążeniu Ukrainy do demokracji. Polska jest dla Ukrainy wzorem, jak odzyskać utraconą wolność. Szczególnie ważne jest hasło „Za naszą i waszą wolność”.

Po debacie trwały obrady w sekcjach.

Sekcja literaturoznawcza wpisana w plan zielonogórskiej konferencji zaowocowała w tematy z pogranicza beletrystyki i reportażu. Temat wojny i pokoju podejmowała niejedna dziedzina nauki. Literaturoznawstwo jest jednak jednym z najdonioślejszych dowodów na ogrom literackiej pracy nad przepracowaniem zjawisk zorientowanych wokół topiki wojennej. Reportaże Wojciecha Jagielskiego, proza Piotra Guzego i Sylwii Hutnik, rozważania nad problematyką korespondencji wojennej, to tylko niektóre tematy, nad którymi obradowano w tym konferencyjnym aspekcie badawczym. Jak się potwierdziło, konstruowane fabuły niosą ze sobą, wyjątkowe w kontekście badań historiozoficznych i geograficznych, spostrzeżenia i dyskursy. Literatura wo-

jenna, która łączy perspektywę dziennikarską, historyczną i stricte literacką umożliwia ogląd o znacznie silniejszym ilorazie estetycznym, a przez to samo jest kopalnią oryginalnych konstrukcji narracyjnych. Refleksja nad poetyką „wojenną” natomiast może śmiało wejść w interakcje badawcze z pozostałymi, faktograficznymi źródłami jako poznawczo interesujący, uzupełniający i pojemny korelat znaczeń.

Sekcja politologiczna w pierwszej części skupiła się na zagadnieniach współczesnej geopolityki. Temat ten zdominował obrady, ponieważ przedstawione referaty poruszały przede wszystkim problem pojmowania współczesnej geopolityki, jak i jej zadania w obecnej sytuacji politycznej. Poza tym nie zabrakło odwołań do strony teoretycznej zagadnienia. W części popołudniowej referenci, zarówno w swoich wywodach jak i w dyskusji, skupili się na różnych podejściach do wojny. Pomiędzy rozważaniami o postawach polityków wobec wojny i odniesień do niedawnych zamachów we Francji, pojawiły się również rozważania na temat przyszłej, ewentualnej trzeciej wojny światowej oraz niezbyt często poruszany wątek wojny pogodowej. W bezpośredniej dyskusji jednak na plan pierwszy wysunął się problem terroryzmu i ewentualnej przyszłości Europy po francuskiej tragedii.

W sekcji filozoficznej referenci dyskutowali nie tylko o poglądach wybranych myślicieli takich jak Albert Schweitzer, Leszek Kołakowski, Piotr Kropotkin i Michał Bakunin, ale także o metafizycznych, metodologiczno-heurystycznych i historyczno-filozoficznych aspektach wojny i pokoju.

Ostatnią sekcją była sekcja: *Wojna w kulturze popularnej*. Interesujące były tutaj rozważania między innymi o wizualnych praktykach wojny w modernizmie i postmodernizmie, o obrazach wojny i bitew w sztuce. Następnie dyskutowano o możliwości kodeksów etycznych w zastosowaniu do robotów bojowych, różnych typach gier komputerowych będących ściśle powiązanych z tematyką wojenną, o kontekstach kulturowych posługiwania się bronią, o relacjach ludzkie ciało - narzędzie wojenne. A także o potrzebach współczesnego człowieka w obliczu postępującej technicyzacji i cyfryzacji.

Organizatorzy i uczestnicy tego spotkania jednomyślnie stwierdzili, że konferencja nt. *Wojna/pokój - humanistyka wobec wyzwań współczesności* powinna być konferencją cykliczną i odbywać się co 2 lata.

Anna Droś, Ewa Świątek, Natalia Wojcieszak

„Kultura nie tylko literacka”, czyli interdyscyplinarne refleksje na temat myśli Jana Pawła II

W dniach 4-5 listopada 2015 r. w Auli Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się konferencja naukowa *Kultura nie tylko literacka. W kręgu myśli Karola Wojtyły - Jana Pawła II*, którą Honorowym Patronatem objął Rektor UZ prof. zw. dr. hab. inż. Tadeusz Kuczyński. Głównymi organizatorkami konferencji były dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ, dr hab. Anastazja Seul oraz mgr Elżbieta Gazdecka z Zakładu Teorii Literatury i Krytyki Literackiej. Konferencja miała charakter interdyscyplinarny, a wygłoszone referaty oscyływały m.in. wokół tematów językoznawczych, historycznoliterackich, medycznych, etycznych czy współczesnych mediów.

Konferencja rozpoczęła się 4 listopada, a więc w dniu imienin Karola Wojtyły. Pierwszą sesję, która przybliżyła nam postać i myśl Jana Pawła II, otworzyła swoim referatem prof. dr hab. Mirosława Oładkowska-Kuflowa z lubelskiego KUL. Prelegentka przybliżyła słuchaczom młodsze lata Karola Wojtyły oraz wskazała na szczególną rolę postaci Brata Alberta w jego życiu. Drugi referat, wygłoszony przez dr hab. Ewę Krawiecką z UAM w Poznaniu, traktował o memach internetowych, w których postać Jana Pawła II potraktowana jest jako stale ewoluujący element współczesnej komunikacji. Przedstawicielka Uniwersytetu Zielonogórskiego, dr hab. Ewa Kobytecka, zamknęła tę część obrad, mówiąc o uniwersalnym charakterze myśli Jana Pawła II o człowieku i wychowaniu. Po interesującej dyskusji i krótkiej przerwie kawowej głos zabrano dr hab. Anną Koźłowską z Uniwersytetu Kardynała Stanisława Wyszyńskiego w Warszawie, która przedstawiła rękopis *Wigilii wielkanocnej 1966* udowadniając, że jej autor to nie tylko twórca natchniony, ale również intelektualista oraz że utwór cechuje jedność natchnień i znaczeń. Kolejny referat wygłosiła lic. Anna Napłocha z Uniwersytetu Zielonogórskiego, mówiąca o obrazach miłości, czyli funkcjonowaniu pojęć eros, agape i philia w wybranych utworach Karola Wojtyły, m.in. *Przed sklepem jubilera* i *Miłość i odpowiedzialność*. Jako kolejna wystąpiła dr Izabela Rutkowska (UZ), która omówiła leksem ‘miłosierdzie’ w encyklice Jana Pawła II *Dives in misericordia*. Ostatnią prelegentką była dr Sylwia Zydek z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, prezentująca list do rodzin *Gratissimasane* Jana Pawła II jako wciąż aktualne wezwanie. Po przerwie obja-

PROF. DR HAB. MIROSŁAWA OŁADKOWSKA-KUFLOWA (KUL, LUBLIN)

DR HAB. EWA KRAWIECKA (UAM, POZNAŃ)

OD LEWEJ: LIC. ANNA NAPŁOCHA (UZ), DR HAB. JOANNA SZARLEJ (ATH, BIELSKO-BIAŁA)

OD LEWEJ: DR JOANNA GORZELANA (UZ), DR HAB. ANASTAZJA SEUL (UZ), DR EMANUELA BEDNARCZYK-STEFANIAK (PWT, WROCŁAW)

DR HAB. DOROTA HECK, PROF. UWR

dowej głos zabrały dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ oraz mgr Elżbieta Gazdecka, które zwróciły uwagę na oddziaływanie postaci Jana Pawła II na mieszkańców Irlandii (również Polaków) oraz wskazały motywowane tym wydarzeniem fragmenty tekstów literackich.

Równie ciekawy referat przedstawiła doktorantka UZ, mgr Katarzyna Krysińska. Autorka porównała *Pieśń o Bogu ukrytym* Karola Wojtyły i *Postać w bieli* Czesława Sobkowiaka, zwracając szczególną uwagę na funkcje ciszy i światła jako środków wyrażania sacrum. Dr hab. Dariusz Konrad Sikorski, prof. Uniwersytetu Gdańskiego, wygłosił referat pt. „*Jasność boli głębiej*” - szkic o kulturze miłostki według Karola Wojtyły i Józefa Tischnera na wybranych tekstach. Jako ostatnia w tym dniu obrad głos zabrała dr Emanuela Bednarczyk-Stefaniak z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, która mówiła o różnych sposobach prezentacji przeżyć wewnętrznych głównego bohatera na przykładzie dwóch wersji dramatu *Brat naszego Boga* Karola Wojtyły. Bardzo burzliwa i wielowątkowa dyskusja zakończyła pierwszy dzień konferencji. Oczekiwanie na kolejne wystąpienia umiliła uroczysta kolacja w Palmiarni UZ połączona z pokazem filmowym.

W drugim dniu obrad jako pierwsza wystąpiła dr hab. Jolanta Szarlej z Akademii Techniczno-Humanistycznej w Białymstoku, która wprowadziła słuchaczy w biblijne podstawy personalizmu Jana Pawła II, zaskakując przy tym wszystkich umiejętnością odczytywania pisma hebrajskiego. Pierwszą część zamknął referat lek. med. mgr. Pawła Jaranowskiego z Uniwersytetu Przyrodniczego Jana Pawła II w Krakowie, który przebywa na Uniwersytecie Zielonogórskim w ramach Programu MOST. Doktorant zaprezentował słuchaczom myśl Jana Pawła II jako odpowiedź na pytania filozoficzne medycyny. Dyskusja skoncentrowała się w głównej mierze na rozważaniach związanych z etyką lekarską i niegodziwymi celami medycyny. Po przerwie kawowej głos zabrała dr hab. Dorota Hec, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, przedstawiająca Jana Pawła II jako Papieża polonistów. Druga w kolejności przemawiała dr hab. Anastazja Seul (UZ), która mówiła o antropologiczno-kulturowym wymiarze wypowiedzi Jana Pawła II na temat sportu i kultury fizycznej. Kolejny referat, wygłoszony przez mgr Barbarę Klimek z UZ, prezentował biograficzną książkę albumową *Jan Paweł II. Dowody świętości* i miał na celu odpowiedzieć na pytanie: czy gazeta „Fakt” sprostaa zadaniu, tworząc tekst kultury o człowieku, który jest czołową postacią sfery sacrum? Towarzysząca wystąpieniu prezentacja multimedialna pobudziła słuchaczy do dyskusji na temat stosowności wydawania publikacji o Janie Pawle II przez gazety plotkarskie. Na zakończenie głos zabrał mgr Rafał Brasse (UZ), opisując język poetyckich obrazów na przykładzie wierszy *Pieśń o Bogu ukrytym* Karola Wojtyły i *Po raz pierwszy modlitwa* Tadeusza Gajcego.

Słowa podsumowujące konferencję wygłosiła dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ, która podziękowała prelegentom i słuchaczom za udział w przedsięwzięciu oraz bardzo interesujące referaty. Zaznaczyła również chęć stworzenia przez organizatorów cyklicznej konferencji, której tematem głównym byłaby postać Jana Pawła II.

Barbara Klimek
foto. Barbara Klimek

Migracje wczoraj i dziś - spotkanie z profesorem Beatą Halicką

24 listopada 2015 r. w auli Biblioteki Uniwersyteckiej odbyło się spotkanie z profesorem Beatą Halicką z Polsko-Niemieckiego Instytutu Badawczego Collegium Polonicum w Słubicach, która wygłosiła wykład pt. *Przymusowe migracje wczoraj i dziś. Problemy badawcze a wyzwania współczesności*. Kulturoznawczyni jest profesorem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, profesorem gościnnym uniwersytetów w Calgary i Chicago oraz wykładowczynią w Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Jej zainteresowania badawcze dotyczą m.in. migracji i nacjonalizmów w XX-wiecznej Europie, stosunków polsko-niemieckich, tożsamości na pograniczach oraz polskich i niemieckich polityk oraz kultur pamięci.

Prelegentka odwiedziła Uniwersytet Zielonogórski na zaproszenie Pracowni Badań nad Literaturą Regionalną, działającej przy Zakładzie Teorii Literatury i Krytyki Literackiej Instytutu Filologii Polskiej UZ. Wprowadzenie do wykładu wygłosiła kierowniczka Pracowni, profesor Małgorzata Mikołajczak.

Wykład został poświęcony przede wszystkim problematyce przymusowych migracji Polaków i Niemców, do których doszło na skutek przesunięcia granic państwowych Polski i Niemiec po II wojnie światowej. Profesor Halicka omówiła społeczne, polityczne i kulturowe efekty niemal całkowitej wymiany ludności na terenie Nadodrza, czyli w przygranicznym pasie położonym wzdłuż Odry i Nysy Łużyckiej. Istotne jest, że badaczka nie korzysta ani z polskiej metanarracji, epatującej obrazem heroicznego osadnika-pioniera, ani też z niemieckiego dyskursu wypędzonych. Zamiast tego pokazuje zachodnie polskie pogranicze jako przestrzeń spotkania kultur, ale też antagonizmów, ukazując egzystencjalne doświadczenie migrantów w otoczeniu zmieniającego się krajobrazu kulturowego - dekonstruowanego i konstruowanego niemalże zupełnie na nowo.

FOT. Z WYDZIAŁU.

FOT. Z WYDZIAŁU.

Materiałem, którym posłużyła się Halicka w swojej pracy badawczej, były przede wszystkim wspomnienia i pamiętniki osób, które w latach 1945-1948 przebywali w ziemiach przyłączonych do Polski - głównie Niemców, Rosjan i Polaków. Te ostatnie relacje są szczególnie ciekawe ze względu na dobór tekstów - kulturoznawczynie wybrała takie narracje pamiętnikarskie, które ze względów propagandowych nie zostały dopuszczone do druku w PRL. Dzięki jej pracy archiwalnej (prowadzonej m.in. w Instytucie Zachodnim w Poznaniu) możemy zapoznać się z tymi fragmentami przesiedleńczych historii, które przed 1989 rokiem miały być usuwane z oficjalnego dyskursu tzw. Ziemi Odzyskanych.

Nadodrza nazywa Halicka „polskim Dzikim Zachodem”, odwołując się do popularnej już w połowie lat czterdziestych XX wieku westernowej metafory, używanej w literaturze, publicystyce i pamiętnikarstwie na określenie pograżonych w powojennym chaosie Ziemi Zachodnich. Plaga szabrowników i rabusiów; napady, grabieże i gwałty; brutalne zachowanie żołnierzy Armii Czerwonej; trudne, często przymusowe życie pod jednym dachem z niemieckimi rodzinami; zrujnowane grunty miast i leżące odłogiem pola, a do tego, co istotne, brak stabilizacji i poczucie tymczasowości na nowych ziemiach - wszystko to sprawiało, że życie w pierwszych latach po przesiedleniu rzeczywiście przypominały Dzikie Zachód.

Nie oznacza to jednak, że wszyscy osadnicy dzielili się na tych straukmatyzowanych i tych, którzy na nowych terytoriach szukali przede wszystkim łatwego zysku. Halicka dokonała próby typologii ludności napływowej. Obok migrantów, którzy w strachu „siedzieli na walizkach” oraz szabrownikach, korzystających z porzuconego mienia niemieckiego, badaczka wymienia również społeczników, zapalonych pionierów tzw. Ziemi Odzyskanych. To oni w niemałym stopniu przyczynili się do „oswojenia” Nadodrza i uczynienia z tego terenu miejsca dogodnego do rozpoczęcia życia na nowo.

W wykładzie poruszono wiele kwestii, które zostały rozwinięte w ciekawej dyskusji, prowadzonej po prelekcji. Jednak niektóre aspekty - z powodu ograniczeń czasowych - musiały niestety zostać jedynie zaszyfrowane. Zainteresowanych warto odesłać do książki Halickiej *Polski Dzikie Zachód. Przymusowe migracje i kulturowe osvajanie Nadodrza 1945-1948*, która ukazała się w tym roku nakładem krakowskiego Towarzystwa Wydawców i Autorów prac Naukowych Universitas. Przy okazji należy wspomnieć, że autorka przygotowuje obecnie zbiór pamiętników polskich osadników *Mój dom nad Odrą*, dzięki któremu czytelnik będzie mógł zapoznać się z materiałem źródłowym, na którym opierała się praca nad *Polskim Dzikim Zachodem...* Obie publikacje ukazały się już w wersji niemieckojęzycznej (pod tytułami *Polens Wilder Westen* oraz *Mein Haus an der Oder*).

Kamila Gieba

Konferencji Wokół idei doradztwa filozoficznego

„Dzień dobry, czy wie Pani czym jest coaching? Nie? A doradztwo filozoficzne? Czy spotkała się Pani w ogóle z takim terminem?”. Spośród 60 osób tylko 20 proc. Zielonogórczan potrafiło udzielić odpowiedzi na te pytania. Tymczasem, jak się okazuje, temat rozwoju osobistego jest jak najbardziej aktualny.

W dniach 26-28 listopada w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Opolskiego odbyła się pierwsza Ogólnopolska Konferencja Naukowa pod tytułem *Wokół idei doradztwa filo-*

FOT. Z WYDZIAŁU.

zoficznego. Reprezentacja naszej uczelni miała możliwość wzięcia udziału w cyklu wykładów, które były poświęcone tematyce wspierania rozwoju osobistego oraz wybranym problemom filozofii w jej zapoznanym praktycznym wymiarze. Wśród prelegentów znalazła się między innymi dr Barbara Czardybon - *spiritus movens* funkcjonującego od tego roku akademickiego przy Instytucie Filozofii na Uniwersytecie Zielonogórskim kierunku studiów *coaching i doradztwo filozoficzne* (<https://www.facebook.com/Coaching-i-Doradztwo-Filozoficzne-UZ-1639508523004182/?fref=ts>). Doktor Czardybon wygłosiła pierwszy odczyt drugiego dnia trwania obrad. Swoją bezpośredni wkład w przebieg opolskiego wydarzenia miały również studentki pierwszego roku wspomnianego kierunku. Piszące te słowa wygłosiły odczyt zatytułowany *Coaching - nowy wymiar edukacji*. Celem referatu było przyjrzenie się perspektywom coachingu jako nowego kierunku studiów, a także - co nas szczególnie interesuje - naszej przyszłej profesji.

Uczestnictwo w części wykładowej konferencji w Opolu dawało również możliwość wystąpienia wystąpienia Tomasa Femiaka, który dzień później dodatko-

FOT. Z WYDZIAŁU.

FOT. Z WYDZIAŁU.

wo przeprowadził autorskie warsztaty. Wykład dotyczący „uobecniania siebie” ściśle odnosił się do fenomenu „uświadomionego mówienia”. Biorąc udział w ćwiczeniu proponowanym przez właściciela Filozoficznej Akademii Rozwoju Osobistego EGO EIMI, przekonaliśmy się, że „uświadomione mówienie” nie należy do łatwych praktyk. Polega ono na wypowiedzeniu kilku zdań oraz zlokalizowaniu własnej uwagi. Szybko można zauważyć, że w zależności od tego, na czym skupiona jest uwaga, ton głosu ulega zmianie: jeśli uwaga jest zorientowana do wewnątrz, wówczas wypowiedź jest „pełna esencji”, bardziej szczerza, przepiętna emocjami. Ćwiczenie „uświadomionego mówienia” pozwala uwrażliwić jednostkę na dostrzeżenie w sobie prawdy oraz na spontaniczne za prawdą tą podążanie.

Wiele z tego, co robimy na co dzień, jest przez nas wykonywane w sposób mechaniczny, bez głębszego namysłu, bez sięgnięcia do naszego świata wewnętrznego. Ćwiczenia, w których wzięliśmy udział, miały na celu - mówiąc po platońsku - „wyzwolenie się z kajdan” oraz wyjście z tak zwanego Zombilandu (autorem tego pojęcia jest prof. Grzegorz Francuz - jeden z organizatorów konferencji). Każdy uczestnik warsztatów prowadzonych przez Femiaka miał możliwość spojrzenia w głąb siebie, przeprowadzenia swobodnego dialogu z sobą samym. Trzeci dzień konferencji był więc pełen wyzwań.

Człowiek żyjący w XXI wieku zapomniał - jak się wydaje - jak to jest być sobą, a także jak żyć autentycznie. W trakcie trwania warsztatów mówiliśmy o sobie w trzeciej osobie liczby pojedynczej, co nie było aż tak łatwe, jak się nam wydawało, że będzie. Wymagało to od nas przezwyciężenia pewnych norm oraz założeń, które sami formułujemy. Był to jednak ważny krok ku lepszemu zrozumieniu siebie, a co za tym idzie - również drugiego człowieka. Taka mowa - mowa dziecka - jest mową esencjonalną, a jako taka jest pozbawiona fałszu. Uczestnicy warsztatów mieli okazję uświadomić sobie wartość działania wyływającego z esencji ich wewnętrznego świata.

Cykl wykładów zamykało wystąpienie dr Agnieszki Woszczyk, reprezentującej Instytut Filozofii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. To właśnie z jej inicjatywy w 2012 r. uruchomiono pierwsze w naszym kraju studia z zakresu doradztwa filozoficznego i coachingu. Doktor Woszczyk jest więc osobą posiadającą istotny wkład w rozwój coachingu jako dyscypliny akademickiej. Podczas konferencji wystąpiło ponadto wielu badaczy filozofii oraz specjalistów-praktyków z interesującymi referatami, w których zaprezentowali oryginalne podejście do zagadnień związanych z pracą rozwojową w obszarze coachingu oraz doradztwa filozoficznego. Udział w wykładach był dla nas niepowtarzalną szansą na wzbogacenie naszej wiedzy oraz poznanie tych, którzy mają bezpośredni wkład w rozwój wspomnianych dyscyplin w Polsce.

Możemy dodać, że emocjami, z jakimi opuszczaliśmy Opole, były radość i spokój; czułyśmy również wdzięczność za możliwość pracy nad sobą pod okiem specjalistów. Uczestnictwo w konferencji było dla nas wydarzeniem niezwykłym, wręcz przełomowym. Uświadomienie, którego sens wyżej zarysowałyśmy, stanowi pierwszy etap zmiany. A czy coaching nie jest właśnie zmianą złych nawyków na lepsze?

Paulina (Pela) Jarzqb
Marta A. Głodek

Gala konkursu poetycki Zielona Góra wierszem

4 grudnia 2015 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim odbyła się uroczysta gala wręczenia nagród laureatom regionalnego konkursu poetyckiego *Zielona Góra wierszem*. Projekt zrealizowało Koło Naukowe Doktorantów Literaturoznawców UZ ze środków przekazanych przez Klub Radnych Zielona Razem. Konkurs skierowany był do uczniów klas IV-VI zielonogórskich szkół podstawowych i miał na celu wzbudzić w uczniach refleksję nad ich miejscem zamieszkania oraz zintegrować społeczność międzyszkolną podczas gali wręczenia nagród. W konkursie udział wzięło 21 dzieci (19 dziewcząt i 2 chłopców) z dwóch zielonogórskich szkół - SP nr 7 oraz ZE nr 1, które do konkursu zgłosiły cztery nauczycielki: Marta Tomczyk i Anna Sepiół (ZE nr 1) oraz Anna Fornalewicz i Magdalena Jamróg (SP nr 7).

Przed ogłoszeniem wyników prowadząca przedstawiła uczniom krótki wiersz, składający się z fragmentów prac nadesłanych na konkurs, który dopełniała prezentacja multimedialna ze zdjęciami miejsc, występujących w wierszach najczęściej: Teatr Lubuski, Filharmonię Zielonogórską, Uniwersytet Zielonogórski, Planetarium Wenus, Centrum Przyrodnicze, Bibliotekę Wojewódzką im. C.K. Norwida, Ogród Botaniczny, Stadion Falubazu, Centrum Rekreacyjno-Sportowe z boiskiem Stelmetu, jak również pijalnię czekolady Heban oraz galerię handlową Focus Mall. Dzieci z radością rozpoznawały w nim wersy swoich utworów.

Przy ocenach wierszy komisja konkursowa (Mirostawa Szott, Barbara Klimek, Katarzyna Meller) brała pod uwagę: zgodność pracy z tematem konkursu, poprawność językową, bogactwo językowe, oryginalność oraz ogólną estetykę pracy. Jury postanowiło nagrodzić 6 osób. Miejsca na podium zdominował ZE nr 1. Pierwsze miejsce zajęła Emilia Kucharska z klasy 5c za wiersz *Moje miasto*, drugie miejsce zajęła Iga Inforowicz z klasy 6b wierszem białym *Moje magiczne miasto*,

— ZDJEŃCE GRUPOWE: FOT. ADAM DEREŃ.

— ORGANIZATORZY: FOT. ADAM DEREŃ.

a trzecie **Marcel Marcinkiewicz** z klasy 5b pracą pt. *Zielona Góra*. Uczniowie otrzymali książki i gry edukacyjne. Przyznano również trzy wyróżnienia w postaci nagród książkowych, które powędrowały na ręce uczniów z SP nr 7: **Anny Mundry** z klasy 5c (*Mieszkam w Zielonej Górze*), **Gabrieli Dylewskiej** z klasy 4a (*Wiersz o Zielonej Górze*) oraz **Martyny**

Mazurkiewicz z klasa 5c (*Moja Zielona Góra*). Autorzy wyróżnionych prac odczytali je zgromadzonym na sali słuchaczom. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali dyplomy i zakładki do książek. Po pamiątkowych zdjęciach zgromadzeni goście zostali zaproszeni na mniej oficjalną część uroczystości, czyli poczęstunek w Palmiarni UZ, gdzie mogliśmy zaobserwować temperamenty naszych małych poetów.

Przedsięwzięcie należy uznać za jak najbardziej udane, choć ubolewamy nad faktem, że tylko dwie szkoły wyraziły chęć udziału w konkursie. Mamy nadzieję, że uda nam się zorganizować jeszcze dwa etapy regionalnego konkursu poetyckiego - dla uczniów gimnazjów i szkół średnich oraz dla seniorów.

Barbara Klimek

Wszyscy uczestnicy:

SP nr 7

Opiekun: Anna Fornalewicz
1) Gabriela Dylewska
2) Jagoda Uberman
3) Wiktoria Kalińska

Opiekun: Magdalena Jamróg

1) Anna Mundry
2) Iga Dyka
3) Karolina Mikielska
4) Martyna Mazurkiewicz
5) Mateusz Wojciechowski
6) Natalia Chumas

ZE nr 1

Opiekun: Marta Tomczyk
1) Aleksandra Węcłewska
2) Dagmara Ziarkowska
3) Emilia Kucharska
4) Marcel Marcinkiewicz
5) Marta Korszun
6) Sandra Szymańska

Opiekun: Anna Sepiót

1) Gabriela Pietrzak
2) Iga Inforowicz
3) Julia Świątek
4) Martyna Turzańska
5) Natalia Huba
6) Sandra Palka

Konkurs retoryczny dla studentów prawa

Po raz pierwszy na Uniwersytecie Zielonogórskim odbył się konkurs retoryczny dla studentów prawa. 8 grudnia 2015 r. w auli przy al. Wojska Polskiego studenci I roku wygłosili konkursowe mowy.

Do konkursu przystąpiło 11 śmiałków, którzy rozprawiali w obrębie trzech tematów do wyboru

- _ Co jest lepsze: trudna prawda czy humanitarne milczenie?
- _ Czy pochwała jest pożyteczniejsza niż kara?
- _ Najściślejsze stosowanie prawa jest nieprawością czy gwarantem ładu społecznego?

W jury zasiadły - dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ, dr Magdalena Jurewicz-Nowak, dr Irmina Kotlarska, dr Iwona Pałucka-Czerniak, dr Dorota Szagun oraz dr Iwona Żuraszek-Ryś. Uczestnicy byli oceniani według kilku kryteriów - zgodność z tematem, poprawność językowa, jakość argumentacji, umiejętność stosowania chwytów retorycznych oraz sposób prezentacji.

Dla studentów I roku prawa był to dobry sprawdzian krasomówczy. Jak powiedziała prof. Magdalena Hawrysz - *Przy-*

świecały nam dwa cele: po pierwsze, stworzyć okazję studentom, żeby mogli zaprezentować szerokiemu gronu swoje talenty i zdobyte na zajęciach umiejętności, po drugie, stworzyć forum, na którym będą mogli zdobyć pierwsze szlify w zakresie wystąpień publicznych. Śmiałkowie oprócz przezwyciężenia stresu musieli się również zmierzyć z ograniczeniem czasowym, ponieważ przygotowane przez nich wystąpienia nie mogły być krótsze niż 7 i nie dłuższe niż 12 minut.

Pierwsze miejsce zdobył **Rafał Graczyk**, drugie **Katarzyna Luś**, a trzecie **Sebastian Wojtania**. Na laureatów czekały nagrody rzeczowe, natomiast wszyscy uczestnicy otrzymają bardzo dobrą ocenę końcową z przedmiotu retoryka z erystyką. Studenci wzięli jednak udział w konkursie nie tylko ze względu na nagrody - *Chciałem spróbować swoich*

sił, aby przetępać pierwsze lody odnośnie wystąpień publicznych, co na pewno przyda mi się w przyszłości - mówi jeden z uczestników.

Organizatorem konkursu retorycznego był Zakład Historii i Pragmatyki Języka Polskiego, a patronat sprawował Wydział Prawa i Administracji.

Martyna Pietrzyk

Pani Urszuli Wawrzyn-Stachowicz

wyrazi głębokiego współczucia z powodu śmierci Taty

składa

dyrekcja oraz pracownicy Instytutu Neofilologii

WYDZIAŁ INFORMATYKI, ELEKTROTECHNIKI I AUTOMATYKI

_Lumel Day

2 grudnia 2015 r. na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki odbyło się spotkanie z firmą LUMEL S.A. pod nazwą „Lumel Day”, zorganizowane przez władze dziekańskie WIEA oraz Instytut Metrologii, Elektroniki i Informatyki. W spotkaniu uczestniczyli studenci i pracownicy uczelni, a także zaproszeni goście, w tym m.in. byli wieloletnimi pracownicy firmy Lumel.

Firma Lumel funkcjonuje w Zielonej Górze od 1953 r. Dzisiejszy LUMEL S.A jest członkiem grupy Rishabh-LUMEL-Shanti i czołowym europejskim producentem aparatury pomiarowej i urządzeń automatyki przemysłowej oraz jednym z największych polskich producentów precyzyjnych odlewów ciśnieniowych.

Zorganizowanie spotkania „Lumel Day” było związane z owocnie rozwijającą się w ostatnim okresie współpracą UZ z firmą Lumel. W ramach tej współpracy, m.in. w marcu br., zostało utworzone na WIEA Studenckie Koło Naukowe Cyfrowej Techniki Pomiarowej, 16 studentów odbyło praktyki wakacyjne w Lumelu, zostały zrealizowane dwie prace dyplomowe w firmie Lumel.

Przed spotkaniem „Lumel Day” została zorganizowana w budynku WIEA wystawa produktów firmy Lumel.

Spotkanie rozpoczął prodziekan ds. rozwoju, prof. Marcin Mrugański, który zaznaczył jak ważna jest dla naszego Wydziału współpraca z firmami i podkreślił, że firma Lumel jest kolejną, a zarazem jedną z największych firmą z regionu lubuskiego, która podejmuje lub zacieśnia współpracę z Wydziałem.

Dalszą część spotkania poprowadziła Izabela Ciesielska-Turomsza - kierownik Działu Promocji i Marketingu LUMEL S.A.

Zgodnie ze scenariuszem spotkania głos zabral dyrektor Instytutu Metrologii, Elektroniki i Informatyki, prof. Ryszard Rybski, który w swoim wystąpieniu naszkicował historię współpracy firmy Lumel i Wydziału. Zwrócił m.in. uwagę, że początki tej współpracy mają długą historię i sięgają początków powstania Wydziału Elektrycznego w 1967 r. Już wówczas utworzono na kierunku *elektrotechnika* specjalność *miernictwo elektryczne* przede wszystkim z myślą o kształceniu inżynierów na potrzeby tej firmy. Przez kolejne kil-

PRACOWNICY FIRMY LUMEL Z PRZEDSTAWICIELAMI WYDZIAŁU

kadziesiąt lat prowadzono, z różną intensywnością, współpracę w zakresie prac badawczo-rozwojowych i dydaktyki. Dzisiaj obaj partnerzy: Lumel - nowoczesna firma o zasięgu globalnym i Wydział - kształtujący studentów na atrakcyjnych kierunkach odpowiadających dokładnie profilowi i zapotrzebowaniu firmy, wracają ponownie do ścisłej współpracy.

W następnej kolejności odbyły się cztery prelekcje pracowników firmy Lumel dotyczące działalności firmy. W pierwszej prelekcji pt. *Odkryj Lumel - globalną firmę z ponad 60-letnim doświadczeniem* prezes Zarządu LUMEL S.A. - Dinesh Musalekar przedstawił profil działalności firmy z uwzględnieniem jej oddziałów, które firma posiada w Zielonej Górze i poza granicami kraju. Prezes nakreślił również kierunki rozwoju firmy - do głównych zadań w tym zakresie należy budowa nowej siedziby dla zakładu elektroniki. Prezes podkreślił, że jednym z kierunków rozwoju jest współpraca z UZ w zakresie realizacji projektów naukowo-badawczych.

Jako kolejny wystąpił kierownik Działu R&D - Dariusz Tront, który w referacie pt. *Współczesne technologie elektroniczne i metody projektowania urządzeń automatyki* przedstawił potencjał technologiczny firmy w zakresie produkcji wyrobów elektronicznych, szeroką ofertę aparatury kontrolno-pomiarowej i przykłady aplikacji tej aparatury oraz charakterystykę narzędzi programowych stosowanych w firmie do projektowania wyrobów i zarządzania produkcją.

W następnej prelekcji pt. *Od projektu do wdrożenia - innowacyjne technologie w odlewnictwie ciśnieniowym*, kierownik Działu Technicznego Przygotowania Produkcji LUMEL S.A. - Łukasz Kremens, przedstawił metody projektowania form i narzędzi oraz technologie produkcji odlewów wysokociśnieniowych z aluminium.

Ostatnia prelekcja była wygłoszona przez Paulinę Blicharską - koordynator ds. zarządzania personelem Lumel S.A. W wystąpieniu pt. *Oferta Lumelu dla studentów zo-*

_PREZES FIRMY LUMEL, KIEROWNIK DZIAŁU PROMOCJI ORAZ LAUREACI KONKURSU WIEDZY O LUMELU

_PREZENTACJA OFERTY LUMELU DLA STUDENTÓW

stała przedstawiona oferta i wymagania firmy w zakresie praktyk studenckich, płatnych staży, prac dyplomowych i zatrudnienia.

W końcowej części spotkania został rozstrzygnięty konkurs wiedzy o Lumelu, który był adresowany do studentów. Konkurs polegał na udzieleniu pisemnych odpowiedzi na pytania, które zostały zamieszczone na profilu facebookowym firmy Lumel na 7 dni przed spotkaniem. Spośród zgłoszonych przez studentów odpowiedzi, prezes firmy, Dinesh Musalekar wylosował 5 laureatów - którzy otrzymali upominki firmowe.

Leszek Furmankiewicz

Firma MetaPack otwiera nowoczesne laboratorium na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki Uniwersytetu Zielonogórskiego

10 grudnia 2015 r. firma MetaPack, zielonogórski dostawca rozwiązań do zarządzania procesem wysyłki dla wiodących przedsiębiorstw handlowych z branży

E-Commerce, otworzyła na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki nowoczesne laboratorium Systemów Informatyki Biznesowej. Warto podkreślić, iż założyciele firmy MetaPack Poland są absolwentami Uniwersytetu Zielonogórskiego, a blisko 90 proc. całej kadry MetaPack również zdobywało wiedzę na zielonogórskiej uczelni.

Firma MetaPack Poland zawsze brała czynny udział w różnych przedsięwzięciach organizowanych przez Uniwersytet, jednak w październiku 2014 r. współpraca się zacieśniła i nabrała tempa. Efektem współpracy jest MetaPack IT Academy - globalny program edukacyjny skierowany do studentów, dla których świat informatyki i najnowszych technologii pozostaje wciąż nieodkryty, nieodgadniony, świat, który jest pełen wyzwań i nowych możliwości. MetaPack IT Academy to cykl połączonych ze sobą wykładów i warsztatów, prowadzonych przez doświadczonych specjalistów MetaPack, których tematyka skupia się na technologiach .NET i wykorzystaniu ich w firmie MetaPack. Podczas zajęć poruszone zostały tematy:

- _ Programista, technologie, eCommerce;
- _ Planowanie i realizacja zadań w zespole Scrum (TFS 2013/VS2013);
- _ Budowa i testowanie aplikacji na platformie ASP.NET MVC;
- _ Developer wybiera się do SPA.

W zajęciach uczestniczyło ok. 30 studentów, którzy zainspirowani przez specjalistów MetaPack, chcieli kontynuować dalszą naukę. W odpowiedzi na oczekiwania ambitnych i żądnych wiedzy studentów zorganizowano MetaPack Summer Academy - 4-tygodniowy program stażowy, podczas którego stażyci nauczali się 12 wzorców projektowych, poznali pracę w zespole developerskim w MetaPack, zobaczyli jak funkcjonuje „od środka” organizacja międzynarodowa.

Firma MetaPack Poland jest też partnerem uruchomionego na Wydziale Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki UZ od października 2015 r. praktycznego kierunku studiów *biznes elektroniczny*, na którym aktualnie studiuje prawie 50 studentów.

Tak dobry odbiór MetaPack IT Academy był kolejnym impulsem do rozwoju współpracy z Uniwersytetem, czego efektem jest otwarcie nowoczesnego Laboratorium Systemów Informatyki Biznesowej pod patronatem firmy MetaPack Poland, dzięki któremu studenci kierunków *biznes elektroniczny* i *informatyka* zdobędą praktyczny poziom wiedzy i umiejętności, które później będą mogli wyko-

FOT. KAZIMIERZ ADAMCZEWSKI

rzystać, jako przyszła kadra pracownicza branży IT. Dzięki udostępnieniu na komputerach w laboratorium aplikacji systemu MetaPack, studenci dodatkowo będą mieli szansę zapoznać się z oprogramowaniem wytwarzanym przez zielonogórską firmę.

Marcin Mrugański

Seminaria naukowe Instytutu Inżynierii Elektrycznej - rok akademicki 2015/2016 semestr zimowy

13-11-2015 - mgr inż. Szymon Wermiński - Zdecentralizowany system zarządzania popytem do przesuwania obciążeń szczytowych oraz poprawy stabilności dynamicznej systemu elektroenergetycznego

11-12-2015 - dr inż. Jacek Rusiński - Właściwości szeregowo-równoległego układu sprężania źródeł rozproszonych z siecią elektroenergetyczną

15-01-2016 - dr inż. Grzegorz Łabiak - Hierarchiczna współbieżna maszyna stanowa jako system tranzycyjny

29-01-2016 - mgr inż. Zbigniew Sadowski - Wpływ zaburzeń elektromagnetycznych na transmisję danych przez sieć elektroenergetyczną (PLC)

Seminaria prowadzi: prof. dr hab. inż. Grzegorz Benysek
Miejsce i czas: sala 414 A, budynek A-2, godzina 9.00

WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

CID 2015

**Colourings, Independence and Domination
16th WORKSHOP ON GRAPH THEORY
September 20-25, 2015, Szklarska Poręba, POLAND**

W dniach 20-25 września 2015 r. w Szklarskiej Porębie odbyła się konferencja **CID 2015 Colourings, Independence and Domination**, będąca kontynuacją serii międzynarodowych warsztatów matematycznych. Było to już szesnaste spotkanie specjalistów z teorii grafów od 1993 r.

Konferencję zorganizowali pracownicy Zakładu Matematyki Dyskretnej i Informatyki Teoretycznej Wydziału Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ. Na podkre-

Wygłosili oni następujące referaty plenarne:

- _ Wayne Goddard (Clemson University, USA) *How to Color a Graph with 2 Colors (or even less)*;
- _ Gyula O.H. Katona (Hungarian Academy of Sciences, Węgry) *Largest families of sets, under conditions defined by a given poset*;
- _ Marián Klešč (Technical University in Košice, Słowacja) *The crossing numbers of several graph products*;
- _ Zbigniew Lonc (Politechnika Warszawska, Polska) *Harmonious and achromatic colorings of graphs and hypergraphs*;
- _ Vadim V. Lozin (University of Warwick, Wielka Brytania) *Cliques, Coloring and Satisfiability: from structure to algorithms*;
- _ Ingo Schiermeyer (Technische Universität Bergakademie Freiberg, Niemcy) *Colouring graphs without long induced paths*;
- _ Zsolt Tuza (Hungarian Academy of Sciences & University of Pannonia, Węgry) *Graph decompositions into induced subgraphs*.

FOT. Z WYDZIAŁU

ślenie zasługuje międzynarodowy charakter konferencji. Mieliśmy zaszczyt gościć wielu naukowców z Polski, ale także z takich krajów jak: Irak, Iran, Izrael, Hiszpania, Meksyk, Niemcy, RPA, Słowacja, Słowenia, Tajlandia, Turcja, USA, Wielka Brytania i Węgry. Cieszy również fakt, że po raz kolejny liczną grupę uczestników stanowili młodzi naukowcy. Tradycyjnie już, wszyscy doktoranci, którzy wygłosili referaty, otrzymali certyfikaty aktywne uczestnictwa w warsztatach. Łącznie w konferencji wzięło udział prawie 80 osób, w tym zaproszeni przez przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego konferencji, prof. Mieczysława Borowieckiego, wybitni naukowcy z dziedziny teorii grafów.

Oprócz wymienionych wykładów plenarnych, wygłoszony został, przez najlepszych specjalistów z tej dziedziny, cykl wykładów o dominowaniu w grafach:

- _ Sandi Klavžar (University of Ljubljana & University of Maribor, Słowenia) *Recent developments on the domination game*;
- _ Michael Henning (University of Johannesburg, RPA) *The 3/5-Conjecture for the Domination Game played on Trees*;
- _ Douglas Rall (Furman University, USA) *Total dominating sequences in graphs*;
- _ Boštjan Brešar (University of Maribor, Słowenia) *Dominating and covering sequences in graphs and hypergraphs*.

FOT. Z WYDZIAŁU

W sumie na konferencji wygłoszonych zostało 65 referatów. Zaprezentowane wyniki naukowe, po przejściu procesu recenzji, zostaną opublikowane w specjalnym numerze czasopisma *Discussiones Mathematicae Graph Theory*, wydawanego przez Uniwersytet Zielonogórski.

W trakcie konferencji nie zabrakło okazji do wymiany pomysłów i nawiązywania nowych kontaktów. Chwilą wytchnienia od intensywnej pracy była wycieczka w góry. Mamy nadzieję, że podobnie jak w latach ubiegłych warsztaty zaowocują wieloma wspólnymi publikacjami. Więcej informacji na temat tej oraz poprzednich konferencji z cyklu CID można znaleźć na stronie internetowej <http://www.cid.uz.zgora.pl/2015/>.

Anna Fiedorowicz
Elżbieta Sidorowicz

Relacja z pierwszej Szkoły Modelowania Matematycznego

23 października 2015 r. na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ zakończyła się pierwsza edycja Szkoły Modelowania Matematycznego obejmująca praktyczne warsztaty organizowane przez Ośrodek Zastosowań Matematyki i Informatyki dla studentów WMIE.

Celem szkoły było pokazanie rosnącej roli matematyki w procesie modelowania i rozwiązywania współczesnych, rzeczywistych problemów pojawiających się w różnych aspektach życia gospodarczego, jak energetyka, budownictwo, bankowość i finanse czy produkcja inteligentnych systemów transportowych. Wszyscy uczestnicy warsztatów (28 studentów z kierunków *inżynieria danych*, *matematyka* oraz *informatyka i ekonometria*) zostali podzieleni na 4 grupy, z których każda, pod kierownictwem opiekuna

– jak regulować popyt na energię elektryczną poprzez losowe modelowanie pracy urządzeń elektrycznych (Instytut Inżynierii Elektrycznej UZ).

Praca w zespołach nad postawionymi problemami trwała 4 dni. Ostatniego dnia szkoły odbyła się uroczysta prezentacja studenckich rozwiązań połączona z ich analizą oraz komentarzem ze strony przedstawicieli przemysłu. Aktywny udział w zajęciach pozwolił studentom zobaczyć jak w praktyce można zastosować metody i narzędzia matematyczne oraz jak wyglądają kolejne etapy realizacji projektów - od postawienia problemu, poprzez proces jego modelowania, aż do prezentacji rozwiązania. Bardzo istotnym doświadczeniem była praca grupowa i wynikająca z tego nauka planowania oraz podziału obowiązków i zadań pośród wszystkich członków studenckiego zespołu.

Organizatorzy, oprócz intensywnej pracy nad problemami, zapewнили uczestnikom moc dodatkowych wrażeń. Mieli oni możliwość wysłuchania cyklu wykładów:

– *Transport elektryczny - wyzwania czy możliwości*, dr hab. Robert Smoleński, WIEA, Instytut Inżynierii Elektrycznej,

– *Mathematical modeling and simulation of complex fluids for industrial applications*, dr Dariusz Niedziela, Instytut Matematyki Przemysłowej w Kaiserslautern (Niemcy).

Obaj prelegenci są cenionymi naukowcami, którzy w swoich badaniach naukowych oraz realizowanych projektach przemysłowych wykorzystują z sukcesami metody i narzędzia modelowania matematycznego. Dodatkową atrakcją był bankiet zorganizowany w Winnym Dworcu w Górzycowicach. Tak oryginalnie zaplanowana kolacja gwarantowała przyjemne spędzenie wieczoru, ale też dała możliwość nawiązania bliższych znajomości i kontaktów oraz wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami szkoły.

(instruktora reprezentującego przemysł), pracowała nad innym problemem. W tegorocznej edycji studenci zastanawiali się:

- jak optymalnie modelować wzrost pianek poliuretanowych w dowolnej domenie (Instytut ITWM Kaiserslautern, Niemcy),
- jak szacować ryzyko operacyjne banku (firma Crisil Global Research&Analytics),
- jak identyfikować czas dojazdu i pracy maszyny rolniczej oraz jak obliczać pole powierzchni uprawnej na podstawie danych z systemu GPS (firma Hertz Systems Ltd.),

Udział w Szkole Modelowania Matematycznego dla każdego uczestnika stanowił doskonałe uzupełnienie studenckiej edukacji na naszym Wydziale. Zdobyta w ten sposób wiedza i doświadczenie z pewnością zapoczątkują w przyszłości. Mam nadzieję, że będzie to również impuls do rozwoju zastosowań matematyki na UZ, jak również do nawiązywania ściślejszej współpracy z firmami i instytucjami z Zielonej Góry i okolic.

Maciej Niedziela

FOT. Z WYDZIAŁU

WYDZIAŁ MECHANICZNY

„Nasi studenci na „Internationaler Brückenbau Wettbewerb 2015”

W dniach 19-20 listopada 2015 r. studenci - członkowie Akademickiego Związku Motorowego z opiekunem, Zdzistawem Wałęgą, gościli w Brandenburgische Technische Universität (BTU) Cottbus-Senftenberg (Niemcy), biorąc udział w międzynarodowym konkursie „Internationaler Brückenbau Wettbewerb 2015”, II Międzynarodowych Dniach Inżynierii oraz warsztatach poświęconych realizowanemu przez AZM wspólnie z kolegami z Niemiec projektowi „Eco Shell maraton Londyn 2017”.

W konkursie organizowanym przez BTU oraz Shanghai Second Polytechnic University (Chiny) rywalizowały 43 zespoły z Polski, Niemiec, Czech oraz Chin, prezentując zaprojektowane i wykonane przez siebie wcześniej mosty. Każdy z zespołów miał do dyspozycji 250 patyczków do lodów, 20 metrów sznurka oraz klej do drewna. Mosty należało zaprojektować w określonych przedziałach wymiarowych tak, aby wytrzymały jak największe obciążenie przyłożone w określonym punkcie, jednocześnie ograniczając do minimum wagę konstrukcji. Oceniany był wygląd, masa oraz nośność mostu.

Konstrukcje naszych studentów, reprezentujących w tej imprezie Uniwersytet Zielonogórski po raz pierwszy, weszły do ścisłego finału i zajęły w nich 6 i 7 miejsce - najlepsze spośród zespołów z Polski.

Wyjazd członków AZM możliwy był dzięki wsparciu finansowemu udzielonemu przez Klub Radnych Zielona Razem 2020.

„Ambitny projekt studentów Akademickiego Związku Motorowego

Shell Eco-marathon to wyścig, który co roku gromadzi na starcie około 300 energooszczędnych, ekologicznych pojazdów zaprojektowanych i wykonanych przez studentów z całego świata. Do tego elitarnego grona postanowili dołączyć nasi studenci - członkowie Akademickiego Związku Motorowego.

Realizację ambitnego projektu pn. „Shell Eco-maraton Londyn 2017” rozpoczęli już w maju br. wyjazdem na Shell Eco-marathon 2015 do Rotterdamu (Holandia). Mieli tam okazję zobaczyć imprezę na żywo, podpatrzeć prezentowane konstrukcje pojazdów oraz nawiązać kontakty z kolegami z innych krajów. Wzięli również udział w towarzyszących wyścigowi warsztatach poświęconych najnowszemu trendom w budowie energooszczędnych pojazdów ekologicznych.

Kolejnym krokiem było nawiązanie ścisłej współpracy ze studentami Brandenburgische Technische Universität Cottbus-Senftenberg, którzy uczestniczyli w maratonie już pięciokrotnie, raz zdobywając pierwsze miejsce w kategorii pojazdów elektrycznych. W listopadzie br. członkowie AZM wzięli udział w warsztatach zorganizowanych przez BTU poświęconych maratonowi, prezentując wstępne założenia projektowe swojego pojazdu.

Obecnie trwają prace nad szczegółowym projektem pojazdu. Dotychczasowa realizacja projektu była możliwa dzięki wsparciu finansowemu Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Miasta Zielona Góra. Poszukiwani są również dalsi sponsorzy, co jest warunkiem koniecznym do osiągnięcia sukcesu.

„ZAKŁAD INŻYNIERII BIOMEDYCZNEJ

„Inauguracja Roku Akademickiego 2015/2016 na kierunku inżynieria biomedyczna

28 października 2015 r. odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego 2015/2016 na kierunku *inżynieria biomedyczna*. Dziekan Wydziału Mechanicznego, dr hab. inż. Sta-

womir Kłos, prof. UZ oraz pracownicy Zakładu Inżynierii Biomedycznej serdecznie powitali liczne grono nowo przyjętych studentów. Prof. dr hab. inż. Elżbieta Krasicka-Cydzik, założycielka kierunku *inżynieria biomedyczna* na Uniwersytecie Zielonogórskim rozpoczęła swoje przemówienie od przypomnienia wielu dobrych wiadomości z minionych lat akademickich. Pani Profesor mówiła o misji jaką wypełnia inżynieria biomedyczna wobec społeczeństwa, z której wynikają sukcesy naszych studentów i pracowników Zakładu. Prof. dr hab. inż. Romuald Będziński, podkreślił szerokie możliwości zatrudnienia dla absolwentów inżynierii biomedycznej w kraju i zagranicą. Następnie nadeszła podniosła chwila wręczenia indeksów studentom I roku przez dziekana Wydziału Mechanicznego. Na zakończenie Pan Dziekan dodał, że życie studenckie to nie tylko nauka, ale także aktywne uczestnictwo w życiu akademickim. Nowo przyjętym studentom gratulujemy oraz życzymy wielu sukcesów poprzez realizację swoich pasji!

Monika Ratajczak

Nagroda Prezydenta Miasta Zielona Góra dla prof. dr hab. inż. Elżbiety Krasickiej-Cydzik

28 października 2015 r. podczas posiedzenia Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego Prezydent Miasta Zielona Góra, Janusz Kubicki, wręczył ufundowane przez siebie nagrody profesorom, którzy w tym roku otrzymali nominacje profesorskie z rąk prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Od stycznia do października br. było ich dwunastu. Jedną z uhonorowanych nagrodą została Kierownik Zakładu Inżynierii Biomedycznej, prof. dr hab. inż. Elżbieta Krasicka-Cydzik. Serdecznie gratulujemy!

XIX Konferencja Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej

Krajowa Konferencja Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej jest ogólnokrajowym, cyklicznym wydarzeniem

naukowym, zainicjowanym przez Komitet Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN, które odbywa się co 2 lata, nieprzerwanie od 1976 r. Ma ona istotny wpływ na integrację środowiska naukowego oraz rozwój tej dyscypliny w Polsce. Tegoroczna Konferencja odbyła się w Instytucie Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej im. Macieja Natęcza PAN w Warszawie w dniach 14-16 października 2015 r. Pracownicy Zakładu Inżynierii Biomedycznej UZ zaprezentowali badania w formie trzech prezentacji oraz jednej pracy posterowej. Podkreślić należy, że w trakcie spotkania wręczono nagrody laureatom konkursu Polskiego Towarzystwa Inżynierii Biomedycznej na najlepszą pracę magisterską z inżynierii biomedycznej w roku 2013 i 2014. Jedną z nagrodzonych osób była mgr inż. Monika Ratajczak, która została wyróżniona za pracę pt. *Badania właściwości mechanicznych rdzenia kręgowego w stanie jednoosiowego rozciągania obronioną w roku 2013*. Laureatce serdecznie gratulujemy!

Zebrań Sekcji Biomechaniki oraz Sekcji Metod Obliczeniowych i Optymalizacji Komitetu Mechaniki PAN

14 listopada 2015 r. w Instytucie Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie odbyło się zebranie Sekcji Biomechaniki oraz Sekcji Metod Obliczeniowych i Optymalizacji Komitetu Mechaniki. W spotkaniu czynny udział wzięli pracownicy Zakładu Inżynierii Biomedycznej UZ, wygłaszając następujące referaty: prof. dr hab. inż. Romuald Będziński *Wybrane problemy badawcze biomechaniki inżynierskiej* oraz dr inż. Agnieszka Kaczmarek-Pawelska *Warstwy hybrydowe w osteointegracji*. Oba wystąpienia spotkały się z ogromnym zainteresowaniem i zaowocowały ciekawymi dyskusjami.

The 22nd Winter International Scientific Conference on „Achievements in Mechanical and Materials Engineering”

W dniach 6-9 grudnia 2015 r. w Zakopanem odbyła się XXII Zimowa Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Achievements in Mechanical and Materials”. Konferencja jest regularnym spotkaniem naukowców z całego świata, pracujących nad zagadnieniami z różnych obszarów inżynierii materiałowej oraz mechanicznej. W tegorocznym spotkaniu udział wzięła dr inż. Agnieszka Kaczmarek-Pawelska, wygłaszając referat pt. *Functionalized nanotubular oxide layer on Ti6Al4V as a regulator and biosensor of bone tissue remodeling*. Autorka referatu otrzymała jednocześnie nagrodę „Brazowej Sowy” im. Profesora Jana Adamczyka, World Academy of Materials and Manufacturing Engineering, dla młodego naukowca za pracę doktorską z dyscypliny inżynierii materiałowej.

Agnieszka Mackiewicz

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII

Konferencja Społeczne granice pracy

W dniach 12-13 listopada 2015 r. na Wydziale Pedagogiki, Psychologii i Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyła się druga międzynarodowa konferencja Sekcji Socjologii Pracy Polskiego Towarzystwa Socjologicznego pt. *Społeczne granice pracy*. Tegoroczna edycja konferencji nosiła tytuł „Wymiary pracy nieformalnej we współczesnych społeczeństwach” - „Social boundaries of work. The varieties of informal work in the contemporary societies” (www.socialboundariesofwork.pl). Organizatorami konferencji byli: Sekcja Socjologii Pracy Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, natomiast współorganizatorami Koło Naukowe Socjologów Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielonogórski Oddział Polskiego Towarzystwa Socjologicznego oraz Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Konferencja była współfinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wydarzenie zgromadziło ponad 70 uczestników, reprezentantów m.in. takich krajów jak Polska, Wielka Brytania, Niemcy, Czechy, Turcja, Bułgaria.

Dyskusja w czasie II konferencji skoncentrowana była na problematyce pracy poza formalnym zatrudnieniem we współczesnych społeczeństwach. Pod uwagę wzięte zostały: praca w szarej strefie, praca wykonywana nieodpłatnie (praca reprodukcyjna, wolontariat), a także praca w nietypowych formach zatrudnienia, takich jak umowy cywilnoprawne w Polsce. Wystąpienia konferencyjne podejmowały zarówno wątki teoretyczne jak i praktyczne związane z pracą nieformalną, a także rolę i opinie związków zawodowych i organizacji pracowniczych dotyczące pracy nieformalnej.

Głównymi celami konferencji były próby socjologicznej redefinicji kategorii pracy nieformalnej, jej konsekwencje i warunki oraz wymiary. Uczestnicy przedstawiali swoje wystąpienia w ramach trzech grup tematycznych:

- koncepcje pracy nieformalnej i obszary jej występowania,
- pracownicy nieformalni wobec zróżnicowania i rynku pracy jako wyzwanie dla praktyki społecznej,
- warunki pracy nieformalnej i jej konsekwencje.

Gośćmi specjalnymi pierwszego dnia konferencji byli: **prof. Kazimierz Z. Sowa** (Uniwersytet Jagielloński), który przedstawił referat pt. *Praca, rodzaje, formy, ograniczenia; gospodarka nieformalna, kapitalizm socjalizm*, **prof. Jane Hardy** (University of Hertfordshire), wygłosiła referat pt. *Against pessimism: precarious workers - a dangerous but not separate class* a także **Jarosław Urbański** (KK OZZ Inicjatywa Pracownicza), który wystąpił z referatem pt. *Prekariat a związki zawodowe*.

Zaproszonymi gośćmi w trakcie drugiego dnia konferencji byli: **prof. Katharina Blum** (Freie Universität Berlin), która przedstawiła referat pt. *Informality and Institutions in an East-West-Perspective*, **prof. Klaus Dörre** (Friedrich Schiller University Jena), który wygłosił referat pt. *Discrimi-*

minatory Precarity: Extend, subjective coping practices and social consequences of insecure working and living conditions i **dr Stanisław Cichocki** (Uniwersytet Warszawski), który wystąpił z referatem *Informal work in a post-transition country - some evidence from Poland*.

Uczestnicy konferencji wymienili się doświadczeniami dotyczącymi analizy, pomiaru i definicji pracy nieformalnej, zarówno na gruncie badań polskich, a także badań międzynarodowych. Kolejna edycja konferencji odbędzie się w 2017 roku w Katowicach.

Joanna Róg-Ilnicka

„Zauważenia” doktoranta poczynione na seminarium dedykowanym pamięci Profesora Edwarda Hajduka

„Człowiek nauki w ważnych sprawach
powinien wypowiadać się z własnej potrzeby”
prof. Edward Hajduk

26 listopada 2015 r. odbyło się I Seminarium Metodologiczne dedykowane pamięci Profesora Edwarda Hajduka zorganizowane przez Zakład Metodologii Badań Społecznych Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Seminarium powstało z potrzeby zrodzonej wśród osób - pracowników naukowych UZ - blisko współpracujących

z Profesorem Hajdukiem. Głównym celem seminarium było upamiętnienie dorobku naukowego jednego z twórców zielonogórskiej pedagogiki, zmarłego w marcu bieżącego roku, Profesora Edwarda Hajduka. Problematyka metodologiczno-badawcza została przedstawiona podczas seminarium w kilku zakresach: epistemologicznym, społeczno-kulturowym, historycznym oraz psychologicznym.

Profesor Edward Hajduk związany był z zielonogórskim środowiskiem naukowym pedagogów wiele lat. Był współzałożycielem i wieloletnim kierownikiem Instytutu Pedagogiki Społecznej, Zakładu Pedagogiki Kulturalno-Oświatowej, Zakładu Metodologii Badań Społecznych. Za jego kadencji dziekańskiej powołany został Instytut Socjologii WSP im. T. Kotarbińskiego. Profesor Hajduk współtworzył teoretyczne i merytoryczne podstawy planów i programów

kształcenia studentów na specjalnościach: pedagogika kulturalno-oświatowa (obecnie pedagogika, specjalność animacja kultury), pedagogika w zakresie pracy socjalnej (obecnie praca socjalna) oraz na kierunku socjologia. Z jego inicjatywy Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze w 1989 r. przyjęła imię Tadeusza Kotarbińskiego.

Powitania uczestników seminarium dokonał dziekan Wydziału Pedagogiki, Psychologii i Socjologii, prof. UZ, dr hab. Marek Furmanek. Roli koordynatora i moderatora tego naukowego spotkania podjęła się dr Elżbieta Kołodziejaska.

Program jednodniowego seminarium obejmował obrady przedpołudniowe, w czasie których przedstawione zostały dwa referaty, oraz popołudniowe, podczas których miały miejsce trzy różne prezentacje tematyczne.

Profesor Marek Furmanek powitał zgromadzone gremium w murach uniwersyteckich - zaproszonych gości: rodzinę profesora Hajduka - dr Barbarę Hajduk wraz z synem Damianem Hajdukiem, profesor Marię Jakowicką, dr hab. Grażynę Gajewską, prof. UZ, prof. Zdzisława Wołka, prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą, długoletniego współpracownika Profesora E. Hajduka, prelegentów: dr hab. Ewę Narkiewicz-Niedbalec, dr hab. Tatianę Rongińską, dr hab. Bogdana Idzikowskiego, prof. Dariusza Dolańskiego oraz pozostałych pracowników naukowych i grono studenckie. Dziekan podziękował organizatorom za zaproszenie oraz wyraził nadzieję na kontynuację rozpoczętej tematyki seminarium w kolejnych latach.

Seminarium rozpoczęło się prezentacją myśli Profesora, które opatrywał nagłówkiem „Zauważenia” i spisywał w różnych momentach życia, dość dużo w ostatnich latach. Zebrano się ich przeszło 150. „Zauważenia” uporządkowała według kryterium tematycznego żona Profesora, dr Barbara Hajduk, przy ich prezentacji pomagał jej syn, Damian. Uczestnicy obrad mogli zapoznać się z ostatnimi „Zauważeniami” Profesora, zapisanymi przez Niego na kartkach i zebranymi w formie elektronicznego pliku przez Panią dr Barbarę Hajduk, która wyselekcjonowała i podzieliła je na dziesięć odrębnych grup tematycznych. Wszystkie prezentowane myśli Profesora Hajduka odnosiły się do sposobów postrzegania rzeczywistości przez współczesnego badacza-naukowca z perspektywy paradygmatów epistemologii. Jedne miały charakter bardziej ogólny, drugie były bardziej osobiste, nie zabrakło w nich jednak poczucia humoru, tak charakterystycznego dla Pana Profesora.

Następnie głos zabrał prof. Dariusz Dolański, który przedstawił referat zatytułowany *Potyczki historyka kultury z faktami*. Jako historyk odniósł się do faktów w ujęciu historycznych i metodologicznych paradygmatów postrzegania rzeczywistości. W ciekawy sposób odniósł się do

roli historyka w procesie tworzenia faktów, który niejako „maluje formy dziejowe (...) obraz trzymający się faktów” poddając do przemyślenia uczestnikom seminarium hipotezę: „fakt - wynik naszej aktywności”.

Rozważania na temat metody systemowego opisu pojęć wieloznacznych - pentabazy podjęła po przerwie prof. Tatiana Rogińska, dyrektor Instytutu Psychologii UZ. Profesor Rongińska odniosła się w swoim wystąpieniu do psychologicznych aspektów kreatywnego postrzegania rzeczywistości. Nawiązała do wypowiedzi Profesora Edwarda Hajduka, iż samotność badacza w znaczeniu wyciszenia sprzyja kreatywnemu tworzeniu, gdyż daje przestrzeń do kontemplacji, dla zrozumienia świata zewnętrznego i siebie.

Następny prelegent - prof. Bogdan Idzikowski odniósł się do procesu liberalizacji paradygmatu badań społecznych w aspekcie nowych perspektyw dla badaczy. Przedstawił ewolucję naukowego rozumienia ilościowych i jakościowych badań empirycznych w pedagogice, podkreślając temat łączenia obu podejść, jako element konieczny dla współczesnej praktyki w wybranych przestrzeniach społeczno-kulturowych. Wskazał na szczególną przydatność orientacji jakościowej do badań w pedagogice artystycznej i animacji kultury.

Ostatni z referatów obrad dotyczył rozumienia pojęcia hipotez, jako składników języka i tym samym elementów komunikujących o relacjach jakie zachodzą między składnikami świata pozajęzykowego. O hipotezach i poddawanych sprawdzeniu empirycznemu relacjach między składnikami świata językowego i pozajęzykowego wypowiadała się prof. Ewa Narkiewicz-Niedbalec. Odniosła się do kryteriów definicyjnych hipotez oraz do przykładów niepoprawnego ich formułowania. Pochodziły one z wybranych prac magisterskich, powstałych w Instytutach Socjologii kilku polskich uczelni.

Tematyka poruszona podczas seminarium metodologicznego pozwoliła przybliżyć zgromadzonemu gremium myśli i rozważania Profesora Edwarda Hajduka. Poruszone zagadnienia naukowo-badawcze stanowiły cenne źródło informacji, zwłaszcza dla obecnych w auli studentów i doktorantów.

Organizatorzy seminarium podjęli próbę przedstawienia różnorodnych perspektyw badawczych w naukach społecznych, kontynuując dzieło swojego Mistrza - Profesora Hajduka gdyż „człowiek nauki powinien ustalać, co jest prawdą (...). To jest jego rola zawodowa.” Gratuluję organizatorom niezmiernie ciekawego seminarium. Dziękuję również za zaproszenie do uczestnictwa w tym spotkaniu. Była to dla mnie niezwykle cenna lekcja historii zauważań Profesora Hajduka. Wszystkim Prelegentom wieszuję wystąpień, które z pewnością poszerzyły wiedzę studentów i doktorantów.

Marta Zientek

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

57. Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego pt.: Aktualne zagadnienia polskiego prawa wyborczego, Zielona Góra, 17-19 września 2015 r.

W dniach 17-19 września 2015 r. w Zielonej Górze odbył się 57. Zjazd Katedr Prawa Konstytucyjnego pt. *Aktualne zagadnienia polskiego prawa wyborczego*, zorganizowany przez Katedrę Prawa Konstytucyjnego oraz Katedrę Systemów Ustrojowych i Praw Człowieka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego. Dla środowisk prawniczych było to jedno z najważniejszych wydarzeń w skali kraju, w którym udział wzięło blisko 180 konstytucjonalistów z Polski i zagranicy, a także parlamentarzyści oraz przedstawiciele władz lokalnych. Zjazd został objęty patronatem: JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego, prof. dr. hab. inż. Tadeusza Kuczyńskiego, Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, prof. dr. hab. Andrzeja Rzeplińskiego, I Prezes Sądu Najwyższego, prof. dr. hab. Małgorzaty Gersdorf, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego prof. dr. hab. Romana Hausera, Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, sędziego Wojciecha Hermelińskiego, Prezesa Krajowej Rady Notarialnej Mariusza Białeckiego, Marszałek Województwa Lubuskiego Elżbiety Polak, Prezydenta Miasta Zielonej Góry Janusza Kubickiego oraz Krajowej Rady Komorniczej.

Uroczystego otwarcia 57. Zjazdu dokonał Dziekan Wydziału Prawa i Administracji, kierownik Katedry Prawa Konstytucyjnego, prof. dr. hab. Bogusław Banaszak, który przywitał licznie przybyłych uczestników, wyrażając radość zarówno ze spotkania, jak i możliwości organizacji naukowego spotkania konstytucjonalistów. Należy zaznaczyć, że Profesor podkreślił aktualność i praktyczność poruszanej podczas obrad tematyki. W imieniu całego zielonogórskiego środowiska naukowego uczestników przywitał rektor UZ, prof. Tadeusz Kuczyński. Następnie głos zabrali zaproszeni goście i przedstawiciele władz lokalnych, m. in. marszałek - Elżbieta Polak i prezydent - Janusz Kubicki.

Uczestnikami Zjazdu byli przede wszystkim przedstawiciele nauki prawa konstytucyjnego. Nie zabrakło zastużonych dla konstytucjonalizmu polskiego postaci, m. in. prof. zw. dr. hab. Marii Kruk-Jarosz, prof. dr. hab. Zdzisława Jarosza, prezesa Trybunału Konstytucyjnego prof. dr. hab. Andrzeja Rzeplińskiego oraz I Prezes Sądu Najwyższego - prof. dr. hab. Małgo-

rzaty Gersdorf. Uczestniczyły też osoby, które są zawodowo związane i zainteresowane problematyką dotyczącą prawa wyborczego, afiliowane m.in. przy Rządowym Centrum Legislacji, Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Trybunale Konstytucyjnym, Najwyższej Izbie Kontroli. Na uwagę zasługuje fakt udziału w Zjeździe relatywnie dużej grupy doktorów i doktorantów z licznych środowisk naukowych.

Oprócz zaangażowania organizacyjnego ze strony pracowników Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego, profesorowie i doktorzy naszego Wydziału wzięli udział w 57. Zjeździe Katedr także jako prelegenci. Swoje referaty w trakcie konferencji przedstawili: prof. dr. hab. Bogusław Banaszak pt.: *Perspektywy wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych (JOW) w Polsce*, prof. nadzw. dr. hab. Andrzej Bisztyga pt.: *Zakres kontroli Najwyższej Izby Kontroli wobec organów wyborczych oraz Krajowego Biura Wyborczego*, dr Anna Feja-Paszkiewicz pt.: *Uprawnienia wyborcze obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi w Rzeczypospolitej Polskiej*, dr Nina Leśniak-Niedbalec pt.: *Problemy prawa wyborczego przy zmianach granic gmin*, dr Zbigniew Woźniak pt.: *Rola sądownictwa powszechnego w procesie wyborczym*, dr Michał Zieliński pt.: *Racja bytu głosowania elektronicznego*, dr Izabela Gawłowicz pt.: *Analiza rozsądnej ekwiwalencji treści programów studiów prawniczych w różnych krajach europejskich a "European Credit Transfer System"*, dr Sławomir Maciejewski pt.: *Czy metoda rekursywnego myślenia jest nadal optymalna dla tworzeniu prac dyplomowych i naukowych w dziedzinie prawniczej?*, dr Joanna Osiejewicz pt.: *Kształcenie tłumacza a dostęp do sądu w perspektywie europejskiej*.

W trakcie Zjazdu Katedr tradycyjnie odbyło się Zebranie Polskiego Towarzystwa Prawa Konstytucyjnego, a także Zebranie Kierowników Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego.

Ponadto pierwszego dnia 57. Zjazdu odbyły się posiedzenia komitetów redakcyjnych dwóch czasopism: Przeglądu Sejmowego pod przewodnictwem prof. dr. hab. Andrzeja Szmyta oraz Przeglądu Prawa Konstytucyjnego pod przewodnictwem prof. nadzw. dr. hab. Sabiny Grabowskiej oraz prof. nadzw. Dr. hab. Andrzeja Bisztygi.

Dużym *novum* jest fakt, że publikacja prezentowanych na zjeździe referatów ukazała się jeszcze przed konferencją. Dzięki temu mogła zostać ona przekazana wszystkim uczestnikom w dniu otwarcia, co dało możliwość zapoznania się z pełnymi artykułami referatów już w trakcie Zjazdu. Publikacja z pewnością zajmie szczególne miejsce nie tylko w polskiej literaturze dotyczącej problematyki wyborczej, ale i konstytucyjnej.

Należy podkreślić, że w Zjeździe udział wzięli przedstawiciele z kraju, jak i zagraniczni goście, m.in. prof. dr Eugen Chelaru - dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu w Pitesti, prof. dr Gaetano Dammacco - kierownik Katedry Prawa Wyznaniowego Uniwersytetu w Bari, prof. dr dr h.c. Ioan Ganfalean - dziekan Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu w Alba Iulii, prof. dr Miruna Tudorascu - wicedziekan Wydziału Prawa i Nauk Społecznych Uniwersytetu w Alba Iulii, prof. dr Cristina Hermida de Llano - kierownik Katedry Teorii Prawa Uniwersytetu Króla Juana Carlosa w Madrycie, prof. dr dr h.c. Rainer Arnold Uniwersytet w Regensburgu, prof. dr Bernd Wieser - wicedziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu w Graz.

W ramach 57. Zjazdu odbyły się też panele edukacyjne poruszające problematykę edukacji prawniczej w Polsce i Europie, cieszące się dużym zainteresowaniem uczestników i dające możliwość zapoznania się z najnowszymi trendami badawczymi w edukacji prawniczej.

Duża liczba prelegentów, bogactwo wystąpień i poruszanej tematyki dotyczącej prawa wyborczego determinowały konieczność stworzenia wielu okazji do wymiany poglądów - w ciągu trzech dni Zjazdu, poza głównymi pięcioma sesjami plenarnymi, odbyło się dodatkowo czternaście sesji panelowych, zarówno w języku polskim jak i w języku angielskim. W tym czasie wygłoszonych zostało prawie 40 referatów dotyczących aktualnych zagadnień prawa wyborczego, w tym w szczególności funkcjonowania Państwowej Komisji Wyborczej, zagadnień realizacji czynnego prawa wyborczego, zasad ustroju i prawa wyborczego, powszechności wyborów i ich aspektów ekonomicznych czy problematyki związanej z wyborami samorządowymi. Dodatkowo licznie reprezentowany był panel edukacyjny, cieszący się również sporym zainteresowaniem.

W trakcie sesji zarówno plenarnych, jak i panelowych, uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań i udziału w dyskusji na tematy podczas nich poruszanych.

Zjazd zakończył się 19 września wystąpieniem prof. dr hab. Bogusława Banaszaka, w którym podziękował uczestnikom i gościom za udział w konferencji, a zwłaszcza prelegentom, za wysoki merytoryczny poziom referatów i przeprowadzonych dyskusji. Dziekan podziękował również całemu Komitetowi 57. Zjazdu za zaangażowanie i sprawną organizację konferencji.

Anna Chodorowska

Wydział Prawa i Administracji współorganizatorem 13. Edycji Objazdowego Festiwalu „Watch Docs” Prawa człowieka w filmie

„Watch Docs” jest festiwalem, na którym prezentowane są filmy dokumentalne, a jego specyfika wyraża się

w szczególnej misji, jaką jest promowanie idei ochrony praw jednostki. W dniach 29-30 października 2015 r. w siedzibie Wydziału Mechanicznego odbyła się jego kolejna edycja, współorganizowana przez Zielonogórskie Towarzystwo Edukacyjne „Civilitas” i Katedrę Systemów Ustrojowych i Praw Człowieka WPIA UZ. *Spiritus movens* tego przedsięwzięcia był niewątpliwie prezes ZTE „Civilitas” Dobiesław Barczyński, który od kilkadziesiątu już lat jest nieustrudzonym krzewicielem idei praw człowieka w naszym regionie. Nie można również zapomnieć o wsparciu merytorycznym, jakiego udzielił festiwalowi dr hab. Andrzej Bisztyga, prof. UZ. Festiwal mógł się odbyć dzięki zaangażowaniu Koła Naukowego Praw Człowieka UZ, Zarządu Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego i V Liceum Ogólnokształcącego im. Krzysztofa Kieślowskiego w Zielonej Górze. W ciągu dwóch dni wyświetlono 10 filmów festiwalowych oraz 3 filmy młodzieżowe, które obejrzało łącznie ponad 300 osób. Szczególnie wrażenie na widzach wywarły obrazy pt.: *Alleppo. Notatki z ciemności*, *Dzieci dzwonią* oraz *Czarna księga Majdanu*. Rozstrzygnięty został także Młodzieżowy Konkurs Filmów o Prawach Człowieka, w którym zwyciężył zespół filmowy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektryk” z Nowej Soli.

Zwyczajowo festiwalowym pokazom towarzyszyły dyskusje, warsztaty i wykłady. W tym roku zostały zaprezentowane trzy wykłady, z których dwa wygłosiła dr Justyna Węgrzyn - adiunkt w Katedrze Systemów Ustrojowych i Praw Człowieka WPIA, a jednocześnie opiekun Koła Naukowego Praw Człowieka UZ. Dr Węgrzyn w ramach swoich wykładów poruszyła dwa istotne w kontekście obecnych wydarzeń zagadnienia: wolności poruszania się oraz zakaz dyskryminacji. Oba referaty omawiały warstwę normatywną traktatów z zakresu praw człowieka, a więc precyzyjnie wskazywały jaki jest zakres obowiązków państwa w tych obszarach. Pomiędzy tymi wystąpieniami, miał miejsce wykład niżej podpisanej dr Joanny Markiewicz-Stanny, reprezentującej Katedrę Teorii Prawa WPIA. Tym razem uwaga publiczności została zwrócona na te elementy prawnej ochrony praw człowieka, które w dyskursie medialnym nie są obecne lub jedynie sygnalizowane, jak choćby idea niepodzielności praw jednostki czy też związki pomiędzy wolnością jednostki a jej odpowiedzialnością i obowiązkami wobec społeczeństwa.

Joanna Markiewicz-Stanny

Kolejna konferencja na WPIA - kilka słów o ścisłych związkach nauki z praktyką...

26 listopada ub. r. w auli 205, w siedzibie Rektoratu UZ, odbyła się konferencja pt. *Odpowiedzialność prawna za błąd w sztuce lekarskiej*, która jest już szóstą w kolejności debatą naukową podjętą przez WPIA. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż było to przedsięwzięcie realizowane przy ścisłej współpracy organizacyjnej i merytorycznej z Okręgową Radą Adwokacką w Zielonej Górze. Powodem do dumy organizatorów jest liczba 112 uczestników, z których przeważającą większość stanowili adwokaci, radcy prawni, sędziowie, prokuratorzy, a także lekarze. Mieliśmy także przyjemność gościć aplikantów adwokackich, a także grupę studentów I roku prawa. Tak gremialne uczestnictwo przedstawicieli zawodów

prawniczych w konferencji naukowej jest raczej rzadkością. Natomiast na naszym Uniwersytecie udało się to już po raz drugi, ponieważ kilka dni wcześniej podobną frekwencją cieszyła się konferencja współorganizowana przez WPIA z Okręgową Izbą Radców Prawnych. W tym miejscu wypada wspomnieć o zaangażowaniu w tę ideę Katedry Prawa Karnego i Postępowania Karnego WPIA i jej szefowej, dr hab. Hanny Paluszkiewicz, prof. UZ.

Niewątpliwie do sukcesu obu konferencji przyczynił się program, przewidujący referaty nastawione na szczegó-

ową analizę prawa w działaniu, niezwykle przydatną w codziennej praktyce adwokackiej czy radcowskiej. W przypadku konferencji poświęconej tzw. „błędowi medycznemu” obrady zostały podzielone na trzy sesje obejmujące łącznie 13 referatów. Poruszana problematyka w sposób szczególny dotyczyła środowiska lekarskiego, stąd też organizatorzy poprosili, aby przewodnictwo w pierwszej sesji objął dr Mariusz Paweł Witczak, Prezes Okręgowej Izby Lekarskiej w Zielonej Górze. Pozostałym sesjom przewodniczyli - dr Piotr Mysiak, prodziekan Wydziału Prawa i Administracji, oraz dr hab. Martyna Łaszewska-Hellriegel, prof. UZ, kierownik Katedry Teorii Prawa WPIA UZ. Wśród zaproszonych referentów znaleźli się przedstawiciele nauk prawnych z kilku ośrodków naukowych: SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołeczno-ego (prof. dr hab. Jacek Sobczak, mgr Magdalena Reshef), Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (dr Kinga Bączyk-Rozwadowska, dr Monika Wałachowska, dr Julia Kapelańska-

-Pręgowska), Uniwersytetu Warszawskiego (dr Katarzyna Syroka-Marczewska), Uniwersytetu Medycznego (prof. dr hab. Maciej Szostak) oraz Uniwersytetu Zielonogórskiego (dr Joanna Osiejewicz, dr Zbigniew Woźniak). Jednocześnie część wystąpień została powierzona praktykom mającym bogate doświadczenie w prowadzeniu w sprawach z błędem lekarskim w tle, a były to: r.pr. Ewa Hassa (Biuro Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej), r.pr. Karolina Jankowska-Mazur, adw. Wiesława Kaniuka, adw. Iwona Kwiatkowska. Pozostaje nam wyrazić nadzieję, że opisane przedsięwzięcie przyczyni się do postrzegania WPIA Uniwersytetu Zielonogórskiego nie tylko jako ośrodka na wysokim poziomie akademickim, ale też jako miejsca ścisłej współpracy nauki z praktyką.

Joanna Markiewicz-Stanny

ŚWIATOWY TYDZIEŃ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA UZ

Monika Rutkowska

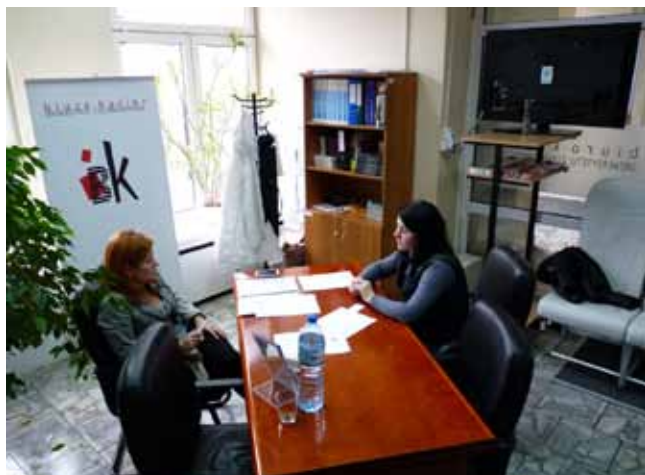
Biuro Karier

Światowy Tydzień Przedsiębiorczości (Global Entrepreneurship Week) to ogólnoświatowa inicjatywa promująca przedsiębiorczość. W Polsce organizowana jest od 2008 r. Ta międzynarodowa kampania ma promować świadomy rozwój, aktywną postawę wobec życia i podejmowanie biznesowych inicjatyw. To również święto tych, którzy nie boją się ryzyka i przełamują bariery.

Wzorem lat ubiegłych, w dniach od 16 do 20 listopada br., Biuro Karier zorganizowało cykl konsultacji z ekspertami z zakresu działalności gospodarczej oraz warsztaty i wykład dla studentów i absolwentów naszej uczelni. Studenci

mieli możliwość zasięgnąć porady jak założyć działalność gospodarczą u specjalistów z Biura Przedsiębiorczości i Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta Zielona Góra. Następnie ekspert z Lubuskiego Funduszu Pożyczkowego działającego przy Agencji Rozwoju Regionalnego podpowiadał jakie należy spełnić warunki, aby ubiegać się o pożyczkę z projektu *Dodaj pieniądze do pomysłu*, który jest skierowany do osób planujących założenie własnej działalności gospodarczej i zainteresowanych wsparciem finansowym właśnie w formie preferencyjnych pożyczek.

Konsultanci z Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w województwie lubuskim przygotowali krót-

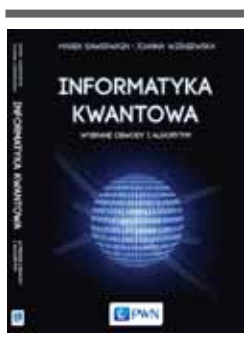

ką prezentację na temat możliwości jakie dają Fundusze Europejskie dla młodych przedsiębiorców. Natomiast ci studenci, którzy nie planują jeszcze zakładania własnej działalności, mogli wziąć udział w bardzo interesującym wykładzie *Wywieranie wpływu, czyli jak profesjonalnie argumentować*, zorganizowanym we współpracy z firmą Provident Polska w ramach projektu *Kultura dzielenia się wiedzą*.

Mamy nadzieję, że Ci wszyscy studenci, którzy odwiedzili nasze Biuro w ramach tej akcji, z sukcesem wejdą w świat biznesu i będą reklamować naszą pomoc wśród swoich kolegów, aby i oni w przyszłym roku skorzystali z naszych konsultacji.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

***Informatyka kwantowa, Wybrane obwody i algorytmy*, Marek Sawerwain, Joanna Wiśniewska
Wydanie: pierwsze
Wydawnictwo Naukowe PWN, 2015, Liczba stron: 350**

Informatyka kwantowa (IK), to nowoczesna i dynamicznie rozwijająca się dyscyplina informatyki, choć nie tylko. IK ma charakter wysoce interdyscyplinarny -- obejmuje nie tylko informatykę, ale również ma-

tematykę oraz fizykę. Niestety, obecnie rozwój IK nie jest tak szybki jak można by oczekiwać - głównie ze względu na możliwości technologiczne - to jednak powstają nowe algorytmy i protokoły wymiany informacji oparte o fundamentalne prawa mechaniki kwantowej.

Pozycja pt. „Informatyka kwantowa: Wybrane obwody i algorytmy”, ma na celu przedstawić podstawowe pojęcia wprowadzające Czytelnika w nietatwe arkany IK (wszakże mowa jest o fizyce kwantowej), a także przybliżyć działanie podstawowych, już dobrze poznanych, obwodów kwantowych realizujących znane algorytmy i protokoły informatyki kwantowej.

Książka zawiera część głównych rozdziałów oraz dwa dodatki. Ze względu na obecny charakter informatyki kwantowej jest to dziedzina jak na razie o bardziej teoretycznym podejściu. Rozdział pierwszy zawiera wprowadzenie dotyczące podstawowych pojęć matematycznych jakie są używane w dalszych rozdziałach książki. W rozdziale drugim przedstawione zostały pojęcia matematyczne odnoszące się bezpośrednio do informatyki kwantowej. Rozdział trzeci oraz czwarty, to przedstawienie podstawowych protokołów, algorytmów oraz obwodów kwantowych, które pokazują zupełnie nowe własności przetwarzania informacji jak np.: protokół teleportacji kwantowej, czy też algorytm faktoryzacji liczby całkowitej, tzw. algorytm Shora oferujący wydajność jaka

nie jest obecnie możliwa do osiągnięcia za pomocą klasycznych metod przetwarzania informacji.

Istotną rolę, szczególnie do początkujących czytelników pełni rozdział piąty, gdzie podano wiele przykładów opisujących najważniejsze zagadnienia informatyki kwantowej, takie jak np.: tworzenie rejestru kwantowego, omówiono także operacje na wektorach i macierzach, bowiem są to podstawowe operacje jakie wykonuje się na rejestrze kwantowym, który może być opisany jako wektor bądź macierz.

Choć nie mamy jeszcze w pełni funkcjonalnych komputerów kwantowych, to możliwa jest ich symulacja (choć rozmiary rejestru kwantowego są znacznie ograniczone) na maszynach klasycznych. Jest to tematyka rozdziału szóstego. Opisano w nim przykładowy symulator obliczeń kwantowych, także zademonstrowano działanie wybranych obecnie poznanych algorytmów kwantowych.

Podsumowując, w książce zostały przedstawione następujące zagadnienia: podstawowe informacje o liczbach zespolonych oraz pojęciach algebry liniowej, wykorzystywanych w opisie obwodów kwantowych, definicja bramek kwantowych oraz wiele przykładowych obwodów kwantowych, opisu podstawowych algorytmów kwantowych oraz protokołu teleportacji kwantowej, wiele praktycznych przykładów tłumaczących podstawowe zagadnienia, jak operacje na stanach kwantowych, pomiar, przykłady stanów splątanych, a także symulacje obliczeń kwantowych jako skrypty dla języka i środowiska Python.

z Wydziału IEiA

___Mirosław Kowalski, Anna Knocińska, Przemysław Frąckowiak (red.), Reintegracja-Edukacja-Adaptacja. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, Gniezno 2015, ss. 323

Problematyka wsparcia osób bezro-

botnych stanowi może szczególnie ważny obszar zainteresowań pedagogiki. Co prawda od dawna jest badany przez socjologów i psychologów, jednakże głównie dotyczą te badania diagnozy stanu i systematyzowania wiedzy o bezrobotnych. Pedagogika w swej istocie dąży do udzielania ludziom realnego wsparcia poprzez poszukiwanie i wskazywanie praktycznych sposobów niesienia pomocy skutecznej. W ten sposób, poprzez swój pragmatyzm może znacząco wesprzeć działania prowadzące do upodmiotowienia ludzi.

Z Wprowadzenia
prof. dra hab. Zdzisława Wotka

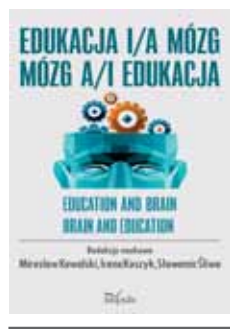
Mirosław Kowalski, Anna Knocińska, Przemysław Frąckowiak (red.), Resocjalizacja - Edukacja - Polityka Społeczna. Współczesne konteksty teorii i praktyki resocjalizacyjnej, Środa Wielkopolska 2014, ss. 222.

Niepokojącym zjawiskiem jest obecnie spadek liczby miejsc pracy dla osób skazanych wewnątrz oraz na zewnątrz jednostek penitencjarnych. Deficyt pracy działa w sposób wysoce

demoralizujący, gdyż więźniowie nie mają czym wypełnić nadmiaru wolnego czasu. Jedno z głównych zadań więzienia to aktualnie zwiększenie zatrudnienia skazanych¹. Jak podkreśla Wiesław Ambrozik „praca jest jedną z płaszczyzn kształtowania więzi osadzonych ze społeczeństwem”. Obok niej autor ten wymienia również naukę i oświatę oraz rozmaite rodzaje i formy zajęć wolnoczasowych, zarówno tych tzw. zorganizowanych i niezorganizowanych. Słusznie jednak zauważa K. Marzec-Holka, że „izolacja więzienna z powodu pojawiających się u skazanych stanów lękowych, nerwicowych i trwałego poczucia zagrożenia, apatii, osamotnienie - utrudnia w znacznym stopniu efektywność procesów socjalizacji”, czyli resocjalizacji. Według W. Ambrozika chodzi zatem o to, aby powstała wskutek uwięzienia próżnia po zerwanych czy ograniczonych więziach społecznych natychmiast wypełnić i to takimi związkami, które będą konkurencyjnymi wobec subkultury więziennej, a zwłaszcza wobec narzuconych przez nią więzi przestępczych”. Temu właśnie celowi - zdaniem W. Ambrozika - służyć ma każda forma działalności resocjalizacyjnej.

Z Wprowadzenia
dr hab. prof. UZ Barbary Toroń-Fórmanek

1 Por. L. Pytka, Pedagogika resocjalizacyjna. Wybrane zagadnienia teoretyczne, diagnostyczne i metodyczne, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2000, s. 56.

Kowalski Mirosław, Koszyk Irena, Śliwa Sławomir, EDUKACJA I/A MÓZG, MÓZG A/I EDUKACJA (EDUCATION AND BRAIN, BRAIN AND EDUCATION), Kraków 2016, ss. 158, ISBN: 978-83-7850-916-5

W ostatnim czasie wzrasta zainteresowanie wśród pedagogów literaturą

zagraniczną i polską dotyczącą neurodydaktyki. Coraz częściej problemy dotyczące metod i form pracy sprzyjających mózgom uczniów w procesie edukacji to tematy szkoleń, seminariów, konferencji i studiów podyplomowych. Jednak w neurodydaktyce pojawia się więcej pytań, niż odpowiedzi. Prezentowana publikacja wpisuje się w klimat odpowiedzi, ale też przez wielu autorów zamieszczonych w niej artykułów stawiane są pytania dotyczące ciekawej i jednocześnie złożonej problematyki dotyczącej „plastyczności” mózgu. Publikacja jest kolejnym głosem, przyczynkiem w dyskusji nad rolą neurodydaktyki i wiedzy o funkcjonowaniu mózgu w pracy z dziećmi i młodzieżą o określonych trudnościach i dysfunkcjach. Ukazuje, jak ta wiedza służy uczniom uzdolnionym, jak pomaga efektywnie pracować, odpowiadać na potrzeby i odkrywać możliwości wszystkich uczących się.

Z Wprowadzenia

z Wydziału PPiS

„Ziemie Odzyskane” po drugiej wojnie światowej, red. Czesław Osękowski, Grzegorz Strauchold, B5, oprawa twarda, s. 186, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2015, ISBN 978-83-7842-200-6

W 2015 roku przypada 70. rocznica przejścia przez Polskę poniemieckich ziem na wschód od Odry i Nysy Łużyckiej. Przez cały ten czas dzieje tzw. Ziem Odzyskanych znajdowały się w zainteresowaniu badaczy, reprezentujących różne dyscypliny naukowe: historię, socjologię, demografię, politologię i ekonomię. Można mówić o poważnym polskim dorobku naukowym, także o charakterze interdyscyplinarnym, opisującym wszystkie obszary życia na tym obszarze. Nie jest on jednorodny i widać wyraźnie lata, w których polityka wewnątrzpolska, ale i międzynarodowa, determinowały sposób interpretacji zjawisk i procesów społecznych oraz szeroko rozumianych przemian z punktu widzenia określonych interesów, które nie zawsze odpowiadały standardom badań naukowych. Sytuacja zdecydowanie na korzyść zmieniła się po 1989 roku w związku z transformacją ustrojową w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, tzw. otwarciem archiwów i zniesieniem cenzury. Dopelnieniem korzystnych trendów w badaniach nad „Ziemiemi Odzyskanymi” i pograniczem polsko-niemieckim stał się także proces integracji europejskiej i przyjęcie Polski do NATO i Unii Europejskiej.

Pojawia się często pytanie: czy jest dziś sens badania dziejów „Ziem Odzyskanych” po 1945 roku jako obszaru, który od 70 lat jest częścią państwa polskiego? Naszym zdaniem tak, ale z uwzględnieniem czasu, zmiany politycznych i ekonomicznych realiów w Europie po 1989 roku oraz dzisiejszej międzynarodowej rzeczywistości. Badania te trzeba także prowadzić z uwzględnieniem polskiego trwania na tych terenach po 1945 roku oraz analizą wykorzystania i niewykorzystania szeroko rozumianego potencjału tzw. Ziem Odzyskanych. Poniemieckie ziemie na wschód od Odry i Nysy Łużyckiej, przejęte przez Polskę w 1945 roku, miały przez kolejne powojenne dziesięciolecia swoją specyfikę, a w niektórych obszarach zachowują ją nadal. Specyfika ta wynikała z jednej strony z wielowiekowej przynależności tego obszaru do Niemiec, z drugiej zaś z tworzenia w tym miejscu szeroko-

ko rozumianej państwowości polskiej od podstaw i następnie utrwalania owej państwowości.

Za najbardziej typowe cechy, świadczące o specyfice nowego pogranicza polsko-niemieckiego, należy uznać stosunki społeczne i niemal całkowitą wymianę ludności, obecne w świadomości nowych mieszkańców przez kolejne dekady poczucie tymczasowości, materialne i duchowe poniemieckie dziedzictwo, dużą liczbę polskich i sowieckich garnizonów wojskowych, stosunki własnościowe w rolnictwie z rozbudowanym sektorem państwowym i spółdzielczym, utrzymywaną aż do 1972 roku tymczasową administrację kościelną. Odmienność pogranicza w stosunku do pozostałej części Polski najbardziej widoczna była przez kilkanaście powojennych lat. Wraz z upływem czasu różnice te zacieśniały się i kształtował szeroko pojmowany jednolity charakter państwa polskiego. Pomimo tego, nadal dostrzega się specyficzne dla terenów nad Odrą i Nysą Łużycką sytuacje w różnych obszarach życia, inne w porównaniu z resztą kraju. Najogólniej rzecz ujmując, są one pokłosiem powojennej odmienności oraz skutków transformacji ustrojowej w Polsce po 1989 roku. Na pograniczu polsko-niemieckim zarabia się dziś na ogół mniej niż w innych regionach Polski, jest wyższe bezrobocie, odmienne preferencje polityczne ludności, stosunkowo bardziej pozytywny stosunek do integracji Polski z Zachodem.

Dobrą okazję do debaty nad wybranymi zagadnieniami „Ziem Odzyskanych” stworzył XIX Powszechny Zjazd Historyków Polskich, który obradował w Szczecinie od 17 do 21 września 2014 roku pod wiodącym hasłem Polska - Bałtyk - Europa. Zasadniczym tematem zjazdu była problematyka morska rozumiana jako spojrzenie przez pryzmat Bałtyku na losy Polski i Europy.

Jedną z sekcji zjazdu obradowała nad problematyką poniemieckich ziem przejętych przez Polskę po 1945 roku, ujętą w następującym sformułowaniu: „Ziemie Odzyskane” w granicach państwa polskiego. Specyfika przemian po 1945 roku. Celem debaty była analiza przemian w poszczególnych regionach tzw. Ziemi Odzyskanych, tj. na Warmii i Mazurach, Pomorzu Gdańskim, Pomorzu Zachodnim, Dolnym Śląsku, Opolszczyźnie i Ziemi Lubuskiej. Podczas obrad, które miały w zasadzie charakter debaty, poszukiwano odpowiedzi na trzy główne pytania: 1. Jaki jest dzisiejszy obraz „Ziem Odzyskanych”? 2. Czy obraz ten jest pokłosiem ich powojennej odmienności i następnie integracji z państwem polskim, a może w latach transformacji po 1989 roku uwidoczniły się na „Ziemiach Odzyskanych” odmienne sytuacje i zdarzenia niż w innych regionach Polski? 3. Czy nadal możemy mówić o specyfice „Ziem Odzyskanych”?

Piotr Kuryło, Stanisław Janik, Technologie wytwarzania i właściwości wybranych materiałów konstrukcyjnych, B5, oprawa miękka, s. 130, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2014, ISBN 978-83-7842-145-0

Problematyka eliminowania przyczyn powstawania wad odlewów jest integralną częścią każdej technologii odlewniczej. Aktualne tendencje w rozwoju odlewnictwa wymagają produkcji odlewów o dużej niezawodności i trwałości eksploatacyjnej. Zwiększone wymagania narzucają konieczność rozszerzenia zakresu badań kontrolnych wykonywanych zarówno

w trakcie produkcji, jak i przy odbiorze odlewów. Kontrola produkcji składa się z kontroli materiałów, kontroli procesu technologicznego i kontroli odlewu [...].

W nowoczesnych systemach wyniki dwóch pierwszych etapów kontroli umożliwiają korektę technologii, która eliminuje nieprawidłowości mogące być przyczynami ewentualnych wad odlewów. Etap trzeci najczęściej obejmuje badania wytrzymałościowe, metalograficzne oraz badania metodami nieniszczącymi [...].

Badanie nieniszczące jest to postępowanie, w wyniku którego uzyskuje się informację stanu powierzchni, dokładności wykonania i odtworzenia wymiarów wykrywania i lokalizacji wad wewnętrznych oraz ocenę stanu struktury metalograficznej, co pozwala na określenie właściwości mechanicznych badanych odlewów.

Piotr Kuryło, Stanisław Janik, Wybrane metody badań nieniszczących w analizie właściwości warstwy wierzchniej, B5, oprawa miękka, s. 116, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2014, ISBN 978-83-7842-146-7

W maszynach, urządzeniach i wielu przedmiotach znajdują się elementy, które mają za zadanie przenosić różnego rodzaju obciążenia mechaniczne, cieplne, chemiczne itp.

W trakcie eksploatacji elementy poddawane obciążeniom o charakterze ciągłym lub udarowym ulegają niszczeniu. W przeważającej liczbie przypadków proces niszczenia rozpoczyna się w warstwie wierzchniej, gdzie poważne uszkodzenia całych elementów mają swój początek w mikropęknięciach lub nieciągłościach warstwy wierzchniej wyrobu. Wady materiałowe warstwy wierzchniej oraz jej nieodpowiednie właściwości mogą powstać na etapie produkcji wyrobu zarówno wskutek złej technologii wytwarzania, jak i podczas jego eksploatacji. Celem badań nieniszczących (NDT, *non-destructive testing*) jest wykrycie wad materiałowych powierzchniowych: rysy, fałdy, pęknięcia, rozwarstwienia itp. oraz wad wewnątrz materiału, takich jak: jamy, porowatość, pęknięcia, wtrącenia itp. Stosowanie badań NDT w przemyśle jest bardzo ważne ze względu na konieczność zapewnienia wysokiej jakości produkowanych wyrobów. Poddawanie badaniu każdego produkowanego przedmiotu lub wrywkowa ich kontrola pozwala uniknąć wadliwych produktów nie spełniających stawianych im wymagań, co może zagrażać życiu lub zdrowiu użytkownika takiego przedmiotu. Wczesne wykrycie wad w produktach pozwala na szybką korektę parametrów procesu technologicznego wytwarzania i wyeliminowanie wad materiałowych.

Piotr Kuryło, Władimir Sieriebriakow, Eksploatacja i remont urządzeń technicznych, B5, oprawa miękka, s. 104, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2014, ISBN 978-83-7842-147-4

Jak powszechnie wiadomo celem re-

alizowanej produkcji w przemyśle maszynowym jest wyrób przemysłowy. Wyrób ten powinien być wykonany zgodnie z PN i może występować w postaci części lub zespołu montażowego.

Ze względu na proces eksploatacji najczęściej wyrób gotowy występuje jako urządzenie techniczne lub maszyna (skrót: UT).

Każde UT powinno być zoptymalizowane pod względem jakości, metod wytwórczych oraz kosztów jego wytworzenia. Ponadto jakości gotowego wyrobu (UT) powinna być zgodna z normą EN-PN powinna być oceniona poprzez podstawowe wskaźniki jakości. Do podstawowych wskaźników zalicza się *funkcjonalność, niezawodność i technologiczność konstrukcji*.

Wskaźniki te są planowane na podstawie wymagań użytkownika w etapie technicznego przygotowania produkcji zgodnie z postępem techniki i nauki. Technologiczność konstrukcji musi być zapewniona głównie przez konstruktora (projektanta) oraz przez technologa opracowującego technologię jego wykonania. Wszystkie wyżej wskazane wskaźniki muszą być wzięte pod uwagę przez producenta (konstruktora, technologa) w technicznym przygotowaniu produkcji, w trakcie realizacji procesu produkcyjnego oraz dotrzymywane przez samego użytkownika w czasie eksploatacji (użytkowania).

Współczesne aspekty bezpieczeństwa państwa, red. Krzysztof Graczyk, Grzegorz Nakielski, Tadeusz Tabacznik, B5, oprawa miękka, s. 212, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2015, ISBN 978-83-7842-167-2

Bezpieczeństwo oznacza poczucie braku zagrożenia, stan psychiczny lub prawny w jednostkach, które dają poczucie pewności, oparcie w drugiej osobie lub sprawnie działającym systemie prawnym; przeciwieństwo zagrożenia.

[...] Celem niniejszej monografii jest przedstawienie wybranych aspektów bezpieczeństwa, które znajdują się w zakresie zainteresowań kadry naukowo-dydaktycznej Wydziału Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Publikację podzielono na trzy części (rozdziały). Treści pierwszego rozdziału odnoszą się do teorii i historii bezpieczeństwa państwa. Przedstawiono w nim bazę podstawowych pojęć dotyczących bezpieczeństwa, a także historyczne ujęcie problemu położenia geopolitycznego Polski oraz związanego z tym jej bezpieczeństwa narodowego. Przybliżono w nim również przykłady zastosowań socjotechniki na bezpieczeństwo jednostek i instytucji.

Kolejny rozdział dotyczy wieloaspektowego wymiaru bezpieczeństwa państwa. Zawarto w nim szeroko rozumiane problemy dotyczące procesu zarządzania kryzysowego, ewakuacji ludności w wybranych przypadkach zagrożeń oraz działania polityki państwa w obszarze zagwarantowania bezpieczeństwa społecznego. Istotnym elementem tego rozdziału jest również zaprezentowanie wybranych problemów dotyczących współpracy administracji samorządowej i terenowej z organami administracji wojskowej i organizacjami pozarządowymi w aspekcie zabezpieczenia bezpieczeństwa publicznego i społecznego. Ujęto w nim także treści dotyczące ważnych dziedzin funkcjonowania społeczeństwa (jednostek), czyli ekonomicznych, ekologicznych i energetycznych problemów mających wpływ na ich bezpieczeństwo.

W ostatnim, trzecim rozdziale skupiono się na problemach zastosowania wybranych systemów informatycznych wspomagających procesy kierowania i zarządzania bezpieczeństwem państwa. Przedstawione systemy są wykorzystywane w głównej mierze w powyższym zakresie przez administrację samorządową i terenową.

Problemy bezpieczeństwa w kontekście istniejących i ciągle pojawiających się nowych zagrożeń będą zawsze stymulowały potrzebę prowadzenia dalszych badań w tym zakresie, co w pełni potwierdzają treści zawarte w niniejszej publikacji.

Aktualne problemy prawa wyborczego, red. Bogusław Banaszak, Andrzej Bisztyga, Anna Feja-Paszkiwicz, oprawa miękka, s. 484, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2015, ISBN 978-83-7842-206-8

Uchwalony w 2011 roku Kodeks wyborczy został już zastosowany we wszystkich rodzajach wyborów, które obejmuje swoją regulacją - w 2011 roku w wyborach parlamentarnych, w 2014 roku w wyborach do

Parlamentu Europejskiego i w wyborach samorządowych oraz w 2015 roku w wyborach prezydenckich. Wkrótce odbędą się wybory parlamentarne.

Praktyczne stosowanie norm Kodeksu wykazało jego zalety, ale także wady. Te ostatnie legły u podstaw przeprowadzonych kilkunastu nowelizacji. Niektóre z nich były obszerne. Do interpretacji regulacji kodeksowych włączyły się od początku ich obowiązywania sądy i to nie tylko przy okazji rozpatrywania protestów wyborczych. Niekiedy ich poglądy stymulowały działania ustawodawcy.

W niniejszej publikacji znajdują się refleksje nie tylko nad rozwiązaniami prawnymi wprowadzonymi przez Kodeks i jego nowelizacje. Autorzy poszczególnych opracowań włączają się także w debatę nad pożądanym kształtem polskiego prawa wyborczego. Nie może w niej również zabraknąć rozważań o charakterze komparatystycznym, które mogą się okazać inspirujące dla polskich prawników i politologów zajmujących się problematyką prawa wyborczego. Problematyka ta - pod wpływem kolejnych wyborów - cieszy się coraz większym zainteresowaniem społecznym i obecna jest z rosnącą intensywnością nie tylko w pracach naukowych, ale również i w szeroko pojętej publicystyce społecznej. Mamy nadzieję, że publikacja, którą oddajemy do rąk Czytelników, wychodzi naprzeciw temu zainteresowaniu.

Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, Jerzy Herberger, Iwona Grzegorzewska, Anna Mróz, Katarzyna Grunt-Mejer, Dorota Niewiedział, Marzanna Farnicka, Urszula Gembara, Człowiek wobec wyzwań i zagrożeń współczesności, Rozwój - rodzina - edukacja, oprawa miękka, s. 224, Oficyna Wydawnicza UZ, Zielona Góra 2015, ISBN 978-83-7842-179-5

Zagarnięta przez globalizację współczesność, z której zdobywa - materialnych i niematerialnych - korzysta jedynie wąska i, jak dodaje Wilhelmina Wosińska, coraz węższa grupa ludzi, dla wielu generuje zagrożenia, ryzyko i trudne do sprośnięcia wyzwania. Owo zagrożenie i ryzyko nasila przyspieszone tempo życia w każdym możliwym wymiarze, a frustrująca konieczność przyswajania wciąż nowych i szybko dezaktualizujących się informacji i kompetencji w równym stopniu doświadczana jest przez społeczeństwa intensywnie rozwijające się, jak i postindustrialne. Współczesność to nade wszystko nieprzewidywalna zmienność, wymywanie różnic kulturowych, ekspansja i poddawanie się siłom globalnego rynku i technologii informacyjnej, a więc przede wszystkim zjawiska zagrażające ludzkiej przeszłości opartej na poczuciu dojrzałości, tradycji i ciągłości. Przywiązanie do tych wartości, a więc do korzeni, które dla Thomasa Friedmana uosabia „biblijne drzewo oliwne”, utrzymuje wśród społeczeństw poczucie grupowej tożsamości, lojalności, zaufania i bezpieczeństwa.

Współczesna globalizacja niesie ze sobą także pomyślność ekonomiczną wielu narodów i ich obywateli, której symbolem jest Lexus, wyznaczający czy określający warunki tej pomyślności - ciągłą, konieczną i dlatego oczekiwaną modernizację, jak też masowość i prywatyzację dające ludziom szansę na dostępność i możliwość posiadania wielu i przez większość pożądaných dóbr. Wysoce aktualnym wyzwaniem jest zatem poszukiwanie i znalezienie korzystnej równowagi między wskazanymi możliwościami i zasobami zglobalizowanego świata a poczuciem tożsamości i integracji z własną nacją, która bezpiecznie „ukorzenia” każdego człowieka, dając poczucie ciągłości, przynależności i trwania. Można zatem sformułować tezę, że pomyślność narodów i obywateli w równym stopniu zależy od ich aktywnego i zarazem partnerskiego uczestnictwa w procesach globalnej ekonomii, jak i utrzymania własnej odrębności i wyjątkowości. Bezrefleksyjne przyzwolenie na jej wymywanie przez globalny, homogenizacyjny system nie przyniesie tylko zysków, a jeśli, to krótkotrwałe i mało znaczące wobec groźby utraty możliwości rozwoju w poczuciu społecznej, kulturowej i terytorialnej wspólnoty.

Utrzymanie tak rozumianej równowagi to dylemat i zarazem wyzwanie dla współczesnych społeczeństw, jak i pojedynczych osób, w percepcji których dzisiejsza rzeczywistość targana jest wieloma zaskakującymi sprzecznościami. Nienotowanemu dotąd cywilizacyjnemu postępowi niejako towarzyszy stale rosnąca liczba patologicznych zjawisk, a wśród nich społecznych stereotypów, konfliktów, konkurencji czy rywalizacji, które wyraźnie osłabiają więzi i jakość relacji międzyludzkich. Ludzie coraz częściej rozwijają się bez poczucia wspólnoty z innymi, otwarcia na kooperację i zespołowe działania. To zatamizowanie i molekularny rozwój, jak podkreśla Janusz Czapiński, jest cechą charakterystyczną współczesnych Polaków. Zasadniczym tego powodem jest przypuszczalnie brak kapitału społecznego, a więc m.in. brak naszej aktywności na rzecz środowiska lokalnego. Przy czym zauważalnej życiowej, indywidualnej zaradności Polaków, jak kontynuuje autor, nie towarzyszy wzrost umiejętności współpracy, a nie uczymy się jej, ponieważ ogólnie nie ufamy innym ludziom, czyniąc wyjątek dla rodziny i ewentualnie znajomych; w zasadzie, nie ufamy także instytucjom. Te, jak też wcześniej wskazane zjawiska, którymi nasycona jest współczesna rzeczywistość, a zwłaszcza osłabienie więzi międzyludzkich mogą wprawdzie zwiększać obszar ludzkiej wolności i uwalniać od obciążających czy uciążliwych kontaktów z innymi, ale równocześnie wymuszają konieczność w pełni samodzielnelnego kreowania własnej biografii, nierząd-

ko bez pomocy i wsparcia z zewnątrz. Taka sytuacja może być inspirująca, a nawet rozwijająca dla nielicznych, wysoce kreatywnych i silnych osobowościowo osób, ale dla wielu oczekujących pomocowych działań staje się niezwykle frustrująca i zagrażająca. Nie są one w stanie czerpać z możliwości, jakie kreuje im współczesna rzeczywistość, nie mogą także sprostać jej wyzwaniom. W konsekwencji zagrożone są społecznym upośledzeniem i wykluczeniem z głównego nurtu życia.

Z Józefem Piłsudskim przez ścianę Cytadeli. Jadwiga Gulińska - przyczynek źródłowy do działalności politycznej socjalistek w Wielkopolsce w początkach XX wieku, oprac. i red. Grażyna Wyder, Zielona Góra 2015, oprawa miękka, s. 156, Oficyna Wydawnicza UZ, ISBN 978-83-7842-187-0

Rozwijający się w początkach XX wieku międzynarodowy ruch socjalistyczny zrodził na terenach będącej pod zaborami Polski wielu od-

danych działaczy wierzących, że będzie on m.in. środkiem do odzyskania niepodległości. W ruch zaangażowały się także kobiety. Przykładem działaczki, która nowej idei poświęciła zdrowie, swój zawodowy rozwój, była Jadwiga Gulińska. Należała do prominentnych działaczek ówczesnego ruchu socjalistycznego w zaborze pruskim, niemniej jej polityczna aktywność nie znalazła szerszego zainteresowania historyków. Marginalnie o działalności J. Gulińskiej wspomnieli Władysław Zieliński w pracy *Polska partia socjalistyczna zaboru pruskiego 1890/1914*. Nie umknęła uwadze Bolesławowi Danilczukowi, który omawiając działalność niemieckiej i polskiej partii socjalistycznej w opracowaniu *Działalność SPD i PPS zaboru pruskiego w Poznańskim w latach 1891-1914*, nie zbagatelizował jej aktywności. Obszerny biogram w *Słowniku biograficznym działaczy polskiego ruchu robotniczego* opublikowała Alicja Pacholczykowa. O podjętych próbach politycznej działalności w Poznaniu zakończonych towarzyskim wykluczeniem i przymusową emigracją wspomniła Grażyna Wyder w artykule opublikowanym w „Studiach Zachodnich”. To zbyt mało, by mogła stać się osobą historycznie rozpoznawalną. W przedstawianym opracowaniu podjęto próbę przypomnienia politycznej działalności Jadwigi Gulińskiej, opierając się na korespondencji, którą prowadziła z wybitnymi działaczami ruchu socjalistycznego tego okresu. Listy, które stanowiły podstawę opracowania, pisała w latach 1900-1905, kiedy to przybyła (wraz z rodziną) do Poznania jako agitatorka Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS). Ukazują one osobę bardzo dobrze zorientowaną w ówczesnej sytuacji partyjnej oraz doskonale wykształconą działaczkę. Bezbłędnie diagnozowała sytuację społeczno-polityczną zaboru pruskiego. Równie dobrze orientowała się w stosunkach panujących w samym Poznaniu, jak i w pozostałych zaborach. Jej aluzyjne, wynikające z potrzeb konspiracyjnych napomknienia osób przywołanych w korespondencji świadczą o szerokich kontaktach partyjnych. Adresatami listów, którym przekazywała swe spostrzeżenia i oceny, byli członkowie zarządu Związku Zagranicznego Socjalistów Polskich (ZZSP) oraz działacze redagujący „Przedświt”.

zebrata Ewa Popitka
Oficyna Wydawnicza

WYBORY 2016

KALENDARZ WYBORCZY

TERMIN	CZYNNOŚCI WYBORCZE	ORGANIZATOR
do 30.11.2015	Powołanie Uczelnianej Komisji Wyborczej (UKW)	Senat
do 13.01.2016	Uchwalenie <i>Regulaminu wyborczego i Kalendarza wyborczego</i>	UKW
do 13.01.2016	Zatwierdzenie <i>Regulaminu wyborczego i Kalendarza wyborczego</i>	Senat
do 20.01.2016	Powołanie Wydziałowych Komisji Wyborczych	Rady Wydziałów
do 20.01.2016	Powołanie Pozawydziałowej Komisji Wyborczej	UKW
do 29.01.2016	Zgłaszanie kandydatów do Kolegium Elektorów spośród pracowników niebędących nauczycielami akademickimi	UKW
15.02.2016	Wybory przedstawicieli do Kolegium Elektorów spośród pracowników niebędących nauczycielami akademickimi	UKW
22.02.2016	Wybory przedstawicieli nauczycieli akademickich do Kolegium Elektorów na wydziałach, w jednostkach pozawydziałowych oraz studentów i doktorantów	Wydziałowe Komisje Wyborcze, Pozawydziałowa Komisja Wyborcza, Studencka Komisja Wyborcza, Doktorancka Komisja Wyborcza
29.02.2016	Posiedzenie Kolegium Elektorów - posiedzenie indykacyjne	UKW
14.03.2016	Wybór Rektora	UKW
do 20.03.2016	Wybory prorektorów	UKW
do 6.04.2016	Wybory wybieralnych członków Rad Wydziałów	Wydziałowe Komisje Wyborcze Studencka Komisja Wyborcza, Doktorancka Komisja Wyborcza
do 6.04.2016	Wybory wybieralnych członków Rad Instytutów	Wydziałowe Komisje Wyborcze Studencka Komisja Wyborcza, Doktorancka Komisja Wyborcza
do 25.04.2016	Wybory Dziekanów i Prodziekanów	Wydziałowe Komisje Wyborcze
do 9.05.2016	Wybory członków Senatu	Wydziałowe Komisje Wyborcze, Pozawydziałowa Komisja Wyborcza, UKW, Studencka Komisja Wyborcza, Doktorancka Komisja Wyborcza

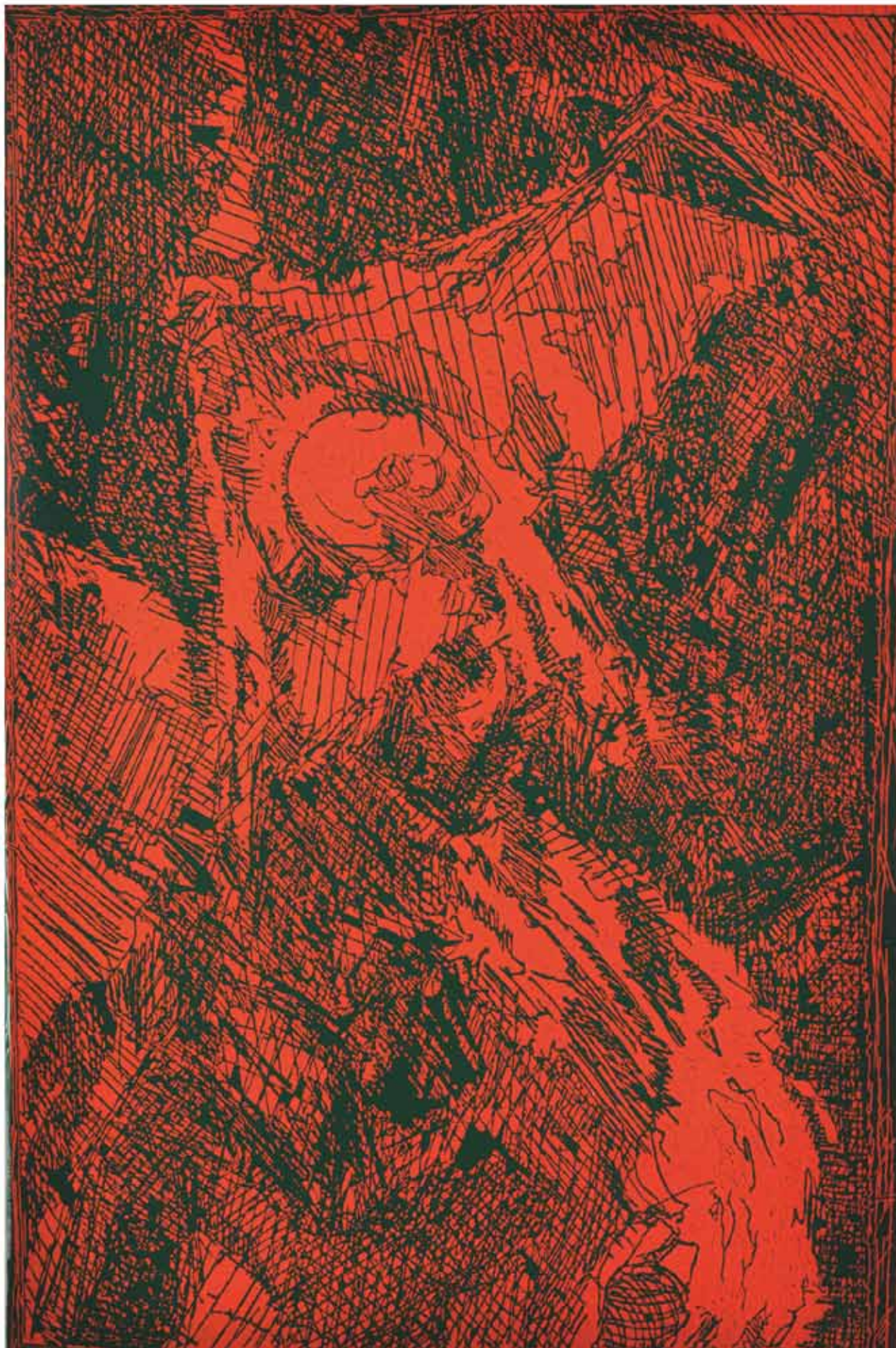
Szczegółowe harmonogramy poszczególnych wyborów opracowują odpowiednie Komisje Wyborcze przeprowadzające wybory.

Kalendarz wyborów wydziałowych nie może kolidować z kalendarzem Uczelnianej Komisji Wyborczej.

Kalendarz uchwalony przez Uczelnianą Komisję Wyborczą dnia 15.12.2015 r.

Kalendarz zatwierdzony na posiedzeniu Senatu UZ dnia 13.01.2016 r.

Dariusz Syrkowski *Moja N* 2010, linoryt, 90 x 150 cm

PAULINA KOMOROWSKA-BIRGER
SELEKCJA

Galeria Nowy Wiek,
Muzeum Ziemi Lubuskiej w Zielonej Górze
4.11.2015-24.01.2016
kurator wystawy Leszek Kania

NA KONIEC ROKU LAURKA

KONTEKSTY

OBIEKTY MUZEALNE A NIE SZTUKA ŻYWA
(na pierwszym planie z lewej) BERECIK)

FOT. M. LALKO